Glasilo Mestne občine Ljubljana, letnik XXIII, številka 5, junij 2018, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4–5
Župančičeve nagrade

6–11
Pohodne poti Ljubljane

14–15
Plezanje v Ljubljani

30–31
Nova inovativna otroška igrišča

V Črnučah, v bližini teniških igrišč, smo uredili Plažo Sava.

Plaža leži na območju Nature 2000, naravne vrednote Sava in ekološko pomembnega območja, na katerem so posegi zelo omejeni, zato smo v okviru ureditve lahko sanirali brežino, uredili dostop do vode in postavili betonske ležalne ploščadi za sončenje. Plaža je namenjena sončenju, ni pa kopališče. Vabljeni!

Mestni Kavalirji odslej pozdravljajo tudi z »Benvenuti!«

Vozniki teh okolju prijaznih električnih vozil se bodo po novem s svojimi potniki pogovarjali tudi po italijansko. Podjetje Ljubljanski potniški promet, ki bdi nad Kavalirjem, je namreč svoje zaposlene napotilo na tečaj italijanskega jezika, ki jim ga je priporočil Javni zavod Cene Štupar. Učenje je potekalo tudi na ljubljanskih ulicah in trgih, v delovnem okolju Kavalirjev. Zato so vozniki Kavalirjev navdušeni: »Turistom znamo razložiti sedaj marsikaj več kot samo, kje v Ljubljani se dobi najboljši 'gelato'!«

Proti žvečilnim gumijem in cigaretnim ogorkom na javnih površinah

V sklopu akcije Človek opozarjamo na nesprejemljivost tovrstnega onesnaževanja in poudarjamo pomen spoštovanja našega skupnega javnega prostora. Odvrženi žvečilni gumiji kvarijo videz mesta in uničujejo tlakovce, predvsem pa škodujejo živalim – ptice jih zamenjajo za hrano, zaradi zalepljenega kljuna pa lahko tudi poginejo.

V petek, 15. junija, bomo ob 11. uri z improvizirano dnevno sobo na Slovenski cesti v Ljubljani meščanke in meščane prek zabavne komunikacije ozaveščali in spodbujali, naj žvečilne gumije in cigaretne ogorke odvržejo v koše za odpadke, ne pa na tla.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Janković ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat,** ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65.**

OBIŠČITE NAS TUDI NA

www.facebook.com/GlasiloLjubljana

Ljubljana

Županičičeve nagrade 4

Pohodniška Ljubljana

Pohodne poti Ljubljane 6
Mesto sredi hribov 11
Prava Ljubljančanka 12

Nagradni fotonatečaj 13

Šport

Razgibajmo Ljubljano 14
Plezanje v Ljubljani 16
Od igranja s kamenčki do naslova svetovnega prvaka 18

Podpora delovanju nevladnih organizacij za kakovostni razvoj mesta na vseh področjih 20

Mesto literature

70 let Pionirske 22

Kultura

Jezikovna šola in šola življenja 24
Kulturne novičke 25

Mestni štipendisti 27
Mestno zrcalo 28
Kronika 29

Otroci v mestu

Pa kje ste, počitnice! 31
Nova inovativna otroška igrišča 32
Počitnice so tu! 34

Mladi na sceni

Jaz, prostovoljec! 35

Dvorana in stadion Stožice 37
Četrtne skupnosti 38
Nov najsodobnejši vrtec v Kašlju z oddelkom za otroke z avtizmom 41
Od kod priteče moja pitna voda? 42
Ljubljanski vestnik 44
Meritve okolja 47

Fotografija na naslovnici
Optimistično in suparsko v poletje na Ljubljanici, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3
Urša Otoničar, foto: Primož Korošec

Moja lepa Ljubljana

Poletje je v zraku, dnevi so vse daljši, in ko sonce ogreje ozračje, povsem drugačen ritem dobi tudi vsakdanji vrvež na ljubljanskih ulicah. Kulturno in družabno dogajanje na prostem dobi nov zagon in neskončno veselje se je sprehoditi med številnimi meščankami in meščani ter obiskovalci z vsega sveta, ki tu sproščeno preživljajo svoj prosti čas.
Ta vrvež, ki je danes povsem samoumeven, je bil vizija župana Zorana Jankovića, ki je skupaj s sodelavci v zadnjem desetletju prebudil našo Ljubljano, ji vdihnil novo življenje ter vedno in povsod na prvo mesto postavil kakovost življenja naših meščank in meščanov.

In to – zagotavljanje kakovosti življenja vseh v našem mestu – počnemo prav vsak dan. V tokratni številki glasila Ljubljana si lahko med številnimi zanimivimi vsebinami ogledate tudi podatke o tem, koliko sredstev namenimo nevladnim organizacijam v Ljubljani, s čimer omogočamo številne projekte in programe, namenjene vsem generacijam naših meščank in meščanov. Videli boste, da sofinanciramo programe z vseh področij življenja, od socialnih, zdravstvenih do vzgojno-izobraževalnih, kulturnih in preventivnih programov. Brez sredstev Mestne občine Ljubljana številni projekti in programi ne bi bili izvedljivi in dostopni vsem, ne glede na njihov materialni in socialni status. Ste kdaj pomislili, kdo prispeva sredstva za brezplačne programe počitniškega varstva otrok? Mimogrede, odziv na letošnji izbor sofinanciranih programov je bil izjemen in izvajalci so vsa prosta mesta oddali v le nekaj urah.
Ste se kdaj vprašali, kdo financira številne kulturne prireditve na naših ulicah in trgih? Prav zdaj na Kongresnem trgu poteka že 10. festival Junij v Ljubljani, v okviru katerega si lahko vsak dan do 21. junija brezplačno ogledate vrhunske umetniške stvaritve s področij plesa, gledališča in glasbe. Tako je, tudi to finančno podpira Mestna občina Ljubljana. Naj vas ob tem povabim na omenjeni festival, takoj zatem na vrhunske prireditve Ljubljana festivala ter na vse druge, ki bodo v poletnih mesecih razgibale ulice in trge naše prelepe Ljubljane.

Potem so tu programi, namenjeni ranljivim skupinam ljudi, od oseb z oviranostmi, socialno in zdravstveno ogroženih do posameznikov in skupin, ki se borijo z različnimi zasvojenostmi, pa vse do programov pomoči, ki jih nevladne organizacije nudijo otrokom, mladim, starostnikom in drugim skupinam, ki jih potrebujejo. Njihovo delo bi bilo zelo okrnjeno brez sredstev, ki jim jih vsako leto razdelimo preko javnih razpisov. Vsak evro, ki ga namenimo tem programom, je namenjen višanju kakovosti življenja meščank in meščanov, predvsem tistih, ki si številnih storitev sami ne morejo poiskati. Seznam sofinanciranih projektov in programov je dolg, zato vas vabim, da si ga ogledate in se sami prepričate, koliko aktivnosti nevladne organizacije izvedejo z našo pomočjo.

Pa se vrnimo k dolgim, sončnim poletnim dnem. Pred dnevi smo v parku Kodeljevo odprli novo otroško igrišče, ki leži v senci mogočnih dreves in je zato kot nalašč za poletno igro na prostem. Pred dobrim mesecem dni pa smo meščankam in meščanom predali tudi povsem novo zeleno površino, ki smo jo poimenovali park Muste. Tudi tam smo uredili otroško igrišče in verjemite mi, ni lepšega občutka, kot gledati otroke, kako uživajo v igri in druženju, ter okoliške stanovalce, ki posedajo na klopcah in se družijo. Občutek veselja dopolnjuje še ponos, da smo del tega tudi mi, sodelavke in sodelavci Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, ki s svojim delom in uspešno izvedenimi projekti delamo našo Ljubljano še lepšo, še bolj prijazno, predvsem pa gradimo solidarno, tovariško in prijateljsko mesto, v katerem se vsi počutimo kot doma.

Urša Otoničar, vršilka dolžnosti direktorice Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

> *„Občutek veselja dopolnjuje še ponos, da smo del tega tudi mi, sodelavke in sodelavci Mestne uprave Mestne občine Ljubljana.*

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Janković. Uredniški odbor: Marjan Sedmak (predsednik), Aleš Kardelj, Simona Pirnat Skeledžija, Denis Striković, Lada Zei. Odgovorni urednik: dr. Uroš Grilc, kontakt: 051/398 843, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Lektorica: Živa Čebulj, Korektorica: Renata Vrčkovnik, Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana. Tisk: Salomon d.o.o., Grafična priprava: Lupa design. Naklada: 121.800 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana podeljuje

ŽUPANČIČEVO NAGRADO

za življenjsko delo Karpu Godini

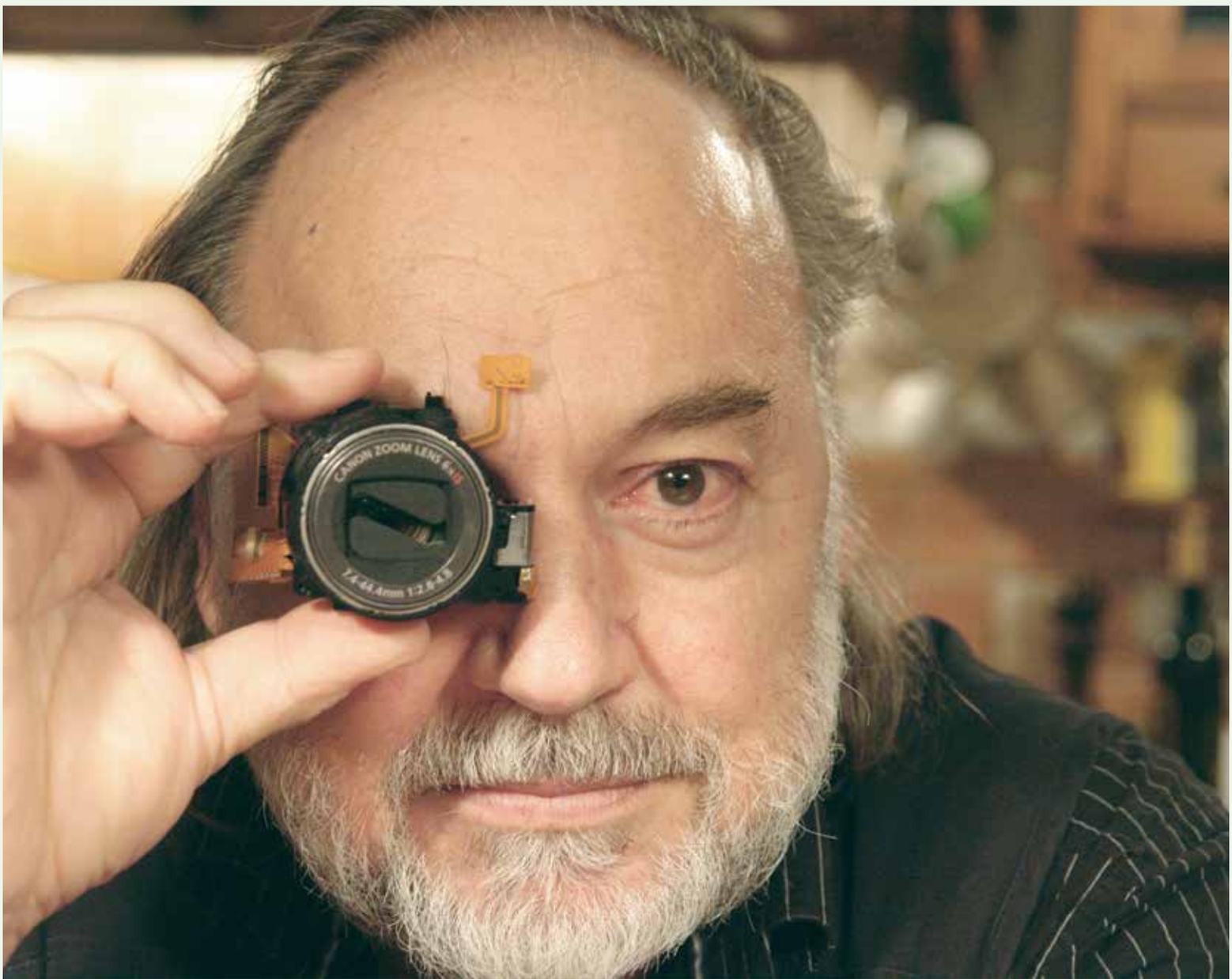

Foto: Darja Hlavka Godina

Filmski, gledališki, operni, televizijski in radijski režiser, scenarist, direktor fotografije in zaslužni visokošolski profesor Karpo Godina

Med njegovimi 21 celovečernimi filmi so tudi trije kultni slovenski filmi: *Splav meduze* (1980), eden najboljših jugoslovanskih filmov vseh časov, *Rdeči boogie ali Kaj ti je deklica* (1982) in *Umetni raj* (1990), ki se jim pridružuje še skoraj sto kratkih in 600 propagandnih filmov. Umetnik je sodeloval v uradnih programih vseh vidnejših svetovnih filmskih festivalov in v več kot sto filmskih žirijah ter za svoje delo ob veliki in mali Prešernovi prejel vse pomembne filmske nagrade, skupaj več kot štirideset, nazadnje tudi red za zasluge za oglaševalsko akcijo Slovenija, moja dežela in Štigličevo nagrado za življenjsko delo na področju filmske in televizijske režije. S kratkimi filmi je že zelo zgodaj zaslovel kot ključna osebnost jugoslovanskega črnega vala, hkrati pa ustvarjal konceptualne umetnine v sodelovanju z neoavantgardnimi umetniki svojega časa. Temeljne prvine njegovega opusa so v vsebinskem pogledu socialna kritičnost, ki ga je stala resnih oblastnih ukorov, humor, ironija, na formalni ravni pa visoko kultivirana estetika in izviren dar za filmsko pripoved, skozi katero umetnik polnokrvno uresničuje vse svoje bogato ustvarjalno življenje in je dolga leta kot profesor filmske režije in televizijske kamere za režiserje oplajal filmske navdušence med študenti. Svetovna slava legende jugoslovanskega in slovenskega filma Karpa Godine daje navdihujoč pečat slovenski prestolnici kot vse bolj uveljavljenemu filmskemu mestu in mestu kulture, zato je Ljubljani v veliko veselje, da ga lahko počasti tudi z Županičičevo nagrado za življenjsko delo.

Mestna občina Ljubljana podeljuje

ŽUPANČIČEVE NAGRADE *za leto 2018*

EnKnapGroup

Za izjemne predstave *LOOP DE LOOP* in ***Pearl*** koreografov Guya Naderja in Marie Campos, ***SET AND RESET/Ponastavitev*** in ***CANARD PEKINOIS/Mračna zveza*** koreografov Trishe Brown in Josefa Nadja ter ***Zasledovalci sreče***. V njej se ples drzno spaja s 110-minutno govorjeno igro in petjem v strastni hibridni umetnini, ustvarjeni z odrsko prezenco šestih samosprašujočih se plesnih umetnikov o smislu predanosti efemernemu gibu in dihu na minljivem odru tega sveta, ki brez konca izumljajo nove plesne podobe v gledališkem kozmosu. Z avdicijskim izborom mednarodnih zasedb posameznih predstav, ustvarjalnim procesom s široko pahljačo vadbenih prvin in avtorsko profiliranimi režiserji, koreografi in plesalci ansambel v vsaki predstavi posebej intenzivno vtiskuje v gledalčevo zavest osebna in kolektivna sporočila gibalne čarovnije telesa, duše in duha in z njimi slovenskemu in svetovnemu plesu postavlja najvišja umetniška merila. Ljubljana se zato ansamblu EnKnapGroup ob desetletnici prodornega in inovativnega ustoličevanja vrhunskega žanrsko raznorodnega sodobnega plesnega repertoarja v ljubljanski, slovenski in svetovni kulturni prostor s ponosom poklanja s podelitvijo Župančičeve nagrade.

Foto: Andrej Lamut

Ansambel za sodobni ples EnKnapGroup

Jani Virk

Za zbirko sedmih kratkih zgodb *Med drevesi*, s katero umetnik svoj vznemirljivi in pogosto nagrajevani literarni opus nadaljuje z jezikovnim mojstrstvom, izjemnim pripovedovalskim in opisovalskim talentom in dognano dramaturgijo zgodb v duhovni legi negotovega popotnika, ki osredotočeno opazuje sebe in svet. »Virkove literarne osebe dvomijo, izgubljajo vero in smisel bivanja, a nikoli ne pristanejo na letargijo in brezbrižnost do drugih. Globoko razklane se borijo za to, da bi s svojim ravnanjem ohranile vsaj spomin na izgubljeno človekovo plemenitost in dostojanstvo,« ugotavlja pesnik Milan Dekleva in dodaja: »Jani Virk je morda najvztrajnejši literarni čuvar skrivnosti, ki nosi naše bivanje, zaščitnik transcendence, ki se je rodila s prvimi miti, vedami in meditacijami in jo danes poznamo pod imenom kvantna nedoločljivost.« Mesto, v katerem ustvarja pisatelj in katerega pogled se pne iz sveta v kozmos, ima z njegovo umetniško besedo zagotovilo, da duh bdi nad svetom tudi takrat, ko se zdi potopljen v privide ničevosti, zato ob nagrado s Prešernovim imenom na njegov opus s hvaležnostjo pripenja tudi Župančičevo nagrado.

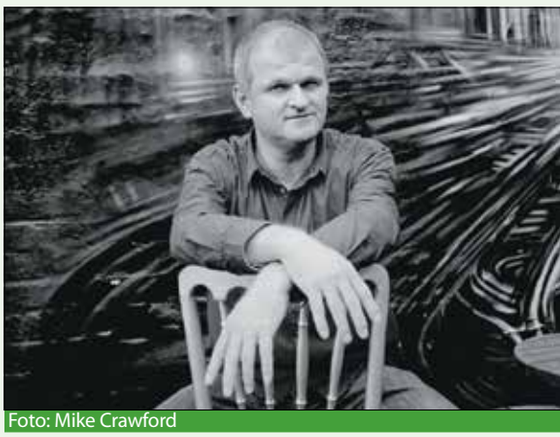

Foto: Mike Crawford

Pisatelj, pesnik, prevajalec in urednik Jani Virk

Nataša in Ravil Sultanov

Za uprizoritev *Chagall* v koprodukciji društva AVGUS, Mini teatra in gledališča ŠKUC, v kateri igralca raziskujeta odnos med besedo, pripovedjo in barvo in uprizarjata širok razpon igralskih izrazil od klovnade do tragedije, **in lutkovnogledališko predstavo po Tolstojevi povestici *Platnomer* – *povest konja*** v koprodukciji Zavoda Bufeto, Cankarjevega doma Ljubljana in Lutkovnega gledališča Maribor, v kateri gledalca pretresa Ravilova empatična upodobitev konja. Umetnika, izšolana na Akademiji za cirkuške umetnosti v Moskvi, sta s tema predstavama in številnimi drugimi, ki sta jih ustvarila v 25 letih svojega delovanja v Sloveniji, vpeljala mojstrstvo klovnade in cirkuških veščin v slovenski gledališki prostor in izjemno plodno sodelujeta z najboljšimi slovenskimi režiserji. V zadnjem desetletju sta pripravila in vodila deset mednarodnih festivalov sodobne klovnade in novega cirkusa Klovnbuf, ki ga od leta 2014 medijsko sponzorira znameniti Cirque de Soleil, in v Ljubljano pripeljala vsa najvidnejša imena te odrske zvrsti. Ob tem se v svojem Laboratoriju smeha zavzeto posvečata vzgoji nove generacije cirkuških umetnikov, ki so sprejeti na ugledne evropske šole novega cirkusa in že rojevajo lastne umetniške produkcije. Ljubljana je umetnikoma Nataši in Ravilu Sultanov z Župančičevo nagrado hvaležna za poltretje desetletje smeha, s katerim razveseljujeta ne le slovensko prestolnico, ampak tudi številne druge kraje po Sloveniji in širita kulturo dobre volje globoko čuteče slovanske duše po svetu.

Foto: Rok Govednik

Gledališčnika in cirkuška umetnika Nataša in Ravil Sultanov

Informacijska točka Rogač

dr. Tanja Pihlar

Od začetka leta je Ljubljana bogatejša za Informacijsko točko Rogač na vstopni točki v krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Nahaja se ob Cesti na Rožnik, v neposredni bližini vile Marije Vere. To je nedvomno inovativen in vzorčen primer trajnostnega ravnanja z gozdom ter povezovanja ohranjanja biotske pestrosti, znanosti ter umetnosti. Na tem mestu so se začeli sušiti trije veliki hrasti, stari okoli 135 let, zato so se odločili, da jih ne bodo posekali v celoti, ampak zgolj skrajšali. Tako so ohranili habitat hrošča rogača. Ta sodi med največje evropske hrošče, saj samci lahko zrasejo do 8 centimetrov. Živijo v listnatih gozdovih in najdemo jih tudi v Ljubljani, kjer je veliko starih hrastov in drugih listavcev. Njihove ličinke se razvijajo v trohnečem lesu odmrlih dreves, korenin ali v razpadajočih ostankih lesa v tleh, celoten razvoj do odrasle žuželke pa lahko traja tudi do pet let. Rogač sodi med ogrožene vrste in je zaščiten.

Oblikovalec Dejan Pfeifer je iz posekanih hrastovih hlodov oblikoval skulpturo hrošča, unikatne klopi z valovitimi površinami ter dva didaktična pripomočka: na večjem panju je prikazan življenjski krog hrošča rogača, na drugem pa so označene drevesne letnice in dogodki, ki imajo pomembo vlogo v razvoju parka Tivoli in mesta Ljubljana. Največja znamenitost informacijske točke je zagotovo orjaška skulptura rogača, ki pritrjen na drevesno deblo pozdravlja obiskovalce. V projektu se je večina lokalnega lesa ponovno uporabila, kar informacijski točki daje še poseben trajnostni značaj. Naraščajoči pomen ohranjanja biotske pestrosti v krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib se je letos z ustanovitvijo posebne službe še dodatno okrepil, saj si mesto Ljubljana prizadeva za ohranjanje življenjskega okolja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Foto: Miha Fras

Rogač je poleg puščavnika eden od zanimivejših prebivalcev Rožnika.

Pohodne poti

Ana Kopač, Oddelek za razvoj podeželja, Mestna občina Ljubljana
foto: Dunja Wedam

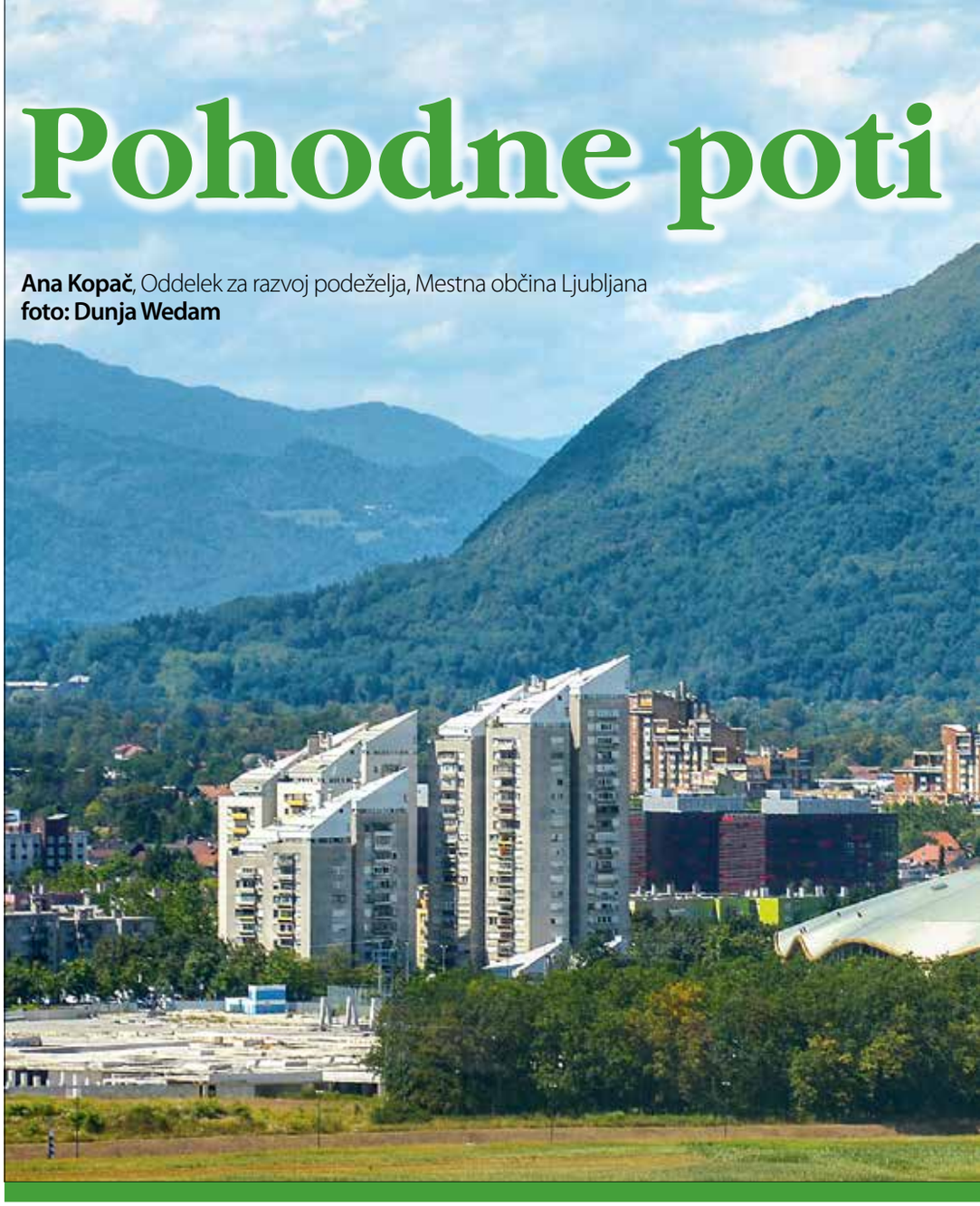

Ljubljana: korak stran od urbanosti nas pričakujejo razgibano podeželje, gozdnato gričevje in zelena duša mesta. Storimo ta korak že to poletje!

Pohodništvo je ena izmed najbolj priljubljenih oblik rekreacije, ki je zadnja leta vse bolj v vzponu. A ne le rekreacija, gibanje v naravi nas pomiri, osveži in prestavi onkraj vsakodnevnega mestnega vrveža.

Na raznolikih zelenih območjih Ljubljane je na voljo veliko različnih pohodnih poti. Kako dobro jih poznate? Na vzhodnem ljubljanskem podeželju najdemo številne tematske pohodne poti: Borovničeva pohodna pot, Ostrovrharjeva pot, Kostanjeva pohodna pot, Krožna pot pod Pugledom, Sadna cesta med Javorom in Jančami ter Gozdna naravoslovna učna pot Mali vrh. Ob vzhodni meji občine poteka tudi del mednarodne pešpoti – Evropska pešpot E6. Poleg tematskih pohodnih poti se na vzhodnem območju nahajajo še planinske poti: pot Laze–Janče, pot na Debni vrh in Besniška pot. Na severnem delu so najbolj znane poti na Šmarno goro, Grmado, po kateri je speljana Gozdna učna pot, pot na Rašico in Šmarno-savska pot. Na zahodnem delu se nahaja pot na Katarino, blizu središča mesta, v parku Tivoli, pa najdemo Jesenkovo pot. Zanimiva je tudi Naravoslovna učna pot Koseški bajer,

> “ V naravi nismo sami, zato ne povzročajmo nepotrebnega hrupa!

nekaj pohodnih poti pa je speljanih tudi po Ljubljanskem barju. Ponudbe je toliko, da se za vsakega pohodnika zagotovo najde kaj, kar bo po njegovih željah! Za druge pa odlična priložnost za raziskovanje gozdov in kotičkov okoli Ljubljane.

Ljubljane

BOROVNIČEVA POHODNA POT

Le streljaj od mestnega vrveža nas v Podgradu ob cesti, ki pelje v dolino Besnice, pričaka začetna informativna tabla Borovničeve pohodne poti. Prehodna je v vseh letnih časih, v eno smer pa boste pohodniki porabili od 3 do 4 ure. In kot že ime samo pove, ga je dobila po gozdnem sadežu – borovnici.

> “ Psi lahko preplašijo gozdne živali, zato jih imejmo na vrvicah!

Pot se začne na Turistični kmetiji pri Lazarju, kjer se nam odpre čudovit razgled na sotočje treh rek – Kamniške Bistrice, Save in Ljubljanice – pa tudi na Ljubljansko kotlino, Šmarno goro in Grmado, Kamniško-Savinjske Alpe, ob lepem vremenu pa vse do Triglava. Nadaljujemo po poti do vzpetine Grmadnik, od tod pa do domačije Pri Tomažetu. Mimo te domačije je do druge svetovne vojne, ko po dolini Besnice še ni bilo poti, vodila povezava med Ljubljano in Litijo. Po poti je potekal prevoz lesa, stelje; različne kapelice in znamenja pa danes pričajo, da se je tod zgodilo veliko nesreč. Pot nadaljujemo mimo kapelice skozi bukov gozd, kjer se spustimo do enega izmed mnogih izvirov na tem hribovitem območju – izvira Gradolskega potoka. Od tod se dvignemo do domačije Jakopič, kjer se pot nadaljuje mimo spomenika padlemu komandantu v drugi svetovni vojni, do domačije Kostevc in po grebenu mimo domačij Črnivec in Balant v vasi Vnajnarje. Za vas je značilno, da so kmetije med seboj ločene zaokrožene celote, ki ležijo po grebenu. Zaradi ugodne lege kmetij in talne podlage se je na tem območju v 90. letih 20. stoletja začel pospešen razvoj sadjarstva. Kmetije so združene v Sadno cesto med Javorom in Jančami, ponujajo pa različne vrste sadja, med katerim prevladujejo jagode. Pot nadaljujemo čez gozd mimo Podružnične šole Janče v Gabrju pri Jančah. Podružnične šole imajo na podeželju zelo pomembno vlogo in so glavni akter na področju razvoja podeželja in ohranjanja njegove poseljenosti. Učenci PŠ Janče imajo lasten sadovnjak, za katerega skrbijo v okviru programa Modrost stare mame v Deželi jagod.

> “ Smeti pospravimo v nahrbtnik in jih ne puščajmo ob poteh!

Od PŠ Janče se pot vzpne do kapelice pod Jančami. Ta je bila postavljena leta 1897 v spomin na epicenter velikega potresa, ki je v noči s 14. na 15. april 1895 stresel in porušil dobršen del Ljubljane. Pot zaključimo na najvišjem vrhu Mestne občine Ljubljana – Jančah. Na Janče

> Ne nabirajmo rastlin in ne uničujmo dreves!

vodijo še mnoge druge poti, npr. iz smeri Kresnic in Laz. Danes na Jančah potekajo različne prireditve, kot so kresovanje, junijske Jagodne nedelje ali Kostanjeve nedelje v oktobru. Na izhodišče se lahko vrnemo po isti poti ali pa si organiziramo prevoz.

Kontakt: Turistična kmetija pri Lazarju, Milan Bizjan, T: 01 528 18 62, M: 041 807 146, Podgrajska cesta 9c, 1129 Ljubljana Zalog, info@pri-lazarju.si www.facebook.com/PriLazarju pri-lazarju.si

Planinski dom Jančе, Anton Selko, T: 01 367 10 29, M: 051 201 387, Jančе 1, 1129 Ljubljana Zalog, selko.tone2@gmail.com

KOSTANJEVA POHODNA POT

Na vzhodu Ljubljane, na končnem postajališču avtobusa številka 13, v vasi Sostro, stoji začetna tabla Kostanjeve pohodne poti. Ime je dobila po jesenskih gozdnih plodovih – kostanjih. Za pot boste pohodniki potrebovali od tri do štiri ure v eno smer. Prehodna je v vseh letnih časih, primerna pa je tudi za kolesarje.

Pot začnemo na končnem postajališču avtobusa številka 13 in se odpravimo po cesti do Sadinje vasi. Pri smerokazu za Češnjice se pot odcepi na levo in se nadaljuje naprej proti vasi. Kmalu se nam odpre razgled na gručasto vas Češnjice in na travniške nasade sadnega drevja, ki so nekdaj predstavljali tradicionalno veduto tega območja. Kostanjeva pot teče mimo kmetij Snopičar in Mrkotovc, kjer se ukvarjajo s sadjarstvom. Na kmetijah je možno kupiti sezonsko sadje. Pot nadaljujemo do vasi Zagradišče. Za območje vasi Zagradišče, Češnjice, Orle, Podmolnik, Sadinja vas in naselje Sostro je še dandanes značilno izdelovanje cvetnonedeljskih butaric, ki jih s skupnim imenom imenujemo »ljubljanska butarica«. Izdelane so iz raznobarvnih oblancev, ki so v obliki pentelj nanizani okoli lesene osnove, na vrhu pa imajo šop ciprese ali resi podobnega zelenja. Od vasi Zagradišče vodi makadamska cesta naprej skozi gozd do glavne ceste na Javor. Vasi Javor in Ravno Brdo ležita na grebenu, s katerega se odpira lep razgled na okoliške kraje. Na severni strani je dolina Besnice, na južni strani pa dolina Panške reke. Kot zanimivost lahko povemo, da je bil med drugo svetovno vojno na Javoru 200-metrski pas zravnan z zemljo, mimo pa je potekala bodeča žica, ki je obkrožala Ljubljano. Pot nadaljujemo proti

> Ne pobirajmo kmetijskih pridelkov ob poti in ne hodimo po nepokošenih travnikih!

Malemu vrhu, kjer se Kostanjeva pohodna pot združi z Gozdno naravoslovno učno potjo Mali vrh ter se konča pri Turistični kmetiji Kamnikar. Na izhodiščno točko se lahko odpravimo po isti poti ali pa si organiziramo prevoz.

Kontakt: Turistična kmetija Kamnikar, Marija Zajec, T: 01 366 90 23, Mali Vrh 3, 1260 Ljubljana Polje

KROŽNA POT POD PUGLEDOM

Vsako leto, tretjo septembrsko soboto, Društvo podeželja Lipoglav organizira pohod pod Pugledom, na katerem lahko pobliže spoznate lepote pokrajine in zanimivosti vasi.

Krožna pot pod Pugledom je krožno speljana pot skozi šest vasi ljubljanskega podeželja. Poteka po razgibani pokrajini, večinoma po gozdu, travnikih, deloma pa po krajevnih cestah. Ime je dobila po bližnji vzpetini Pugled, visoki nekaj več kot 600 m. Pohodniki imate na voljo krajšo in daljšo različico pohodne poti. Za krajšo različico, ki je dolga okoli 7 km, v povprečju porabite 2 uri. Poteka od vasi Mali Lipoglav, Pance, Selo pri Pancah, Veliki Lipoglav in se konča na Malem Lipoglavu. Daljša različica je dolga okoli 14 km, za njo pa boste porabili okvirno 3 ure in pol. Poteka od vasi Mali Lipoglav skozi Veliki Lipoglav kakor krajša različica, nato pa se nadaljuje proti Brezju pri Lipoglavu in Repčam ter se vrne na Mali Lipoglav.

Vasi tega območja imajo zanimiv izvor imen. Veliki in Mali Lipoglav naj bi ime dobila po lipah, ki stojijo ob cesti v dolino. Obstaja pa več razlag o tem, kako so določili, kateri Lipoglav bo Mali in kateri Veliki. Prva izmed razlag je ta, da Veliki Lipoglav leži višje od Malega; druga je ta, da je Veliki nastal pred Malim; tretja razlaga pa je ta, da so v obeh vaseh posadili po dve lipi, ker pa sta lipi na Velikem Lipoglavu rasli hitreje kot na Malem, je Veliki Lipoglav postal Veliki. Po pripovedovanju so Pance zelo stara vas, o njeni starosti pa pričajo tudi prazgodovinske najdbe. Vas je nastala na vzpetini, saj se je tako lažje obranila Turkov. Včasih so prebivalci Panc med domačini veljali za boljše, Selo pri Pancah pa je veljalo za revnejše naselje. Prebivalci Sela se s tem niso strinjali. Vas Repče naj bi dobila ime po dejavnosti, s katero so se ukvarjali domačini – okopavanjem repe.

Na Malem Lipoglavu stoji sušilnica sadja, ki je bila prvič postavljena leta 1937 na pobudo vaškega učitelja Alojza Trčka. Med drugo svetovno vojno, natančneje leta 1942, je bila sušilnica sadja požgana. V ruševinah je ostala do leta 1999, ko je bila delno obnovljena, v letu 2001 pa je obnovo dokončal sin Jožefe Grum. Danes si sušilnico sadja lahko ogledate na domačiji Grum.

> “ Gobe in druge gozdne sadeže nabirajmo v zmernih količinah!

Zanimiv je tudi ogled Dolenčevega mlina, kjer vam predstavijo 150-letno tradicijo mlinarstva. Organiziran ogled domačije, kjer lahko vidite mlin in mletje žita, imajo predvsem za šolske skupine, saj si prizadevajo, da bi to staro mlinarsko tradicijo predstavili in približali prav mladim generacijam.

Kontakt: Društvo podeželja Lipoglav, Mihaela Grum, M: 031 457 623, Mali Lipoglav 3a, 1293 Šmarje - Sap, dp.lipoglav@gmail.com www.facebook.com/Društvo-podeželja-Lipoglav-298242946911043/

OSTROVRHARJEVA POT

Ob sotočju treh rek – Kamniške Bistrice, Save in Ljubljanice, na vhodu v dolino Besnice, leži vas Podgrad. Že na začetku vasi nas pričaka simbol Ostrovrharjeve poti – mlinski kamen. Ostrovrharjeva

Iz Medvod v Vižmarje čez Jetrbenk

Rok Kušlan

V 12. stoletju je bila Ljubljana v posesti koroških vojvod Spanheimov. Pri vladanju so se opirali na ministeriale, ki so zanje opravljali upravno ali vojaško službo. Ti so imeli na meji gospostva v posesti številne utrjene gradove in eden takih je stal tudi na Jetrbenku. Prav omenjenemu gradu oziroma rodbini spanheimskih ministerialov, ki ga je imela v lasti, vrh tudi dolguje svoje ime. Izročilo pomni Jetrbenške kot roparske viteze, ki naj bi napadali trgovske karavane, sitnosti pa so povzročali tudi v sosednjem Loškem gospostvu. Grajski kompleks je obsegal tri stavbe. Stari Jetrbenk je stal na grebenu vzhodno od vršne kope, na kateri je stal samostojen obrambni stolp. Za omenjeni stolp listine navajajo star slovenski izraz za takšno stavbo – nebois. Novi Jetrbenk pa je stal pod hribom na vzpetini nad cerkvijo svete Marjete. Na priostrenem vrhu Jetrbenka si poskusimo zamisliti vsaj stolpast grad; toda prave predstave o drznosti nekdanjih mojstrov nam pričara cerkev svetega Jakoba na Petelincu, ki čepi na ozkem vzhodnem grebenu Jetrbenka. Kaj točno se je zgodilo z grajskim kompleksom, ki je v listinah iz leta 1444 že opisan kot opuščen, ni povsem jasno, zagotovo pa mu najhujši znani kranjski potres leta 1511 ni koristil. Legenda pravi, da so Jetrbenški, preden so v 14. stoletju izumrli, v njegovi kleti pustili velikanski zaklad, za katerim so po vrhu hriba rili še v preteklem stoletju. Razkošen razgled pa vam še danes obljublja, da boste na vrhu Jetrbenka vsekakor našli zaklad.

OPIS POTI

Izhodišče je medvoška avtobusna postaja, od koder se vrnemo dvesto metrov proti Ljubljani in zavijemo desno, proti podhodu pod železniško progo. Od podhoda nadaljujemo proti Preski, kjer na križišču srečamo prvi kažipot in markacije, ki nas povedejo naravnost, na Preško cesto. Pot vodi mimo šole, nato pa zavijemo desno na Cesto v Žlebe. Za zadnjimi hišami zavijemo desno proti precej zanemarjenemu domu čebelarjev, za katerim steza prečka potok in zavije v gozd. Po krajšem vzponu prispemo do prvih hiš v Žlebeh. Steza nas vodi nekaj korakov po cesti, nato pa zavije na dvorišče stiskalnice sadja Pr' Andrej, kjer gremo za poslopjem po brvi preko potoka Malešnica in po kratkem vzponu prispemo na uravnavo z njivami in travniki. Po kolovozu pridemo do zaselka Kršlje. V križišču nadaljujemo naravnost v grapo pod cerkvijo svete Marjete, kjer je začetek gozdne učne poti. Nadaljujemo naravnost. Ko se grapa pri znamenju razcepi, sledimo njenemu levemu kraku, iz katerega se proti vzhodu začne vzpenjati kolovoz, ki pripelje do cerkve svetega Jakoba na Petelincu. Od tam pa po markirani stezi do vrha Jetrbenka pošteno pogrizemo kolena. Iz Medvod bomo do vrha hodili dobri dve uri.

Z vrha se spustimo proti Katarini in mimo ličnega vikenda prispemo do križišča z znamenjem, kjer zavijemo levo proti Slavkovemu domu. Da se izognemo topotanju po asfaltu, za parkiriščem pri domu poiščemo stezo. Po njej se spustimo do glavne ceste, ki jo prečkamo, in zavijemo proti gostilni Bormes. Za gostilno se vzpne kolovoz na Dvorski hrib. Ko kolovoz doseže greben, na križišču zavijemo desno. Po markirani stezi se počasi spustimo v Dvor, od koder imamo še dvajset minut do postajališča Vižmarje. Do njega z vrha Jetrbenka porabimo približno dve uri in pol.

Vozni redi za načrtovanje izleta so na voljo na povezavi: **www.lpp.si/javni-prevoz/vozni-redi**.

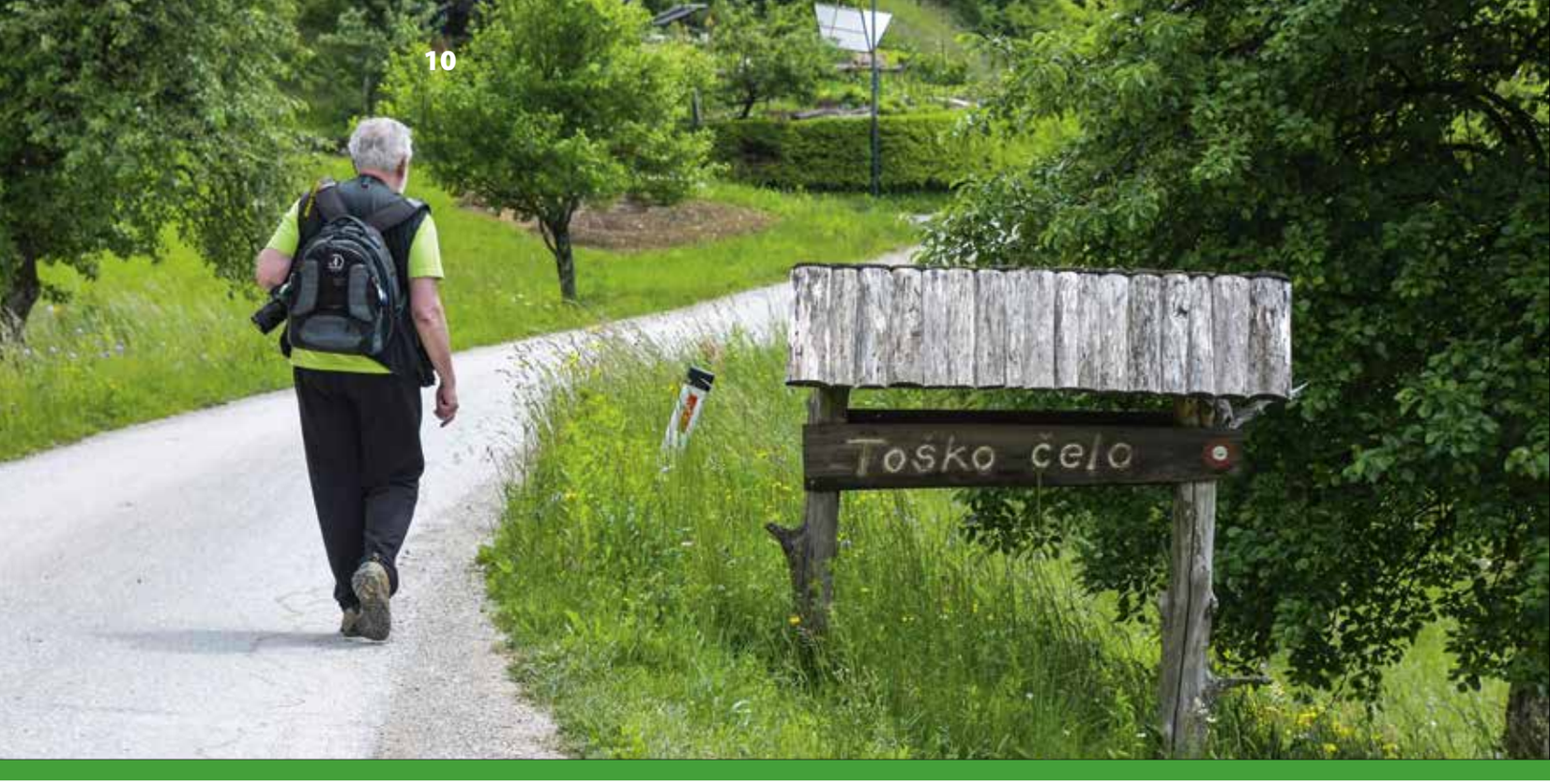

Poleg Šmarne gore so Toško čelo, Jakob in Katarina med najbolj priljubljenimi izletniškimi točkami zaradi svoje slikovitosti in razgledov.

pot je krožno speljana pot, ki je bila poimenovana po vitezih Ostrovrharjih. Pohodniki ob poti spoznavajo zgodovinsko, naravno, kulturno in tehnično dediščino kraja Podgrad. Pot je lepo označena in opremljena z informativnimi tablami. Celotna pot vam bo vzela približno 2 uri in pol zmerne hoje, lahko pa jo podaljšate z obiskom Debnega vrha, ki je prav tako priljubljena izletniška točka tega območja.

> “ Kopica pohodnih poti le streljaj od mestnega središča vas popelje v silno zanimive kraje. Odkrijte jih!

Pot začnemo na koncu vasi Podgrad, v smeri Besnice, na ostrem ovinku za nekdanjo tovarno Arbo, ki je prva znamenitost Ostrovrharjeve poti. Velja za eno najstarejših kemičnih tovarn na slovenskem ozemlju. Ustanovljena je bila leta 1854 z imenom Osterberger Öllfabrik in predstavlja zanimivo tehnično dediščino. Usmerjevalne table nas usmerijo po poti na Kašeljski hrib. Kmalu pridemo do druge večje znamenitosti poti – Kanskyjeve vile, ki ji domačini pravijo Novi grad. Gre za večkrat predelano renesančno vilo z bogato zgodovino, o kateri si lahko preberete na informativni tabli. Od vile se pot nadaljuje po slemenu Kašeljskega hriba do Starega gradu. Ostanki strelskih jarkov ob poti nas opomnijo, da je med drugo svetovno vojno po tem slemenu potekala meja med Nemčijo in Italijo. Ob poti si lahko žejo pogasite s svežo studenčnico. Ruševine Starega gradu se nahajajo na višini 446 m in segajo v 11. oziroma 12. stoletje. Ob lepem vremenu nam pogled uide na okoliške kraje – Dol, Dolsko, cerkev svete Trojice in Kamniško-Savinjske Alpe. Naslednja postaja poti je nekdanji kamnolom mlinskih kamnov, ki predstavlja poseben primer naravne in gospodarske dediščine tega območja. Še danes lahko v stenah kamnoloma opazimo vidne sledove sekanja mlinskih kamnov, zraven pa leži še nekaj nedokončanih mlinskih kamnov. Po poti se spustimo do potoka Besnica in pot nadaljujemo v smeri njenega toka. Spomladi lahko ob potoku uživamo v poplavi kronic in zvončkov. Po nekaj minutah hoje potok prečkamo po leseni brvi in pot nadaljujemo čez cesto na hrib Murjevka. Po zmernem vzponu pridemo na sleme Lazarjevega hriba, na katerem se nahaja informativna tabla Narava. Za konec se spustimo do Turistične kmetije pri Lazarju, kjer se lahko odpočijemo in okrepčamo. Tu se s čudovitim razgledom na Ljubljansko kotlino, na sotočje treh rek, na Kamniško-Savinjske Alpe in ob lepem vremenu vse do Triglava, konča Ostrovrharjeva pot.

Kontakt: Turistična kmetija pri Lazarju, Milan Bizjan, T: 01 528 18 62, M: 041 807 146, milan.bizjan@volja.net, info@pri-lazarju.si, Podgrajska cesta 9c, 1129 Ljubljana Zalog

SADNA CESTA MED JAVOROM IN JANČAMI

»Na robu mesta je mirna dolina, obdana s prijetnimi hribi, kjer se lahko sprehodite, uživate v čistem zraku in čudovitih razgledih, si nakupite zdrave hrane in si odpočijete od vsakdanjih tegob mestnega življenja. Med Javorom in Jančami, v deželi Jagod, boste našli, kar ste že dolgo iskali, tudi, če niste vedeli, kaj!«

Tako nas pozdravijo na zgibanki Sadne ceste med Javorom in Jančami. Kmetije s Sadne ceste vam nudijo pravo kulinarično doživetje. Spomladi lahko svoje brbončice razvajate s sladkimi jagodami, kasneje v letu pa z jabolki, hruškami, slivami, orehi, kostanji, gobami, moštom in žganjem. Za vsakogar se kaj najde.

Na prireditvenem prostoru pred Planinskim domom na Jančah se čez leto vrstijo številne tradicionalne prireditve. Zgodaj poleti, junija, potekata Jagodni nedelji, kjer lahko kupimo sveže domače jagode in druge domače jedi. Jeseni, oktobra, pa potekajo tri Kostanjeve nedelje s ponudbo kostanja ter široko paleto ostalih jesenskih pridelkov. Na obeh prireditvah je poleg prodaje domačih pridelkov, jedi in drugih izdelkov čas za druženje in zabavo.

Kontakt: Srečko Birk, T: 01 367 10 07 M: 041 503 964, Vnajnarje 5, 1129 Ljubljana Zalog; Lili Maren, T: 01 367 10 48, M: 041 233 823, Vnajnarje 3, 1129 Ljubljana Zalog

Mesto sredi hribov

dr. David Petelin

Ljubljana leži sredi izjemno razgibanega geografskega območja med Sredozemljem, Alpami in Dinarskim gorovjem. Narava je sredi Ljubljanske kotline ustvarila venec pogozdenih kamnitih gričev, hribov in vršacev, ki se ponosno dvigajo proti nebu ter ponujajo veličastno kuliso reliefne razgibanosti in slikovit pejsaž v vsakem letnem času. Večina evropskih prestolnic leži sredi »dolgočasnih« ravnic, Ljubljana pa lahko služi kot popolno izhodišče vzponov na obronke okoliških hribovij.

Foto: Edi Šelhaus, hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije

Na Šmarni gori, osemdeseta leta 20. stoletja

Kakovostno povojno urbanistično načrtovanje Ljubljane v obliki zvezde in zelenih klinov je ohranilo nepozidane mestne griče, ki dajejo prestolnici še posebno v spomladanskem času svežino, možnosti za urbani oddih in lahkotne sprehode. Vsakodnevni obiski Grajskega griča, Rožnika s Tivolijem in prostranega Golovca ponazarjajo potrebo domačinov in obiskovalcev po odmiku od mestnega vrveža, zdravi sprostitvi in občudovanju darov narave. Širše pozidano površino pa obdaja tudi zeleni prstan, priljubljena Pot spominov in tovarištva (PST), okoli 32,5 kilometra dolga sprehajalna pot. Posejana je s peščenimi trasami, drevoredi in spomeniki graditeljev prostovoljcev v spomin in opomin na medvojno okupacijo, ko so italijanski vojaki iz strahu pred partizani in slovenskim svobodoljubjem zaman obdali Ljubljano z žičnato ograjo in bunkerji.

Ljubljansko hribovje

Kamorkoli seže oko obiskovalca z razglednega stolpa Ljubljanskega gradu, lahko ozre kamnito trdnjavo vzpetin, ki trdno čuvajo Ljubljano že tisočletja. Na jugu se iz Ljubljanskega barja dviga mogočni dinarskokraški 1107 metrov visoki Krim, z Mokrcem v ozadju in sotesko Iškim vintgarjem v nedrju. Zahodno mestno »naravno« obzidje predstavlja Polhograjsko hribovje (Toško čelo, Sveti Lovrenc), na severu Ljubljanskega polja se pogled ustavi na osamelcu Šmarni gori (Šmarna gora in Grmada), vzhodno Ljubljano pa krasi Posavsko hribovje.

Od naravne ovire do občudovanja narave

Naravno hribovito zaledje Ljubljane pa ni bilo vedno tako privlačno za novodobno izletništvo in pohodništvo. Hribovje je v zgodovini predstavljalo oviro za potovanje, trgovino in izmenjavo informacij, v nemirnih, vojnih časih pa je služilo zgolj kot zatočišče. Stara ljudstva so gore imela za krute, skrivnostne in posvečene prostore, kjer domujejo božanstva in poosebljene naravne sile. Antični Rimljani in srednjeveški Slovani so se goram izogibali, na lažje dostopnih hribih so kvečjemu iz strateških razlogov sezidali utrdbo ali pa svetišče, ki je bližje nebesom. Šele z razsvetljenstvom v 18. stoletju (Rousseau) se

> “ Kamnita trdnjava vzpetin Ljubljano čuva že tisočletja.

je s pomočjo vzpenjajočega se meščanstva spremenil odnos do narave. Obdobje romantike (Goethe, Byron) je prineslo doživljanje narave kot nekaj estetskega in vrednega umetniškega doživetja, v drugi polovici 19. stoletja pa so gore celo postale subjekt nemško-slovenskih nacionalnih trenj in osvajalsko polje narodne emancipacije.

Boj za slovenske gore

Prav odkrivanje Alp (alpinizem) je rodilo gorništvo kot kulturni pojav in prva gorska društva; leta 1857 je nastal Club Alpine of Great Britain in leta 1893 Slovensko planinsko društvo (SPD) s sedežem v Ljubljani (danes Planinska zveza Slovenije). Čeprav so razsvetljeni intelektualci na Kranjskem (Zois, Hacquet, Scopoli, Vodnik) že konec 18. stoletja spodbujali naravoslovno odkrivanje gorovja, je slovenska gorniška zgodba doživela vzpon šele v 19. stoletju. Vrh slovenske nacionalne simbolike predstavlja 2864 metrov visoki Triglav, ki ga je leta 1895 pred kranjskimi Nemci »rešil« duhovnik Jakob Aljaž z odkupom vrha in postavitvijo stolpa, v širšo slovensko zavest pa sta ga postavila arhitekta Jože Plečnik (grb Triglava nad vhodom Narodne in univerzitetne knjižnice) in njegov učenec Edvard Ravnikar (silhueta troglave gore pod kratico Osvobodilne fronte). Starodavno božanstvo Trimužijat so častili že poganski predniki (troglavo božanstvo neba, zemlje in podzemlja), toda podoba Triglava je šele v socialistični in samostojni Sloveniji postala osrednji lik državnega grba in nesporni simbol slovenstva.

Pohodništvo kot življenjski slog

Pohodništvo je šele po drugi svetovni vojni postalo popularno med širšo javnostjo kot del športne rekreacije in aktivnega preživljanja prostega časa. Zaradi spremembe delovnega ritma in modernizacije načina življenja (iz agrarnega v industrijsko), razvoja in dostopnosti športne opreme, ozaveščanja o zdravem načinu življenja ter neposredne obdanosti s hribovjem je hribolazenje tekom desetletij tudi med mestnim prebivalstvom postalo pozitivno ovrednoteno. Čeprav okolica Ljubljane ponuja obilo pohodniških ciljev s stereotipno podobo hriba z baročno cerkvijo na vrhu, pa je med meščani zagotovo najbolj oblegana Šmarna gora (nekoč Holm), ki že stoletja vabi na vrh, sprva kot romarski kraj čaščenja Marije, danes pa kot izletniška točka za krajši vzpon in prijetno sprostitev.

Prava Ljubljančanka

Lora Power, foto: Dunja Wedam

Šmarna gora: Ljubljančanka, ki vselej zviška gleda na mesto, pa ji tega nihče ne zameri.

»Če nisi bila na Gori, potem še nisi prava Ljubljančanka,« me je, priseljenko, pred leti podučil legendarni fotograf Edi Šelhaus. Z njim se je skorajda vsak pogovor prepletel s Šmarno goro; zanj je bila mitološki kraj, vrh zanimivosti in rekordov, ki ji je posvetil na stotine posnetkov in nič koliko zapiskov. Neredko se je znašla v ozadju naključnih prizorov – kot bi jo hotel vriniti v vsak kader.

Ob neki priliki je privlekel na plano posnetek s teka ob žici okupirane Ljubljane iz 60. let prejšnjega stoletja, kjer v ozadju spet dominira ona – Gora. Kdaj drugič je razlagal o konju Cvetu, ki je tjakaj celih 20 let tovoril hrano in pijačo. Na neki njegovi fotografiji s Krvavca Ljubljanske kotline sploh ni bilo videti, le neskončno mlečnato morje megle in v daljavi obrisi osamelca. Vrhova, ki večino spominjata na žensko oprsje, sta Edija spominjala na ležeč torzo. Prst je uperil na vrh, kjer stoji cerkev, in pristavil: »A veš, da je na tisti freski pri oltarju menda upodobljen Prešeren?« V cerkvi Matere Božje je namreč maševal njegov stric Jakob in ustno izročilo pravi, da je pesnik mnogokrat romal tja gor. Ko je Matevž Langus slikal Marijino vnebovzetje, je med množico romarjev umestil tudi gosposko oblečenega pesnika in Primičevo Julijo, slikarjeva znanca.

A še pred cerkvijo je na Gori v 13. stoletju stala kapela blažene Device Marije, kjer so delili odpustke, v prazgodovini pa je imela obrambni in kulturni značaj, o čemer pričajo tudi artefakti iz rimske dobe. Toda bržkone so njen mitski karakter še najbolj izklesali turški vpadi v 15. stoletju, ko so okoli cerkve zgradili obzidje ter na bližnji Grmadi kurili svarilne krese, da bi pred turškim besom posvarili Gorenjsko. Ko so nekoč spet ropali tam naokoli, so se bojda dogovorili, da ob zmagi pozvonijo v zvoniku. Domačini so izvedeli za njihov načrt in v upanju, da odženejo sovraga, pozvonili pol ure pred poldnevom. Misleč, da se za osvojenim vrhom ni treba več pehati, so se turške čete odpravile drugam,

Florjanova nedelja na Šmarni gori

Yeremie Pierre Noir

To jutro je bilo zame zgodnje. Ljubljana je ob 4. uri zjutraj neprepoznavno mirna. Nobenega hrupa vozil, nobenih glasov ljudi. Vonj po vlažnem gozdu in v daljavi srnica, ki je bežala od glasnega udrihanja pohodnih palic, sta mi dala občutek, da sem daleč stran od mestnega vrveža, pa čeprav je ta le streljaj proč. V naravi sem. Ob prihodu na vrh sem se zazrl v Ljubljansko kotlino, zavito v meglico. Svoj čar je dodalo še vzhajajoče sonce.

Prepričan sem bil, da Šmarna gora ob tem času še spi, toda v gostilni Ledinek so že začeli priprave. Lastnica gostilne Ana Črešnovar me postreže z ajdovimi žganci, zabeljenimi z ocvirki, in kislim mlekom. Pravi slovenski zajtrk. Domač okus in vonj me spomnita na leta brezskrbnega otroštva, ki ga z obiskom pri njih vedno znova obujam. Na sedlu se se zbrali gasilci iz Vodic. Poleg starešin so se dogodka v velikem številu udeležili tudi mladi. Uniforma, zloščeni čevlji, bele rokavice, praporji. Še preštevanje prisotnih in sledil je ukaz: »Gasilska četa, na levo! Z lahnim korakom naprej!« Procesija se je ob prihodu na vrh odpravila proti cerkvi, kjer je mašo daroval vodiški župnik Franc Mervar. Sledil je čas za preste, čaj in kapljice rujnega. Za miške pa je bilo treba počakati v dolgi vrsti, saj si jih je želel privoščiti prav vsak.

domačini pa so poslej – v znak zmage – vsak dan zvonili ob pol dvanajstih.

Bojeviti duh Gore se je kazal tudi med drugo svetovno vojno, ko je pod Šmarno goro 22. julija 1941 počila prva partizanska puška, kasneje pa so borci krog in krog zgradili številne bunkerje. Po stezi, ki ji danes pravimo Partizanska pot, so v letih okupacije hodili kurirji, in celo partizansko poroko so imeli v gostilni. Tako je pravila gostilničarka, Štravsova Angela.

Če želite izvedeti še kaj o preteklosti te Ljubljančanke, raziščite kakšno izmed 15 poti, katerih imena bržkone namigujejo na zanimive prigode – od Kovačeve do Westrove, Pogačnikove, Romarske ali Mazijeve. Ne spomnim se, katera pot je bila Edijeva najljubša, a hvalil se je, da je potreboval do vznožja do vrha pičle dobre pol ure. Danes ni dosti drugače. Šmarna gora je mestu najbližja izletniška točka. Je vsakodneven ali občasen rekreacijski izziv, ki mami pohodnike, kolesarje, tekače, fotografe in uživače, ki se ženejo tja gor. Nagradi jih z lepim sončnim vzhodom, razkošnim razgledom ali poštenim krožnikom jedače. Je kraj, prežet s spomini. Morda moram zato romati tja, kadar si zaželim Edijeve družbe. Zdaj, ko ga ni več, namesto njega objemam bukev in prisežem, da zaslišim njegov smeh, ko reče: »Na, pa si le postala Ljubljančanka!«

Ovčice nad mestom

Nagrajena fotografija Jurija Bizjaka

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Jurij Bizjak

Nagrajena fotografija

Po jutranjem bujenju najprej pogled usmerimo proti urnim kazalcem in se nato radovedno ozremo proti nebu, jasnemu ali zastrtemu z oblaki. V ljubljanski kotlini nam zrenje v višave pogosto prekrije megla. Ozračje mnogim pogojuje fizično počutje, toda nudi tudi vizualne pestrosti za čustveno-duhovne užitke. Zgoščevanje vodnih hlapov je znanost razdelila na deset rodov, kajti mati Narava nas je obdarila z izredno slikovitimi pojavi, ki posebej navdušujejo pesniške duše, slikarje, fotografe ... in seveda vremenoslovce.

Med omenjene oboževalce sodi tudi Jurij Bizjak, ki je iz žabje perspektive posnel nebo s slikovito nakodranimi oblaki, altokumuli, ki spominjajo na zgoščeni trop ovčic. V spodnjem in desnem delu črno-bele kompozicije sta dve ljubljanski stolpnici: v ozadju se dviga v nebo zgradba Telekoma in na desni strani steklena fasada novega hotela Intercontinental, kjer na stekleni fasadi opazimo resnični odsev oblakov. Fotograf je posnel izrazito sugestiven črno-beli motiv, ki spominja na nadrealistično slikarstvo dramatične vsebine. Glavni akcent kompozicije v bistvu predstavlja najsvetlejši pas oblakov, ki se dviga vertikalno ob robu hotela, za katerim se skriva sonce. Jurij Bizjak je z odlično fotografijo monumentalne kompozicije osvojil nagrado.

Nagrajencu se je najbolj približal Goran Jakovac z mojstrskim zimskim posnetkom motiva, ki predstavlja stari ter novi Karlovški most, in z abstrahirano kubistično zaznamovano kompozicijo. Tudi Veronika Popotnig z živahno veverico v Tivoliju je prišla v ožji izbor, podobno Miha Skrt z dolgimi sencami na tlakovanem trgu, Primož Lampič z mistično osvetljenimi stolpi stolnice, Robert Leskovar z nočnim svetlobnim utripom na Tromostovju in Stane Lunder z motivom zlomljenega dreveščka v drevoredu.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije pošljite najpozneje do 10. julija 2018 na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Nasveta strokovnjakov

Varna hoja v gorskem svetu

Brane Žorž, načelnik Gorske reševalne službe Ljubljana

Bližajo se poletni meseci in z njimi tudi povečan obisk gora, zato ni odveč ponoviti nekaj osnovnih pravil za varno hojo v hribovitem in gorskem svetu.

Če pozimi nismo bili fizično aktivni, poskrbimo za nekaj lažjih tur, da se prepričamo, ali smo pripravljeni, in se na visokogorje tudi ustrezno pripravimo. Letošnja zima je bila bogata s snegom, zato se pred turo prepričajmo, ali je izbrana pot kopna, ali so morebitne planinske postojanke ob njej odprte ter kakšno je stanje planinskih varoval ob poti. Če je na poti še vedno sneg, se temu primerno opremimo (cepin, dereze).

Pred turo obvezno spremljamo vremensko napoved za gore in ne splošne napovedi za kraje v dolini, ki imajo velikokrat manj spremenljive razmere. Na spletni strani Agencije Republike Slovenije za okolje dobimo zelo natančne informacije o gorski vremenski napovedi za izbrane vrhove, podatke o snežnih razmerah ter morebitne druge vremenske pojave, kot so močan veter ali večje količine padavin. Za visokogorje so vsekakor obvezni visoki čevlji (ne pretežki in okorni), v nahrbtniku pa ne glede na zahtevnost izbrane gore zadostne količine pijače in hrane, paket prve pomoči, kapa, rokavice in rezervna oblačila, vetrna oblačila in oblačila za dež ter krema za zaščito pred soncem.

Za konec pa še obvezno pravilo, ki vsekakor pride zelo prav: o svoji poti obvestite domače in cilja ne spreminjajte oziroma jih o tem pravočasno obvestite.

Vpliv športa na kakovost življenja mladih invalidov

Matic Ivanovski, dr. med., specialist fizikalne in rehabilitacijske medicine

Šport ni zdrav le za zdrave, temveč tudi za bolne in ljudi z zmanjšanimi zmožnostmi – invalide. Fizična aktivnost pripomore k preprečevanju in tudi zdravljenju kroničnih telesnih in duševnih bolezni. Obenem se širi socialna mreža in družbena vključenost. S tem se doseže hitrejša rehabilitacija, resocializacija in lažje soočanje z drugačnostjo. Ne glede na sposobnost sodelovanja v športu mora biti športna vadba varna in zdrava.

Najbolj zdrave so aktivnosti, ki so del načina življenja. Pri tem imajo velik vpliv medsebojna podpora športnikov in strokovno vodenje ter podpora s strani ustrezno usposobljenih vaditeljev, ki znajo telesno aktivnost prilagoditi sposobnosti vadečega. V prilagojeno, varno in zdravo telesno aktivnost se zainteresirani lahko vključijo v mreži športnih društev in klubov. Seznam organizacij v mreži je na voljo na spletni strani **si.sport4everyone.eu.**

Razgibajmo Ljubljano

Žiga Černe, Športna zveza Ljubljane, **foto: Tilen Šinkovec**

Kongresni trg je hvaležno prizorišče za najrazličnejše športne igrarije.

Športne počitnice se začenjajo 26. junija

Pred nami je devet tednov, ki naj bodo tako za otroke kot tudi za starše čim lepši in brez skrbi. Za to bodo poskrbela tudi ljubljanska društva, ki so pripravila zanimive programe. Športno društvo Riba bo programe za male (in tudi velike) plavalce ter neplavalce izvajalo na kopališču Kodeljevo. Za otroke bodo pripravili devet petdnevnih tečajev. Odraslim namenjajo intenzivne plavalne tečaje ter vodeno rekreativno plavanje (**www.riba-drustvo.si**). S Športnim društvom Aqua se bodo otroci plavalnih zamahov učili na enotedenskih tečajih v bazenu na Šternu (**www.plavalne-pocitnice.si**).

Plavalni klub Ilirija na lastnem kopališču Ilirija ponuja počitniško dopoldansko ali celodnevno otroško varstvo z učenjem plavanja. Aktivnosti bodo potekale v petih terminih (**www.plavalniklub-ilirija.si**). Prijavite se lahko tudi na tradicionalno taborjenje za družine in posameznike s Športnim društvom Narodni dom v Premanturi. Do konca avgusta ponujajo od šest- do petnajstdnevne tabore (**www.narodnidom.si**). Smučarski klub Snežinka je za dolgo, vroče poletje pripravil pet petdnevnih terminov, namenjenih otrokom od 5. do 12. leta. Športne animacije s tečajem tenisa, rolanjem, plavanjem in kopanjem, igrami z

Spodbuda: Poletno veselje

Iz pomladi, prežete z ljubeznijo in mladostjo, že skoraj jadramo v lahkotno, sproščeno in igrivo poletje. Obarvate si ga tudi z rekreativnimi odtenki, med gibanjem ne pozabite na pitje ustreznih količin brezalkoholnih pijač, privoščite pa si tudi kakšen skok v naravo.

Namig: Odpočijte telo in um

Strokovnjaki pravijo, da je počitek najpomembnejši del vadbe, če seveda vadite redno. Enako velja tudi za službo in dopust, ki je namenjen prav počivanju. A poleti počitek ni nujno samo ležanje na plaži: počnite kaj sproščujočega, tudi rekreativnega.

žogo in še čim bodo potekale na Kodeljevem (**www.snezinka.com**). Aktivne poletne počitnice najavljajo tudi pri Novinarju. Njihov program bo delno potekal na Staničevi 41, večji del pa v naravi ali ob bazenu. Namenjen je otrokom od 6. leta (**www.novinar-drustvo.si**). Plezalni center Ljubljana v Štepanjskem naselju bo čez poletne počitnice šolarjem pripravil deset aktivnih tednov. Namenjeni so otrokom med 6. in 14. letom starosti, ki se bodo učili varnega plezanja, premagovanja strahu pred višino, ob tem pa se bodo zabavali in pridobili nekaj kondicije (**www.plezalnicenter.si**). Med počitnicami bodo moč in znanje združili plavalci in atleti Olimpije, ki ponujajo raznovrstne dejavnosti obeh bazičnih športov. Športna šola bo potekala v parku na Kodeljevem, ob tamkajšnjem bazenu ter na prenovljenem atletskem stadionu. Pripravili so osem petdnevnih terminov (**www.atletski-klub-olimpija.si**, **pk-olimpija.si**). Del počitnic lahko preživite tudi v Športnem društvu Gib ob Drenikovi v Spodnji Šiški. Vabljeni so otroci od 5. do 12. leta, ki se bodo zabavali na športnih delavnicah, ob skakanju v trampolin parku, v naravi Mosteca in Rožnika ter na kopališču Ilirija. Na voljo je deset terminov (**www.gib-sport.com**). Med ponudniki počitniških programov je tudi Fakulteta za šport. Sedem petdnevnih in dva štiridnevna termina zajemajo preživljanje prostega časa v dobri družbi, na zraku, z žogo, v bazenu ali s plezanjem po drevesih (**www.fsp.uni-lj.si**). Konjeniški klub Pip ponuja štiri sproščene in aktivne petdnevne tabore, na katerih se bodo otroci učili veščin jahanja, razvijali socialne veščine in krepili odgovornost, delovne navade in občutek za timsko delo (**www.kk-pip.com**).

Ženska stotka

Med vsemi najrazličnejšimi rekreativnimi vadbenimi programi, ki jih imamo v Ljubljani možnost koristiti dobesedno vsak dan, je tudi cestnokolesarska vadba, a pozor – le za gospe in dekleta na specialkah. Vadba poteka ob sredah, izhodiščna točka pa je ob 17. uri na avtobusni postaji na križišču Jurčkove in Ižanske ceste. Punce so v soboto, 16. junija, vabljene na ženski kolesarski maraton, ki se bo začel v Tacnu in končal na Bledu. Na voljo bosta dve razdalji: 120- in 60-kilometrska. Izlet bo potekal v pogovornem ritmu, torej brez divjanja, in bo primeren tako za začetnice kot utečene kolesarke. Prireditev sofinancira tudi Mestna občina Ljubljana (**specialkarka.si**).

Druženje na rekreativnih dogodkih

Predpočitniški čas v Ljubljani ponuja bogat spored med rekreativnimi dogodki. Polovica med njimi je planinskih in pohodniških. Toliko jih je, da bo najbolje pobrskati po **www.rekreacija.si**, kjer so objavljeni vsi. Petino predstavljajo gorskokolesarski dogodki, z Rajdovci pa se boste v naslednjih tednih odpravili na dnevni ali celo nočni izlet, se udeležili katere izmed zanimivih delavnic ali prisluhnili predavanjem (**www.kd-rajd.si**).

Sonce in prihajajoče poletje vabita, da svoj prosti čas preživite na prostem in z žogo v rokah. Vsi turnirji so objavljeni v koledarju rekreacije na **www.rekreacija.si**, nam najbližji pa bo 16. junija potekal v City parku Ljubljana. Povabite prijatelje in pridite pokazat svoje košarkarske spretnosti (**www.szlj.si**).

V duhu priprav na ne več tako oddaljen Volkswagen Ljubljanski maraton (najcenejše prijave so odprte do 13. avgusta!) se boste tekačem v prihodnjih dneh lahko pridružili na tekaških delavnicah Urbana Praprotnika in Gibita, bolj ali manj tekmovalno in na čas pa se boste udeležili šestih večjih mestnih dogodkov. V sredo, 20. junija, bo nad Šentvidom potekal gozdni tek čez Bormes (pripravljajo tudi gorskokolesarsko preizkušnjo, **www.zupnija-sentvid.si**), 22. junija bo na Kardeljevi ploščadi Tušev tek barv (**www.tusevtekbarv.si**), 23. junija in 14. julija bosta kar dva skupinska pripravljalna teka na Ljubljanski maraton (**www.ljmaratonpripravе.si**), v Rožni dolini pa bodo 23. junija pripravili posebno športno sestavljanko moči in vzdržljivosti z gimnastiko, tekom in dvigovanjem uteži (**www.legionar.si**).

RAZGIBAJMO LJUBLJANO

Za objavo v glasilu Ljubljana ali v elektronskem tedniku Športni utrinki nam lahko novice pošljete na info@szlj.si, vprašanja pa lahko zastavite tudi po telefonu 01 434 72 91.

Znani Ljubljančani o gibanju

Naravni pogoji so izjemna športna struktura

Gorazd Penko,
direktor Maratona Franja

Ob potovanjih po Evropi opažamo, da je športna infrastruktura v teh mestih velikanska. Ljubljana mogoče v tem pogledu zaostaja, za kar pa ni kriva današnja mestna oblast. Investicije v športno infrastrukturo so namreč ogromne in potekajo postopoma. Zato ima Ljubljana tudi vzdevek mesto športa, in to povsem zasluženo, predvsem po zaslugi županovega odnosa do športa.

V Sloveniji se zelo veliko ljudi športno udejstvuje – predvsem generacije, ki se z leti zavedajo pomena gibanja za zdravje in boljše počutje. Pri mladih je drugače. Pa za to ni kriva infrastruktura, temveč trenutni življenjski slog mladih in šolski sistemi, ki premalo pozornosti namenjajo gibanju.

Vseeno menim, da je naša prestolnica športnorekreativno ena izmed najbolj aktivnih in njeni prebivalci ravno tako. Pozimi je včasih težko dobiti prosto telovadnico za vadbo, toda za rekreacijo imamo izvrstne naravne pogoje. Zadostuje samo dobrih 25 minut hoje ali 10 minut vožnje s kolesom iz centra mesta, da se znajdemo v naravi in tam z dobro voljo lahko počnemo, kar hočemo. To pa potrjujejo tudi naše ceste na obrobju prestolnice in seveda živahne ljubljanske pohodniške poti.

Plezanje v Ljubljani

Jaka Šprah

Užitek v gibanju. Občutek svobode. Naval adrenalina. To je le nekaj možnih odgovorov na vprašanje, ki ga plezalci slišimo precej pogosto: »Zakaj sploh plezaš?« Plezanje mnogim pomeni več kot le šport ali prostočasno aktivnost. Plezanje je način življenja.

Foto: Dunja Wedam

Športno oziroma prosto plezanje se je razvilo iz alpinizma in je bilo sprva z njim tudi tesno povezano. Plezanje po nižjih naravnih stenah je bilo le trening za vzpone v gorah in šele v osemdesetih letih prejšnjega stoletja se je začelo uveljavljati kot samostojna panoga. Prav Ljubljana je bila eno od žarišč razvoja plezanja v Sloveniji, med drugim tudi zato, ker tu že od leta 1935 deluje največje slovensko planinsko društvo Ljubljana - Matica in njegov alpinistični odsek.

Obzidje in naravna skala

Slovenija je od nekdaj veljala za eno od velesil v alpinizmu, to pa se je sčasoma preneslo tudi na športno plezanje. Za svoje uspehe pa so plezalci seveda potrebovali veliko treninga. Dve priljubljeni urbani lokaciji za trening plezanja sta se razvili v središču Ljubljane: Rimski zid na Mirju in Šance na Ljubljanskem gradu. Rimski zid je bil zgrajen v letih 14 in 15 našega štetja kot južni del obzidja Emone in je eno daljših ohranjenih rimskih obzidij v tem delu Evrope. Šance pa so ostanki srednjeveške trdnjave, ki je bila del obrambnega sistema Ljubljanskega gradu, nastala pa naj bi v 15. in 16. stoletju.

Obe obzidji sta bili v prvi polovici 20. stoletja na robu propada, na srečo pa so ju okrog leta 1930 prenovili, za kar je poskrbel Jože Plečnik. Obema primerkoma monumentalne zgodovinske gradnje je dodal nekaj lastnih elementov, pri tem pa nehote ustvaril tudi idealne pogoje za plezanje. Kamni različnih oblik, povezani z malto, namreč ustvarjajo različne oprimke. Plezalci se še danes radi za nekaj uric odpravimo plezat na »Rimca«, saj je lahko dostopen, plezanje pa je brezplačno in nenevarno. Šance kot lokacija za plezanje niso več tako priljubljene kot nekoč, a tudi tam kdaj pa kdaj srečamo kakega plezalca, ki se spopada z izzivi, ki jih ponuja skala.

V Ljubljani in okolici je tudi veliko možnosti za plezanje v naravni skali. Prav na robu mesta se nahaja Zalog, priljubljena nizka naravna stena za balvansko plezanje. Tam najdemo tudi najtežji slovenski balvanski problem, do katerega se lahko pripeljemo praktično z mestnim avtobusom. Nekoliko dlje, na pobočjih Šmarne gore, je plezališče Turnc, ki je bilo nekoč izjemno priljubljena plezalna destinacija in je plezalcem »stare šole« še danes pri srcu. Ljubljanski plezalci se zelo radi odpravimo tudi v Retovje v bližini Vrhnike. Tam se nahaja majhna, a precej previsna stena v krasnem ambientu, le nekaj minut od izvira Ljubljanice.

Naravno gibanje

Plezanje je ena od najbolj naravnih oblik gibanja. Lahko bi rekli, da gre za enega najbolj prvinskih športov. Odlično je prav za vsa življenjska obdobja, saj pomaga ohranjati splošno telesno pripravljenost in omogoča preživljanje prostega časa v naravi. V plezališčih lahko pogosto opazimo raznoliko druščino plezalcev vseh starosti. Sploh pa je obisk plezališča odličen za vso družino, saj lahko tudi neplezalci uživajo v naravnem okolju v okolici plezalnih sten.

V zadnjih letih ta šport doživlja pravi razcvet. Zanj se odloča vedno več ljudi, še posebej mladih, k popularizaciji plezanja pa je izjemno pripomogla tudi odločitev Mednarodnega olimpijskega komiteja, da ga uvrsti na olimpijske igre v Tokiu leta 2020. S tem seveda raste tudi število plezalnih društev in sten. Zaradi vedno večjega interesa nastajajo nova društva, obstoječa pa sprejemajo vedno več otrok. Zanje je plezanje še posebej primerno, saj pri njih spodbuja motorične sposobnosti in pomaga pri zdravem razvoju telesa. Plezati lahko začnejo zelo zgodaj, že pri treh ali štirih letih. Poleg tega plezanje uporabljajo v terapevtske namene: plezalno steno najdemo v rehabilitacijskem inštitutu Soča ter na Zavodu za gluhe in naglušne.

Ljubljana je prve umetne stene dobila v 90. letih prejšnjega stoletja, danes pa imamo že okrog 20 plezalnih sten. Med njimi so največje v Plezalnem centru Ljubljana, Balvaniji, Plezalnem klubu Stena in na Škofijski klasični gimnaziji. Plezalnih sten pa ne najdemo samo v specializiranih plezalnih dvoranah, ampak jih imajo tudi v številnih šolah in telovadnicah.

Fotografije: Miha Fras

1 Balvanija na Vojkovi ulici je največja in najnovejša balvanska plezalna stena v Ljubljani. Zgrajena je bila leta 2015. 2 Plezalna stena Škofijske klasične gimnazije v Šentvidu je ena najstarejših v prestolnici, leta 2014 pa je bila temeljito prenovljena in posodobljena. 3 Plezalni center Ljubljana v Štepanjskem naselju je največji športnoplezalni objekt v Sloveniji. Nastal je leta 2013 ter ponuja balvansko steno in dve visoki plezalni steni. 4 Plezalni klub Stena na Parmovi ulici deluje od leta 2008. Ponuja eno najboljših balvanskih sten v Sloveniji.

Olimpijski šport v mestu

Športno plezanje se iz prostočasne dejavnosti »za dušo« spreminja v pravi globalni šport. Sprejetje plezanja na olimpijske igre je med plezalci zbudilo mešane odzive. Nekateri verjamejo, da bo več denarja prineslo tudi večjo tekmovalnost in s tem doping, korupcijo in podobne težave, kot jih imajo veliki športi. Drugi menijo, da bo večja prepoznavnost spodbudila rast plezanja in k temu športu pritegnila še več mladih. Vsi pa se nedvomno strinjajo, da imajo slovenski plezalci na olimpijskih igrah v Tokiu odlične možnosti za lepe uspehe. V zadnjih letih so slovenski plezalci v samem svetovnem vrhu: Domen Škofic in Janja Garnbret sta bila leta 2016 skupna zmagovalca v težavnostnem plezanju. Janja je istega leta postala tudi svetovna prvakinja, lani pa ji je uspelo ponoviti zmago v svetovnem pokalu. Odlične uspehe dosegata tudi Mina Markovič, ki je že trikrat osvojila svetovni pokal, in Jernej Kruder, ki je najboljši Slovenec v balvanskem plezanju. Poleg njih pa ima slovensko plezanje še mnogo mladih nadarjenih plezalcev, ki bodo v prihodnosti krojili svetovni vrh.

Plezalni šport je danes nedvomno precej drugačen kot pred leti. Spreminjajo se plezalna tehnika, oprema, tekmovalna pravila ... Užitek, ki ga plezalec občuti med gibanjem po steni, pa je nedvomno ostal enak.

Foto: Miha Fras

Konec maja je plezalski spektakel Triglav Rock na Kongresnem trgu navdušil s predstavami najboljših plezalcev na svetu: med njimi sta blestela neprekosljiva najstnica in svetovna prvakinja Janja Garnbret in vsestranski plezalec Jernej Kruder.

Od igranja s kamenčki do

Pogovor s svetovnim prvakom Benjaminom Savškom

Miha Štamcar, foto: Miha Fras

Z Benjaminom Savškom, najboljšim ljubljanskim športnikom v letu 2017, sva se dobila na deževen dan na njegovem najljubšem terenu – ob savskih brzicah v Tacnu, ki že vse od leta 1952 s svojo znamenito zapornico navdušuje številno občinstvo. Najboljši športnik mesta Ljubljane za minulo leto je bil kljub dežju dobro razpoložen, morda tudi zato, ker je bila sezona že pred vrati. Lani je konec septembra v francoskem Pauu prvič v karieri osvojil naslov svetovnega prvaka v kanuju, pred tem je bil 31-letni Ljubljančan že dvakrat drugi in trikrat tretji, z evropskega prvenstva pa je domov prinesel po dve zlati in bronasti medalji.

»Včasih imam res občutek, da sem ob tacenskih brzicah več kot doma.«

To, da sva se dobila ob tacenskih brzicah verjetno ni naključje. Že zato, ker vas po najinem pogovoru čaka trening, sami pa ste večkrat dejali, da je to že skoraj dvajset let vaš drugi dom. Koliko se je v teh dvajsetih letih spremenila podoba tacenskega kajakaškega centra?

Včasih imam res občutek, da sem tu več kot doma. V dvajsetih letih se okolica proge ni prav dosti spremenila. Leta 1991 so za potrebe svetovnega prvenstva prenovili celotno progo, nato sem se štiri leta pozneje vpisal v klub. Proga je še danes takšna, kot je bila takrat. Že pred tem je bila tacenska proga znana po svoji znameniti zapornici, vendar jo je načel zob časa in je potrebna obnove. Upam, da bo kmalu prenovljena, saj je posodobitev zdaj že nujna, čeprav v kajakaških krogih še vedno velja za eno najzanimivejših prog.

Znamenita tacenska proga je ena redkih, ki je na obrobju velikega mesta. Ali to prinaša drugačno vzdušje?

Da, res je, pa tudi tribune so tako narejene, da je vse skupaj kot nekakšna arena. Na drugih progah tega ni, zato tudi takšnega vzdušja, kot ga pripravijo gledalci v Tacnu, drugje ni. Svoje doda še narava in park okoli proge. Poleg tega je proga le streljaj stran od centra Ljubljane, zato je vse skupaj še toliko bolj mikavno tako za tekmovalce kot za gledalce in je zato na tekmah vedno veliko obiskovalcev. Želim si, da bi tudi mesto pomagalo pri obnovi kajakaškega centra v Tacnu, z njo bi lahko navdušili še več mladih, saj je bolje, da so v naravi, kot pa cele dneve doma za računalnikom.

Ste bili že od otroštva povezani z vodo?

Odkar se spomnim, je bila vsa družina ves čas povezana s kajakaštvom. Ko me še niso posadili v čoln, sem se na obrežju Save igral s kamenčki in že takrat so vedeli, da me ne bodo kar tako potegnili stran od reke. Še zdaj neizmerno uživam v veslanju na Savi, zelo lepa je tudi Soča, pa tudi druge slovenske reke. Škoda, ker na Štajerskem niso bolj 'divje'.

Tako kajak kot kanu zahtevata od tekmovalca izjemno moč in spretnost, vseeno pa se zdi, da je kajak bolj obvladljiv. Zakaj?

Tudi sam sem bil najprej v kajaku. Potem pa se je moj starejši brat Jonas, ki je ravno dobil nov kanu, odločil, da ne bo več tekmoval. Starši so se zato odločili, da iz kajaka presedlam v kanu, kar je bil zame samo še večji izziv. Kanu je res tehnično zahtevnejši, saj lahko veslaš le po eni strani, zato je ohranjanje ravnotežja toliko bolj pomembno.

naslova svetovnega prvaka

Oba brata sta zgodaj nehala tekmovati. Ste tudi sami imeli kdaj pomisleke, ali se še splača vztrajati?
Običajno je ta prelomnica pri 16, 17 letih, ko te družba lahko potegne drugam. To so kritična leta, ko bi rad poskusil čim več stvari, se udeleževal večjega števila zabav in podobno. Jaz sem imel to srečo, da sem prav v klubu našel somišljenike, ki jim je veslanje, tako kot meni, veliko pomenilo. Imel sem tudi srečo, da me je trener znal prepričati, da sem se redno udeleževal treningov, in zdaj mi zagotovo ni žal, da sem svoj čas preživel na brzicah, ne pa kje drugje.

Ali je bil vaš trener ves čas Jože Vidmar?
Ne, prvi trener je bil Aleš Vrabič, ki je že dolgo trener v klubu. Z njim sem sodeloval do 15. ali 16. leta, ko sem še tekmoval v kajaku. Po prestopu med kanuiste pa je moj trener postal Jože Vidmar, ki je bil tudi sam odličen kanuist.

Kaj za vas pomeni veslanje na divjih vodah? Spopad z divjo reko ali tudi premagovanje svojih sposobnosti?
Kajakaštvo je zelo lep šport, ki se odvija zunaj, v naravi. Tudi če si ves čas na isti reki, se pogoji spreminjajo. Proga je resda ves čas enako postavljena, vendar se tok vode spreminja, zato je vsak spust po reki nov izziv, spoznavanje nečesa novega in do zdaj mi še ni zmanjkalo volje, da bi še bolj podrobno spoznaval reke.

Kako pomembno pa je poznavanje vode, njenega toka, valov, brzic?
Vseh teh stvari se navadiš sproti. Sam temu pravim, da bereš vodo, spremljaš njen tok, kako se pretaka, in počasi tudi spoznaš, kako se reka obnaša. Že ko od zunaj gledaš, kako se voda pretaka, veš, kako se bo odzval čoln, zato je treba pred vsako tekmo pogledati, kakšen tok ima reka, kako se prelivajo valovi. Na ta način med samo tekmo veš, kako se bo obnašal čoln. Zelo pomembno je predvidevanje, in če znaš vodo dobro prebrati, ti bo pomagala, da z njeno pomočjo dobiš hitrost, če pa je ne, te lahko zaustavi. Temu pravimo, da veslaš v klanec.

Že v mladosti ste veljali za nadarjenega tekmovalca, vendar ste do vrhunskih rezultatov prišli šele, ko ste se »umirili«, si uredili družinsko življenje, dobili hčerko in zaposlitev v športni četi slovenske policije.
V mlajših letih sem bil bolj raztreščen, z zaposlitvijo in rojstvom hčerke Anaje, ki je zdaj stara sedem let, in triletnega sina Arneja sem postal bolj odgovoren. Z redno službo in družino sem prišel do osnovne varnosti, tako da sem se lahko še bolj posvetil treningu, saj ni bilo več takšne negotovosti kot pred tem. Ko imaš službo in družino, nimaš več časa na pretek, zato mora biti vsak trening stoodstoten.

Vemo, da zaslužki v kajakaštvu niso astronomski. Vam je zato ta finančna varnost, ki ste jo dobili z zaposlitvijo v športni enoti policije, toliko bolj pomembna?
Dejansko da, ampak ko pridejo rezultati, se ti odprejo kakšna vrata več in lažje pristopiš do morebitnih pokroviteljev. Sicer pa je to šport, v katerem se moraš sam potruditi, če hočeš priti do pokrovitelja, kajti tu ni menedžerjev. Kajakaška zveza skrbi za celotno reprezentanco, za kaj več pa se moraš sam zavzeti. To obenem nudi oblikovanje osebnosti.

Minula sezona, ki vam je prinesla tudi naslov svetovnega prvaka, je bila najbolj uspešna v vaši karieri. S svetovnih prvenstev imate tako zdaj medalje vseh treh leskov, na evropskih prvenstvenih niste osvojili le še srebrne, manjka vam le še olimpijska medalja. Imate zdaj to v načrtu?
Bil sem že na dvojih olimpijskih igrah, pa mi še ni uspelo osvojiti medalje. V Riu de Janeiru sem bil zelo blizu, ampak to še vedno ostaja velika želja. Leta 2020 bodo olimpijske igre v Tokiu, tako da imam še nekaj časa, da se pripravim nanje. Upam, da mi bo v tretje le uspelo. Toda v športu ni nič stoodstotnega, vedno ostaja določen odstotek negotovosti in ravno zato je toliko bolj zanimiv in nepredvidljiv.

Tudi v tem letu bodo trije vrhunci sezone. Prvi bo v začetku junija na evropskem prvenstvu v Pragi, konec avgusta vas čaka tekma za svetovni pokal v Tacnu, ob koncu sezone pa še svetovno prvenstvo. Najbrž ohranjanje vrhunske forme celo sezono ni ravno preprosto?
Evropsko prvenstvo bo praktično na začetku sezone. Običajno na njem dobiš zagon za nadaljevanje sezone: če na njem prideš do odmevnega rezultata, veš, da si v pripravljalnem obdobju dobro delal. Pred Tacnom bomo imeli skoraj dva meseca premora, toda zame je tekmovati doma vedno nekaj najlepšega, saj je tu vzdušje vedno na vrhuncu. Do svetovnega prvenstva pa je tako ali tako še predaleč in o njem še ne razmišljam. Vendar se bo najprej treba uvrstiti v reprezentanco, kajti konkurenca je tudi doma vsak dan večja.

»Če znaš vodo dobro prebrati, ti bo pomagala, da z njeno pomočjo dobiš hitrost.«

Podpora delovanju nevladnih razvoj mesta na vseh področjih

dr. Uroš Grilc, foto: Primož Korošec

Mestna občina Ljubljana sistematično in z dolgoročno vizijo krepi nevladni sektor na vseh področjih delovanja, najsi gre za šport, kulturo, okolje, socialo, turizem ali izobraževanje. Projekti in programi nevladnih organizacij, se pravi društev in zasebnih zavodov ter samostojnih izvajalcev, so izrednega pomena za delovanje vsakega od naštetih področij. Nevladne organizacije namreč pomembno dopolnjujejo, nadgrajujejo, v določenih primerih pa celo nadomeščajo dejavnosti javnih zavodov. Lahko se hitreje odzivajo na določene potrebe družbe, ažurno odgovarjajo na aktualno problematiko ali ustvarjajo novo ponudbo, ki prispeva h kakovosti življenja v občini. Objavljamo preglednico, ki prikazuje podporo Mestne občine Ljubljana nevladnim organizacijam preko javnih razpisov dodeljenih sredstev iz mestnega proračuna. Dodajamo še preglednico, ki prikazuje obseg prostorov, ki so v lasti Mestne občine Ljubljana in so namenjeni izvajanju javne službe na področjih izobraževanja, športa, kulture, zdravja, sociale in zaščite.

In kako vodje oddelkov mestne uprave ocenjujejo pomen in vlogo nevladnih organizacij na svojih področjih:

Nataša Jazbinšek Seršen,
vodja Oddelka za varstvo okolja

Sofinanciramo projekte s področja odstranjevanja invazivnih tujerodnih rastlin, naravovarstvenih ukrepov in razvoja podeželja ter projekte, ki spodbujajo mlade k okoljski aktivnosti. Nevladne in neprofitne organizacije so pomemben partner na področju varstva okolja in narave. Pri izvajanju projektov lahko uporabljajo tudi neformalne metode naslavljanja problematik in izobraževanja ljudi in so zato cenjeni partner pri našem siceršnjem delu.

Tilka Klančar,
vodja Oddelka za zdravje in socialno varstvo

Sredstva za sofinanciranje dopolnilnih programov s področja socialnega varstva in varovanja zdravja smo kljub vsesplošnemu zniževanju javnih sredstev uspeli ohraniti na zavidljivem nivoju. V sofinanciranje uvrščamo programe, namenjene otrokom in mladim, starim, ljudem s težavami v duševnem zdravju ali z različnimi oblikami oviranosti, ljudem, ki se srečujejo s tveganji za nastanek revščine, žrtvam nasilja, ljudem s težavami zaradi zasvojenosti z drogami ali z elektronskimi napravami, ljudem z motnjami hranjenja, Romom in Rominjam, imigrantom in imigrantkam, LGBT populaciji ter preventivi in varovanju zdravja vseh skupin prebivalstva.

Petra Stušek,
direktorica Turizma Ljubljana

Prireditve, ki jih podpiramo, dajejo mestu kulturno in umetniško vzdušje, prijazno prebivalcem Ljubljane in turistom. Številne prireditve in festivali v svoje nastope vključujejo tudi tuje umetnike. Ponosni smo na dejstvo, da vsako leto sofinanciramo več sto prireditev, ki so brezplačne in dostopne vsem, ustvarjajo živahno atmosfero in postavljajo Ljubljano na svetovni zemljevid popotnikov.

Marko Kolenc,
vodja Oddelka za šport

Mestna občina Ljubljana z izdatnim sofinanciranjem programov športnih društev omogoča večjo dostopnost športa, zato od športnih društev tudi pričakuje nižje cene vadbe, glede na višino sofinanciranja programov. Predvsem za otroke in mlade, kjer za izvedbo programov namenja največji obseg sredstev in brezplačne uporabe športnih objektov.

organizacij za kakovostni

> 13,1 milijona evrov občinskih sredstev v letu 2017 za izvajanje javnih programov 739 nevladnih organizacij v Ljubljani

Sašo Rink, direktor Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana

Javni stanovanjski sklad namenja prostore v uporabo enemu izvajalcu, Društvu Kralji ulice, in sicer za izvajanje t. i. antideložacijske dejavnosti, pri čemer gre za osebno podporo najemnikom s ciljem ozaveščanja stanovalcev pri pravilni in odgovorni uporabi stanovanjskih enot in ohranitvi nastanitve. Objekte na lokaciji Studenec 41 oddajamo za simbolično najemnino 1 evro na mesec. V letu 2017 je bila v okviru tega projekta nudena pomoč 323 osebam. Na izjemno uspešnost izvajanja antideložacijske dejavnosti kaže dejstvo, da je bilo v letu 2012 izvedenih 22 izpraznitev oz. deložacij, v letu 2017 pa samo 5.

Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo

Programi in projekti, ki jih izvajajo nevladne organizacije, bistveno bogatijo urbani utrip mesta in ga širijo tudi izven mestnih središč, kot to uspešno počneta Vodnikova domačija in Center kulture Španski borci. Od leta 2015, ko je Ljubljana kot mesto literature postala članica Unescove mreže kreativnih mest, posebno pozornost namenjamo zavedanju o pomenu knjige in branja.

Marija Fabčič, vodja Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje

Na Oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje smo še posebej ponosni na podporo programom počitniškega varstva in mladinski raziskovalni dejavnosti. S programi počitniškega varstva osnovnošolcem do končanega 5. razreda omogočamo aktivno preživljanje počitniških dni. Lani je bilo v programe počitniškega varstva vključenih kar 1853 otrok.

SOFINANCIRANJE PROGRAMOV NA PODLAGI JAVNIH RAZPISOV

ODDELEK	Sredstva MOL 2017	Število izvajalcev	Brezplačna uporaba prostora
ODDELEK ZA ZDRAVJE IN SOCIALNO VARSTVO	2.098.300 €	61	2070,06 m²
ODDELEK ZA PREDŠOLSKO VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE	656.781 €	195	562,6 m²
ODDELEK ZA KULTURO	3.238.489 €	155	3750,53 m²
ODDELEK ZA ŠPORT	6.008.055 €	199	223.792 ur
ODDELEK ZA VARSTVO OKOLJA	80.000 €	34	/
ODDELEK ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN CIVILNO OBRAMBO	900.824 €	49	/
JZ TURIZEM LJUBLJANA	177.280 €	45	/
JAVNI STANOVANJSKI SKLAD MOL	21.898 €	1	112 m²
SKUPAJ	13.181.627 €	739	6.495 m²

BREZPLAČNA UPORABA PROSTOROV V LASTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA ZA NAMEN DELOVANJA JAVNIH ZAVODOV

ODDELEK	Brezplačna uporaba prostora (2017)	Izvajalci
ODDELEK ZA ZDRAVJE IN SOCIALNO VARSTVO	37.864 m²	Zdravstveni dom Ljubljana, Lekarna Ljubljana, Zavod za oskrbo na domu
ODDELEK ZA PREDŠOLSKO VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE	1.093.906 m²	Vrtci in osnovne šole, v popoldanskem času športne površine uporabljajo športna društva
ODDELEK ZA KULTURO	73.688 m²	Javni zavodi
ODDELEK ZA ŠPORT	314.600 m²	Javni zavod Šport Ljubljana
ODDELEK ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN CIVILNO OBRAMBO	5.341 m²	Gasilska brigada Ljubljana
SKUPAJ	1.525.399 m²	

70 let Pionirske

Kje vse otroci ne smejo imeti lukenj

Vojko Zadravec

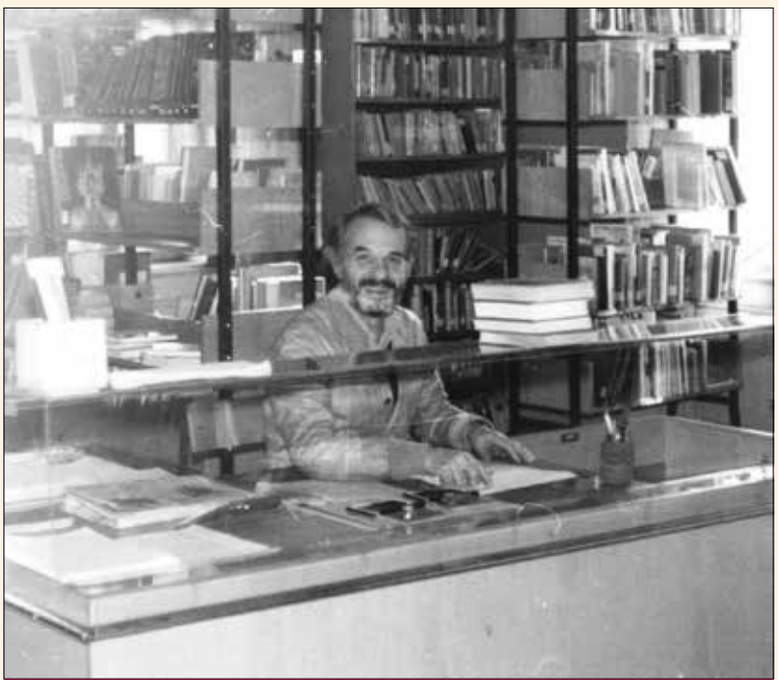

Fotografiji: arhiv Mestne knjižnice Ljubljana

Nedavno preminula legenda slovenskega stripa Miki Muster in Saša Vegri širita navdušenje za branje med otroki.

Dane Zajc s preprosto, a neponovljivo pesmijo Papirnata letala definira sam poklic mladinskega knjižničarja.

Pionirska. Največkrat se to ime povezuje z ljubljansko Pionirsko knjižnico, ustanovljeno leta 1948 v okviru Mestne knjižnice, leta 1953 pa se je osamosvojila kot samostojna Pionirska knjižnica. Po tem vzoru se je kasneje poimenovala večina oddelkov ali samostojnih knjižnic za otroke in mladino po Sloveniji.

Spominjam se, kako smo v drugi polovici 80. let prejšnjega stoletja želeli zamenjati ime z bolj poetičnim ali zabavnim (npr. po vzoru francoske mladinske knjižnice La Joie par les livres, Radost v knjigah, iz mesteca Clamart). Pionirska knjižnica je bila takrat že enota Knjižnice Otona Župančiča, v katero se je skupaj z Delavsko in Mestno knjižnico združila leta 1982. V anketi med bralci je bilo izbrano ime Vila Čira-čara, a nam podvig ni uspel. Takrat so bila namreč bolj cenjena dolga administrativna imena, ki so v ospredje postavljala hierarhični red delov ustanove. Po osamosvojitvi seveda ni manjkalo zunanjih pritiskov, naj ime iz starega režima zamenjamo – tokrat pa mi nismo hoteli.

Takrat smo morda bolj kot kdaj prej razumeli, da ime, ki nam je sicer bilo dodeljeno iz besedišča povojne družbene stvarnosti, ves čas v resnici predstavlja nepolitično, samosvojo in predvsem svobodomiselno držo v vseh oblikah dela, ki se ga je knjižnica lotila. Na mnogih področjih knjižničarstva, ki se zdijo danes samoumevna, so bili mladinski knjižničarji pionirji, začetniki.

Leta 2006 so se vse tri enote Knjižnice Otona Župančiča preselile v eno stavbo na Kersnikovo 2, in s tem je Pionirska kot samostojna knjižnica ugasnila. Njeno ime je ohranil študijski del nove knjižnice kot Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.

V sedmih desetletjih je ustanova Pionirska knjižnica Ljubljana razvila vsaj štiri prepoznavne obraze: kot *dom* za otroke in mladino, kot *križišče* centra za estetsko vzgojo in centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, kot *enfant terrible* in kot *krvna skupina*.

Dom

Čeprav se je takoj ob ustanovitvi Pionirska srečevala tako s prostorsko kot z organizacijsko stisko, tudi pred letom 1980 najdem zapise in fotografije, ki pričajo, da je bila Pionirska otrokom domača in ljuba. Ko se je končno za dalj časa ustalila v vili na Komenskega 9 (od 1962 do 2006), je postala ta točka za mnoge dogovorjen kraj srečevanj ali varno popoldansko varstvo. Nekateri so imeli med policami več let svoj stalni kotiček za branje ali celo za dremanje. Mnogi so na veliki študijski mizi delali šolske projekte ali domače naloge. Včasih je kaka mamica »pozabila«, da je pustila svojega otroka v knjižnici. Spominjam se deklice, ki je v nekem obdobju skoraj vse popoldneve preživljala pri nas; zasedla je malo čitalnico v pritličju z vsemi prostimi stoli, ki jih je razporedila v obliko razreda. Na vsak stol je postavila pokonci knjigo (to so bili njeni učenci) in vse do večera poučevala; bila je potrpežljiva in zelo učena učiteljica! Spet drugi so skozi vrsto let postali domači: izkoristili so trenutke, ko nismo bili zasedeni, in z nami debatirali o knjigah, svojih strahovih in sanjah. Svoje domače so imeli razsejane od Skopja do Osla, zato je verjetno naša podpora njihovim sanjam še kako prišla prav. Danes jih srečujemo kot pomembne režiserje, plesalce, umetnike. Kar štiri desetletja je bila Pionirska na Komenskega 9 res raj za male in velike: mamice so si lahko kako uro oddahnile v pravljični sobi, kjer so imeli njihovi malčki igrače in prostor za kobacanje, in šolarji so lahko pometali torbe v kot in brali ali delali naloge. Mladostniki pa so imeli med letoma 1965 in 1990 svoj lasten mladostniški oddelek v 1. nadstropju.

Križišče

Pionirska je bila takoj po ustanovitvi tudi center idej, poskusov, izmenjav in

akcij za posredovanje najboljših knjig in poznavanja vseh umetnostnih zvrsti otrokom; knjižničarjem pa strokovnega znanja in literature. Oddelki za razne oblike estetskega izražanja so knjižnico leta 1961 tudi formalno pripeljali do naziva Center za estetsko vzgojo. Te oddelke je knjižnica začela ustanavljati leta 1957 in zanje pridobila sijajne mentorje, kot so Marija Vogelnik, Alenka Gerlovič, Dušan Tršar, Bogdan Borčič, Janez Lemani, Marta Paulin-Schmidt, Marjan Tršar, Živa Kraigher, Lojzka Žerdin, Balbina Battelino Baranovič in Pavle Šivic. Pionirska je bila prva ustanova, ki je vrsto let prinašala najboljše otroške knjige iz zahoda – knjižnega sejma v Bologni, jih uporabljala za ure pravljic in jih predstavljala ostalim knjižnicam na seminarjih in strokovnih sredah (leta 1993 je skupaj z Mladinsko knjigo organizirala v knjižnici prvo razstavo Bologno po Bologni). S prevzemom nalog republiške matične službe za pionirske in šolske knjižnice v letu 1963 je postala vse bolj tudi strokovni center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, za katerega je študijski oddelek ustanovila že leta 1961.

Enfant terrible

Manevriranje z idejami estetske, knjižne in knjižničarske vzgoje je na križiščih vsakdanje administrativne in politične realnosti že od ustanovitve dalje zahtevalo mnogo spretnosti in domišljije. Brez dvoma je imel Franček Bohanec, prvi direktor Pionirske, poseben dar za reševanje nemogočih ovir, za pridobivanje najžlahtnejših duhov in za optimistično spodbujanje vseh okrog sebe. Ko prebiram zapise njegovih kolegov in sodelavcev, ga vidim, kako kroži po mestu in vabi najboljše k sodelovanju v projekt Pionirska. Martina Šircelj se spominja, kako jo je čakal pred vhodom v NUK in jo povabil k sodelovanju. Anekdota pravi, da je leta 1955 pri okencu na ljubljanski pošti prepoznal iz šole izključenega srednješolca Daneta Zajca in mu predlagal, naj pusti pošto in pride k njemu v Pionirsko. Zaposlil ga je kot knjižničarja in mu omogočil, da je končal gimnazijo in maturiral. Ko je okoli leta 1956 Pionirski grozila ukinitev zaradi afere z izposojeno slikanico verske vsebine, je Franček Bohanec na videz popustil z umikom te literature s polic, strokovno pa odgovoril z ustanovitvijo arhiva vseh mladinskih knjig. Precej razburjenja je v strokovnih krogih povzročila Pionirska tudi z uvedbo prostega pristopa, ki ga je leta 1956 uvedla kot prva knjižnica sploh v Sloveniji in leta 1960 s postavitvijo leposlovja po starostnih stopnjah in preprostem UDK za poučne (nič manj leta 2010 z novo postavitvijo leposlovja po vsebinskih perspektivah). V sedmih desetletjih se je nabralo kar nekaj akcij in svojeglavosti, ki so ustaljeni vsakdan spravljale v zadrego: brezplačna članarina, uvedba artoteke, bitka za bibliopedagoške ure, neprimerne knjige na izposoji (pred osamosvojitvijo Michel Quoist: *Dnevnik Anamarije*, po osamosvojitvi knjige o partizanih, pa pred nekaj leti *Princeska z napako* Jane Vidmar in letos *Evangelij za pitbule* Jiřija Bezlaja). Ob vsakem takem dogodku se je slišalo: »Spet ta Pionirska!« Pionirsko pa je ves čas gnalo temeljno sporočilo iz časov ustanovitve, ko je bila knjiga Paula Hazarda *Knjige, otroci in odrasli* nekakšen abecednik Frančka Bohanca in njegove ekipe: otroku gre polno spoštovanje, ker je njegova svoboda neomejena.

Krvna skupina

Dediščina ustanovitvene ekipe s Frančkom Bohancem je posebna vrsta solidarnosti in občutljivosti, zlasti za človekovo dostojanstvo in svobodo. To tenkočutno povezanost je ob neki slovesni priložnosti dr. Marjana Kobe, prva pravljičarka v Pionirski knjižnici, poimenovala *krvna skupina Pionirske.* Pri tem ni mislila zgolj na zaposlene v ljubljanski Pionirski, ampak tudi na vse tiste knjižničarje, umetnike in strokovnjake, ki so in še sodelujejo s Pionirsko. Ko sem bil med več kot 20 prosilci za službo sprejet v Pionirsko (v komisiji je bila Saša Vegri, ki je menda odločila, da se tega fanta otroci ne bodo bali), dolgo časa nisem razvozlal, kdo so moji uradni sodelavci in kdo zgolj zunanji sodelavci ali prijatelji Pionirske; počutil sem se kot v prijaznem čebelnjaku, polnem pisateljev, igralcev, slikarjev, knjižničarskih razumnikov …

Ker sem prišel v Pionirsko leta 1982, sem imel to srečo, da sem ob nekaterih članih ustanovne skupine lahko doživljal odmev začetkov. Najbolj sem to začutil v trenutkih, ko smo se po opravljenih službenih dolžnostih posedli okoli študijske mize in se pogovarjali: če smo si pripravili literarni večer, smo kot uročeni

> “ Otroku gre polno spoštovanje, ker je njegova svoboda neomejena.

poslušali Sašine razlage ali pa starodavno kitajsko liriko, ki jo je Dane recitiral na pamet. Ob rojstnih dneh je sodelavka pristavila lestev, da je na mladostniškem oddelku lahko obrnila ogromno sliko Josipa Broza ob steno, rekoč: »*Da ga ne bomo motili,*« in pognala gramofonsko ploščo. Enkrat nam je Dane na sestanku povedal, kako ga je bilo strah, ko je hotel pijanemu dedcu, ki je na Tromostovju zmerjal in mlatil svojo ženo, dopovedati, da to ni prav. In ko so bile leta 1988 prireditve v podporo zaprti četverici JBTZ, smo sodelavka Jagica Cigler, igralka Lenča Ferenčak, Dane in jaz nastopili v študentskem naselju kot kvartet s staro ljubljansko balado.

Danes se na strokovnih sredah, pri sodelovanjih v številnih knjižničarskih in drugih projektih še vedno čuti utrip krvne skupine *pionirska.* K temu utripu je mnogo okolij dodalo svoje specifične vrednosti, ki so pomnožile ambicije prvih začetkov. Vse se spreminja, pionirska občutljivost pa ostaja za vselej zakodirana v verzih dveh mladinskih knjižničarjev in pesnikov, Saše Vegri in Daneta Zajca. Srčiko mladinskega knjižničarstva pa povzame Saša Vegri s pesmijo Kje imajo lahko otroci luknje, ki jo zaključi tako:

Ne smejo pa imeti / lukenj v glavi. / In čisto vseeno je, / ali jih neumnost / ali strel napravi.

Nikar ne zamudi!

Junij

Živa književnost in O'živela knjiga
8.–15. 6.
Pred Galerijo Škuc
25. literarno-glasbeni festival

Katja Perat: Mazohistka
Pet / 15. 6. / 18.00
Kavarna Drama
Pogovor z avtorico vodi Manca G. Renko

Noč knjigarn
Pet / 15. 6. / 18.00–22.00
Ugodni nakupi v noč in dogodki

Pazi na jezik
Pon / 18. 6. / 18.00
Trubarjeva hiša literature
Dr. Marko Stabej o pravilni rabi slovenščine v javnosti

Prepovedane knjige v zgodnjem novem veku
Čet / 21. 6. / 19.00
NUK
Odprtje razstave

Knjižnica pod krošnjami
Park Tivoli, park Zvezda, vrt Plečnikove hiše, atrij galerije SKUC, Trnovski pristan, DC Mala ulica
Brezplačno branje, listanje in uživanje

LJUBLJANA: MESTO/CITY OF/LITERATURE …

Jezikovna šola in šola življenja

Jedrt Jež Furlan, foto: Miha Fras

Na povsem navaden dan se podam po uličici, ki vodi na Ljubljanski grad, prestopim prag Jezikovne šole Verba in vstopim v neki drug čas. Ob vhodna vrata so prislonjene stare Elanove smuči, nad vrati je ilustriran plakat za cockto v modro-rumenih barvah. Prvi prostor je poln igrač, plakatov, fotografij. Polne police in stene so tematsko povezane z nekdanjo skupno državo. Počutim se spet mlado, nenehno vzklikam: »Joj, poglej, to me spomni na ...« Prostori jezikovne šole so kot časovni stroj, v trenutku sem bila v času svoje mladosti, kakor v spominski sobi. Prostor je sprožilec spominov.

V drugem prostoru prevladujejo rekviziti in fotografije, povezane s športom. V tretji sobi prevladujejo filmski plakati, ob strani majhen in ozek prostor, kjer se vinilne plošče naslanjajo druga na drugo. Nina in Primož Regina že dvajset let vodita jezikovno šolo za odrasle in otroke. Primož je športni navdušenec, za fotografiranje se takoj obleče v majico Olimpije, vzame v roke star lesen teniški lopar ali prime za smuči. Je ekonomist, zbiratelj, učitelj mnogih športnih zvrsti in organizira jezikovno šolo na terenu: s ponijem in skirojem na morje. Ali pa s kolesom po Sloveniji. Bili so tudi na Islandiji in v ZDA. Nina je profesorica španščine, magistrica sociologije, poleg poučevanja jezikov se ukvarja tudi z vodenjem po mestu ter po Muzeju novejše zgodovine.

Telefon, kjer je treba vrteti številke

Njuna jezikovna šola Verba je na tej lokaciji dve leti, predmete, povezane z nekdanjo skupno državo, pa zbirata že dvajset let. »Politika nima nič pri tem,« pravita. Preprosto zato, ker sta ugotovila, da turiste zanima, kako smo živeli včasih. Nina pravi, da spomenikov v strogem centru ni, tu in tam je kakšna tabla na hiši, kjer piše OF in je zraven rdeča zvezda. Zanima jih, kaj pomeni OF napis na tabli, Američani tudi radi sprašujejo, kako je bilo v času diktature. Odločitev, da zbirko in znamke nekdanje Jugoslavije vseskozi dopolnjujeta, se jima je že večkrat obrestovala. Ko sta mlajšim učencem v roke potisnila star Iskrin telefon, niso znali nobene telefonske številke na pamet, to, kako klicati s telefona, kjer je treba vrteti številke, pa še manj. Nekoč so ju obiskali domači študenti in ugotovila sta, da jih večina ne ve prav veliko o zgodovini 20. stoletja. Tako sta jim prek predmetov v šoli pripovedovala o vsakdanjiku nekdanje Jugoslavije. Od domačih in tujih popotnikov se je skozi zbirko predmetov napletlo veliko zgodb in različnih čustvenih reakcij. Predmete nabirata po sejmih s starinami, lahko jim jih tudi prinesemo. Turisti tovrstne zbirke cenijo, vedno vržejo kaj v škatlo za prostovoljne prispevke. Najbolj, pravita, zgodovino cenijo Angleži, tudi Američani. Azijci imajo praviloma rajši nove in sodobne stvari. Indijci znajo povedati veliko lepega o nekdanji državi, skupaj smo bili v skupini neuvrščenih. Kitajci poznajo film Kekec in Valter brani Sarajevo. Še to: za domače obiskovalce in turiste organizirata vodenje po Titovi Ljubljani.

> “ V Ljubljani je vse več javnih prostorov, kjer lahko preprosto si.

Učenje je življenje

Tudi zato, ker si nista več želela suhoparnih učilnic, učenje tujih jezikov poteka v teh živobarvnih prostorih, pa tudi na prostem. Uporabnike jezikovne šole vodita po mestu, kjer se srečujejo s turisti in se lahko z njimi pogovarjajo v njihovem jeziku. Predvsem pa jima je največji izziv, da otroke naučita tujih jezikov. Poudarjata, da je učenje življenje. Mlajše učence spodbujata k tovarištvu in sodelovanju. Ker je ves svet učilnica, pouk vse pogosteje poteka na terenu: »Ljubljana je vsako leto lepša in vse več je javnih prostorov, kjer lahko preprosto si in ti ni treba česarkoli naročati in piti.« Predvsem pa, kot pravita sama, za zgodbe gre. Prostori njune jezikovne šole na vsakem koraku odsevajo njuno misel in delovno vodilo.

Kulturne novičke

Dan urbanega in glasbenega dogajanja v Šiški

Rok Avbar

Ob Trgu prekomorskih brigad, edinem pravem šišenskem trgu, je dogajanje vedno pestro – če za to ne skrbi vrvež obiskovalcev Centra urbane kulture Kino Šiška, pa se ustvarjalno dogajanje na trgu čuti iz stavbe nekdanjega sedeža občine Šiška. V njem domuje nekaj deset kulturnih nevladnih organizacij, filmski, gledališki, intermedijski in glasbeni ustvarjalci, v njej pa so svoj prostor našle tudi tri galerije.

Zadnji šolski dan, 22. junija, bo potekal festival za mlade ŠiškaFejst: trg bodo zasedle delavnice rolanja, bmx-a in skiroja, predstavitve borilnih veščin (boksa, kikboksa, MMA-ja), potekale bodo delavnice poslikave obraza, čas boste preživljali ob branju knjig v Knjižnici pod krošnjami; podhod za pešce pri Kinu Šiška pa bo dobil novo poslikavo z grafiti. Letos bodo aktivno sodelovale tudi kulturne nevladne organizacije, ki domujejo v stavbi nekdanje občine Šiška. Obetamo si vstop v galerije, ogled katerega od filmov, uličnо gledališče in glasbeni program, ki bo spremljal popoldansko dogajanje.

Večerni del bodo otvorili letošnji finalisti prve lige dijaških bendov Špil liga. Tekmovanje poteka že peto leto, preko njega pa so v preteklih letih v ospredje slovenske glasbene scene med drugim stopili prvi zmagovalci Koala Voice in najprepričljivejši bend lanskega leta Joker Out. Zasedbe **In The Attic**, **O.K. Junior**, **Garlik** in **Sickbreed** so si nastop na velikem odru pred Kinom Šiška izborile v predtekmovanju, o nazivu zmagovalca **Špil lige** pa bodo tudi tokrat odločali glasovi žirije in obiskovalcev. Za veliki finale Šiška Open pa si obetamo koncert priljubljenih in energičnih **Prismojenih profesorjev bluesa**.

Če vas kdo na ta dan vpraša, če je v Šiški še kaj odprtega, ga odpeljite na Šiška Open!

Foto: Aleš Rosa

Na Trgu prekomorskih brigad bo 22. junija potekal drugi festival Šiška Open.

Drugačna glasbena šola

Mateja Tomac Calligaris

V prostorih Glasbenega centra Edgar Willems na Rudniku se odvijajo glasbene ure, katerih prvi namen je spodbujanje veselja in ljubezni do glasbe. To pedagogi dosegajo z močjo lepote glasbene umetnosti, s predanostjo in iskrenim prepričanjem, da je vzgoja odgovorno poslanstvo, preko katerega lahko spreminjamo svet na bolje.

Glasbeni center skrbi za vzgojo otrok po javnoveljavnih programih od šestega leta dalje vse do gimnazijskega obdobja. Iz matične hiše Ob dolenjski železnici 182 na Rudniku odzvanjajo zvoki godal, pihal in klavirja. Pouk poteka individualno in poleg klasičnih pristopov vključuje tudi improvizacijo, igranje po posluhu ter skupinsko muziciranje. Mali glasbeniki že od samih začetkov igrajo v orkestru in v različnih glasbenih sestavih. Otroci se na inštrumentalni pouk pripravijo v programu uvajanja, ki traja najmanj eno leto. Spoznajo tudi osnovne glasbene pojme.

Glasba človeka oplemeniti in obogati, z njo in v njej postanemo bolj občutljivi, bolj čuteči, bolj dojemljivi – bolj človeški. Kot je napisal Edgar Willems: »Glasba navaja telo na red in disciplino, ob glasbi se naslaja naše srce, z glasbo oblikujemo duha. V glasbi je velika moč – tako za dušo kot za telo.« Poslanstvo Glasbenega centra Edgar Willems je, da vsakemu otroku pomaga pri iskanju lastne poti do sveta zvoka in glasbe. Ker nismo vsi enaki, tudi pot ne more biti enaka za vse.

www.willems.si

Foto: Paolo Calligaris

Učenje glasbene abecede je lahko prav posebno doživetje.

Cervantes, Goethe in Konfucij na čaju

Darja Saksida Bogataj

Si predstavljate pogovor med M. de Cervantesom, J. W. Goethejem in Konfucijem ob srečanju na čaju? Resda so živeli v različnih zgodovinskih obdobjih, in sicer Konfucij kar 2000 let pred evropskima »sogovornikoma«, toda s svojimi prepričanji so zaznamovali naše življenje in mišljenje. Če bi se danes res lahko srečali, bi najbrž skupaj ugotavljali, da je filozofija gotovo več kot zgolj akademsko prebiranje knjig in pisanje razprav: je način življenja in skupek vrednot, ki jih spoštuje in živi posameznik. To vsekakor velja za konfucijanska načela, ki niso zgolj prazni izreki, temveč vrednote, ki na Kitajskem veljajo še danes. Mednje spadajo načela, kot je »vsak državnik naj bo pošten« ali zlato pravilo »ne stori drugemu tistega, česar ne želiš, da drugi storijo tebi«. In zanimivo je, da so vsi ti izreki v starodavni Kitajski obstajali že pred 2500 leti.

Ko se je Kitajska začela odpirati svetu, je želela vrednote, ki jih podaja Konfucij, razširiti po svetu preko poučevanja kitajskega jezika in kulture. S tem namenom je bil odprt prvi Konfucijev inštitut. Do danes je tako po svetu ustanovljenih 525 Konfucijevih inštitutov in učilnic, od tega 173 v Evropi in 1 v Sloveniji na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Zakaj ravno tu? V času ustanavljanja, leta 2010, ko je bila Ekonomska fakulteta že tesno vpeta v mednarodna povezovanja, se je v sodelovanju s Filozofsko fakulteto in takratno kitajsko učiteljico Ye Rong razvila ideja za ustanovitev Konfucijevega inštituta.

Na Konfucijevem inštitutu sledimo Konfucijevi misli, da je »učenje brez razmišljanja nesmiselno, razmišljanje brez učenja pa nevarno«. Zato organiziramo delavnice in izobraževanja, kjer predstavljamo kitajsko kulturo ter način razmišljanja. S tem želimo izpodbijati stereotipe in hkrati spodbuditi zavedanje o tem, da imamo Slovenci prednost ravno v majhnosti, saj nam omogoča prilagodljivost in hitro odzivnost. Praznovanje kitajskih praznikov, kitajsko ohranjanje in zavedanje pomembnosti zdravega življenja, premagovanje strahu pred velikostjo Kitajske in poslovnim neuspehom: vse to so dejavnosti našega inštituta. Lahko bi rekli, da smo most srečevanja kitajske in slovenske kulture, ki sta enakovredni in si obe zaslužita enakega spoštovanja.

www.ef.uni-lj.si/konfucijev_institut

Foto: Dunja Wedam

Prav vsakdo lahko najde kaj zase v naboru koncertov in drugih umetniških dogodkov, ki so za obiskovalce brezplačni.

Imago – podoba Slovenije praznuje 30 let

Nada Breznik

Danes prepoznaven kulturni projekt se je pričel kot pobuda umetnosti in arhitekturi naklonjenih posameznikov, ki jim ni bilo vseeno, kako se bo stavbna dediščina ohranila in predstavljala tako domačemu prebivalstvu kot tudi obiskovalcem države in mesta. V letošnjem letu evropske kulturne dediščine smo lahko na pobudo arhitekta Jureta Lenarda, režiserja Gregorja Tozona in pianista Primoža Lorenza več kot ponosni. Staro mestno jedro Ljubljane ni le kulisa pestremu kulturnemu dogajanju, temveč tudi samo zase, s svojim očarljivim videzom, pripoveduje o naši preteklosti. Zgodovinski deli mesta so postali prizorišča koncertov in prireditev: prav tu sta glasba in umetniška beseda zazveneli še pristneje in globlje. Ideje Primoža Lorenza so se utelesile v festivalih Poletje v stari Ljubljani in Noči v stari Ljubljani. Od *Društva za oživljanje starega mestnega jedra* do ustanove, ki jo je dr. Nace Šumi poimenoval Imago Slovenije, so s svojim slovesom in ugledom pomagali njeni ustanovni člani dr. France Bernik, tedanji predsednik SAZU-ja, Milan Kučan, tedanji predsednik države, dr. Alojzij Šuštar, tedanji metropolit, in seveda nepogrešljivi Primož Lorenz. Danes ustanova povezuje 25 krajev in več kot 30 koncertnih prizorišč po vsej državi, segla pa je tudi v mednarodni prostor, kar omogoča večstransko izmenjavo umetnikov in prireditev.

Noči v stari Ljubljani bodo to poletje posvečene glasovom manjšin. Vsebinski sklop je tesno povezan z večdisciplinarnim etnomuzikološkim simpozijem, ki se ga bo udeležilo 50 strokovnjakov in glasbenikov z vsega sveta. Projekt, ki se navezuje tudi na aktualno begunsko krizo, želi spodbuditi premislek o vplivu etničnih manjšin na družbo, kulturo, predvsem na glasbo, ki ljudi povezuje in združuje. Že sama priprava projekta je združila štiri velike partnerje iz Evrope: Imago Slovenije, Trepfunt festival Belgije, italijansko Musicastrada in Budapest Folk Fest. Program, ki ga sestavljajo vodilna imena v svetu »world music« glasbe, bo izjemno zanimiv: nastopile bodo številne tradicionalne in manjšinske skupine, solisti in orkestri, katerih člani prihajajo iz devetnajstih držav in bodo predstavili romsko, armensko, perzijsko, arabsko, indijsko, turško, tibetansko in mnoge druge glasbene tradicije, uglasbeno poezijo in avtorska dela izvajalcev, različne glasbene žanre, inovativne izvedbe tudi na povsem neobičajnih instrumentih in pogosto z mešanjem različnih glasbenih identitet ter z iskanjem novih. V samo treh avgustovskih dneh se bo zvrstilo 20 glasbenih skupin ter več literarnih in uprizoritvenih dogodkov na kar dvanajstih lokacijah v Ljubljani.

Foto: osebni arhiv

Eva in Damjan Kukovec z otroki Katarino, Ano Marijo in Kristjanom

Damjan Kukovec

Nada Breznik

Damjan Kukovec in njegova soproga Eva sta aprila na Ljubljanskem gradu priredila veličastno zahvalo vsem svojim podpornikom, ki so prispevali k njunemu nadvse uspešnemu študiju v Sloveniji in v ZDA, kjer sta doktorirala oziroma magistrirala na prestižni Pravni fakulteti Univerze v Harvardu. Damjan Kukovec je bil med doktorskim študijem na Harvardu štipendist Mestne občine Ljubljana.

Zakaj vas je študij prava tako privlačil in katere nagrade in priznanja ste prejeli?

Moj pogled na pravo je bistveno povezan s človeško eksistenco: pravo dojemam v eksistencialnem smislu, kot so globine našega individualnega in skupnega obstoja, vprašanje dolžnosti, ki jih imamo do drugih ljudi ter do sveta. V tem je bistvo prava in lepota pravne znanosti.

Prejel sem zlato plaketo Univerze v Ljubljani in nagrado Vlade RS za najboljše diplomsko delo. Na Harvardu pa sem prejel nagrado za najvišje akademske dosežke ter vrsto akademskih nagrad.

Kaj odloča o sprejemu na študij na Univerzo Harvard, za katero vemo, da se prav na področju prava uvršča na prvo mesto na svetu na lestvici najboljših univerz?

Sprejem na magistrski študij na Harvardu ni lahek, predvsem pa je zelo težak sprejem na doktorski študij, konkurenca je velika. Pri sprejemu na harvardsko pravno fakulteto je poleg ocen vedno odločilen predlog za raziskavo. Iščejo originalno razmišljanje in pisanje, ki kaže na potencial pomembnega premika v pravni znanosti.

Že med doktorskim študijem se je pričela tudi vaša poklicna kariera. Na katerih področjih se je izoblikovala in kje jo nadaljujete?

Že pred doktoratom sem kar nekaj let delal, in sicer na posebnem sodišču v Sierra Leone v Freetownu, na sodišču Evropske unije v Luksemburgu ter v prestižni pravni službi Evropske komisije. Zastopanje pred najvišjim sodiščem Evropske unije je bilo vedno izziv in mi je bilo v čast in veselje.

Ko sem pravno prakso podrobno spoznal, sem opazil veliko težav in vprašanj, v katere sem se hotel podrobneje poglobiti, zato sem se vrnil v akademske vode. Vpisal sem doktorat na Harvardu, kasneje sem tam tudi predaval. Predaval sem tudi v Riu de Janeiru, v Firencah in na Kent Law School v Bruslju.

> “ Najino srce je v Ljubljani in v Sloveniji, kjer imava družino in številne prijatelje.

Na Harvardu je zelo uspešno študirala tudi vaša soproga Eva Kukovec. V tem obdobju so se vama rodili trije otroci. Kako sta usklajevala tako zahteven študij in starševstvo?

Tako je, Eva je na harvardski pravni fakulteti izredno uspešno zaključila magistrski študij, vendar še pred rojstvom otrok. Sam sem doktoriral približno pol leta po rojstvu tretjega otroka. Usklajevanje starševskih in poklicnih obveznosti nikakor ni bilo lahko. Pri skrbi za otroke sva se izmenjevala, saj je bilo obema pomembno, da z njimi preživiva čim več časa. Na Harvardu sva se tudi udeležila predavanj na temo usklajevanja družinskega in poklicnega življenja in iz izkušenj predavateljev sva doumela, da je določena opravila, ki niso neposredno povezana s skrbjo za otroke, nujno v čim večji meri prepustiti drugim.

Kje sedaj živita in kakšne so možnosti vašega sodelovanja z domovino?

Dosegla sva kompromis. Živiva v Bruslju, kjer najini otroci hodijo v Evropsko šolo. Za naju je to pomembno, saj imajo pouk tudi v slovenskem jeziku, kar je po svetu težko najti. Eva je začela delati na Direktoratu za notranji trg pri Evropski komisiji, jaz pa s profesuro na Middlesex School of Law v Londonu. Udobno potovanje z vlakom Eurostar iz Bruslja v London traja dve uri. V Londonu so semestri zelo kratki, veliko teoretičnega dela opravim doma v Bruslju.

Stalnega prebivališča v Ljubljani tako ne bova več imela. Seveda je najino srce v Ljubljani in v Sloveniji, kjer imava družino in številne prijatelje. Sodelovanja pa je v Sloveniji zagotovo premalo, čeprav bi želel svoje znanje in izkušnje v čim večji meri prenašati na slovenske generacije.

Celoten intervju je objavljen na **www.ljubljana.si** *v rubriki glasilo Ljubljana.*

Ljubljana je sanjska

Besedilo in foto: Staša Cafuta Trček

Anne Laure in Vincent

Luka Tomislav Živković

Andrej Leontiev

Michiel

Dirk de Mol

Susan

Emina

Anne Laure, Pariz, Francija
V Ljubljani sem že bila, februarja letos pa sem prišla na študijsko izmenjavo na Ekonomsko fakulteto. V Ljubljani so mi všeč vaše terase pred lokali in tudi iste cene postrežbe, ne glede na to, kje sediš.

Vincent, Pariz, Francija
Tukaj nas je približno deset študentov iz Francije. Počutimo se lepo, varno in sprejeto. Ljubljana je majhna, a nič zato, saj jo prav zato hitreje odkrivamo. V lokal Božidar in Magda redno zahajamo. Ob petkih pa na Odprto kuhno, saj smo v Parizu razvajeni s pestro izbiro mednarodnih kuhinj, tako da nam petkove jedi zapolnijo manko večkulturne kulinarike. Slovenska tradicionalna kuhinja mi je tudi všeč, občasno pa si rad privoščim steak v restavraciji Argentino.

Luka Tomislav Živković, Bukarešta, Romunija
Moja družina prihaja iz Hrvaške in Francije. Spomnim se, da sem kot otrok z družino potoval skozi Slovenijo, ustavili smo se tudi v Ljubljani in vedno sem si jo želel ponovno obiskati. Zdaj, ko sem po toliko letih spet tukaj, mi je tako, kot da sem prvič. Obnovljena je, z modernimi rešitvami. Opazil sem tudi, da ste kreativni. V manjših trgovinah sem videl in tudi kupil različne uporabne izdelke, ki so bili narejeni v Sloveniji: kuhinjske krpe z odtisom vaše sladke posebnosti potice, skodelice za kavo z odtisom enega izmed vaših znanih pesnikov, arhitektov, politikov iz preteklosti. Ali pa majice s privlačnim potiskom. Z nekim posebnim občutkom me Ljubljana spominja na estonski Talin, verjetno zaradi prepletenosti srednjeveškega in modernističnega sloga, kjer ni nič moteče in nič ne štrli.

Andrej Leontiev, Bratislava, Slovaška
Ljubljana ima zelo lepo energijo! Verjetno zato, ker je velik del centra in stare Ljubljane zaprt za promet, urbano življenje je ob Ljubljanici. Danes sem tukaj službeno, nameravam se vrniti že zelo kmalu.

Michiel, Limburg, Nizozemska
Sem bolj človek narave, travnikov, hribov, vasi, zato se v Sloveniji zadržujem večino časa na Gorenjskem. Lani sem bil prvič v Sloveniji in zaradi razposajene pokrajine zelo resno razmišljam, da se bom sem preselil. Ljubljana mi je všeč zato, ker lahko z Ljubljanskega gradu naredim plan, na kateri hrib ali goro se bom povzpel.

Dirk de Mol, Opwijk, Belgija
V Ljubljani sem že četrtič. Prvič sem jo bolj kot ne raziskoval skozi arhitekturo, tokrat pa jo spoznavam preko ljudi, ki sem jih spoznal v vseh teh letih, ter preko kulinarike in pivske kulture. Ko sem kolegu, ki ima restavracijo v Belgiji, povedal, da grem ponovno v Slovenijo, me je prosil, naj se pozanimam za nekaj ponudnikov oranžnih vin. Baje ste pionirji v svetu.

Susan, Dunaj, Avstrija
S soprogom sva bila na Hrvaškem v Lovranu in na poti nazaj sva se za kosilo ustavila v Ljubljani, da pretegneva noge. Vaše lepo mesto naju je presenetilo prvih deset minut – srečala sva namreč psa iste pasme, kot ga imava doma na Dunaju. To nama je še bolj polepšalo dan, saj se ponovnega snidenja z najino psičko zelo veseliva.

Emina, Sarajevo, BiH
S prijatelji smo se odločili, da pridemo v Ljubljano. Sanjska je. Nek drug svet, ki je bil nekoč tudi naš. Kar čustveno doživljam in odkrivam Ljubljano.

Živahno dogajanje v mestu

dr. Uroš Grilc, foto: Nik Rovan

Oskrbovana stanovanja v Murglah so pomemben prispevek k vse večjemu povpraševanju po tovrstnih zgradbah.

Udeležba najvišjih predstavnikov državne oblasti na podpisu sklepa o sofinanciranju projekta Galerija Cukrarna potrjuje, da gre za eno najpomembnejših investicij, ki bo spodbudila razvoj vizualnih umetnosti.

Vrtec Jelka je z dokončanjem energetske sanacije na veselje številnih otrok in njihovih staršev zaživel v novi podobi.

Nacionalni teden prostovoljstva nas je spet opomnil, da smo družba, ki ji solidarnost in medsebojna pomoč nista tuji.

Ljubljana je po raziskavi Eurostata, v katero je bilo vključenih 109 evropskih mest, tretja najčistejša prestolnica Evropske unije.

Foto: Andrej Peunik

Mestni muzej Ljubljana nas je na praznik Ljubljane, 9. maja, navdušil z novo, sodobno in celovito postavitvijo stalne razstave Zgodovina Ljubljane.

Takoj bi šel

nad mogočne Franke,
nad zvite Obre,
vse do daljnega Bizanca bi šel
po carjev zlati prestol.
Kaj, nad same strašne Ajde bi se odpravil
in jim otel skrite zaklade!

Vse zate, lepa Vesna.
Ko bi me le opazila ...

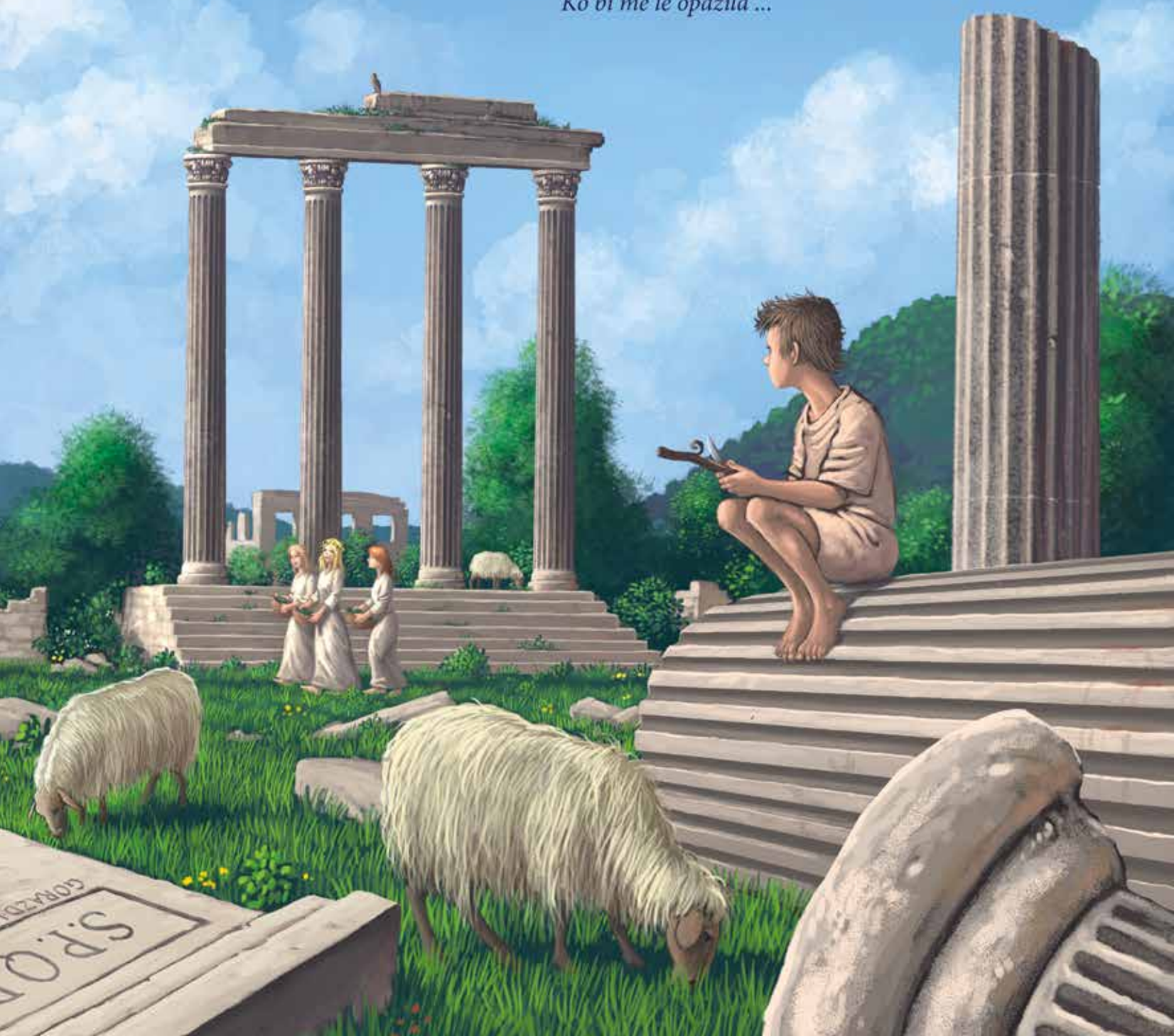

Pa kje ste, počitnice!

Martin Kerin, 9. razred, OŠ Toneta Čufarja

Večina mojih vrstnikov je to pogruntala že dolgo pred mano. Tuhtali so o večnih počitnicah, o tem, kako ne bi bilo šole, jaz pa sem do tega prišel šele sedaj, ob koncu šolskega leta. Da, šele sedaj ugotavljam, da malce več počitnic res ne bi škodilo nikomur.

Moje vrstnike je skoraj od septembra zanimalo, kje bodo našli kaj prostega časa, ki ga bodo lahko porabili za poležavanje in lenarjenje. A čeprav nisem (bil) tak, moram reči, da sedaj tudi sam že izredno težko zavračam misel na plažo in visečo mrežo ali pa na poležavanje v družbi najljubše serije in posodice s čipsom na kavču.

A šola je šola in vse, kar lahko zdaj še storimo, je, da nestrpno čakamo na tisti trenutek brez nje, ko se bomo lahko »zares sprostili«.

Nisem ravno tak tip človeka, ki dela ne bi maral. Rad imam obveznost ali dve, še kakšno dodatno dolžnost in podobno, česar pa si ne bi upal trditi za nekatere moje sošolce. Ti se o počitnicah veliko pogovarjajo; če že ne o tem, kdaj bodo znova nastopile, pa o tem, kam bodo šli, kaj bodo tam delali, kako se bodo tam razvajali ...

In ravno zato se mi zdi, da so počitnice postale skorajda že sama razvada.

Imate, ko hodite v službe, počitnice? In to vsaka dva meseca? Ne?

Se mi je zdelo.

Zato bi bilo zelo fino, če bi svojemu otroku to kdaj pa kdaj tudi povedali.

Šole bo kmalu konec. Ocene so že skoraj zaključene in sledijo še zadnji šolski dnevi, ko se v šoli res ne govori več o ocenah ali o snovi. Zdaj so pred nami končno tudi poletne počitnice, tiste najdaljše in najslajše, ki trajajo dva meseca in še malo več. In tu se nam odpre tema, o kateri res lahko razpravljamo v nedogled. V tej ali pa celo v oni drugi smeri, saj jih nekateri doživljajo tudi malce drugače kot zgolj zastonj prosti čas.

To so namreč počitnice, ko se kdaj pa kdaj nimamo kam dati. In počitnice, zaradi katerih je kdo lahko tudi v stiski. Učenci, ki so si pravkar našli prave prijatelje, bodo poletje morda morali preživeti sami, brez njih. Ločeni bodo za neskončna dva meseca; to pa je že čas, ki lahko vse uniči. Tu so še tisti, ki ne bodo šli nikamor, a morajo poslušati zgodbe o karibskih otokih in kipu svobode.

A zagotovo je veliko pogostejša pozitivna stran.

Zagotovo je več vrstnikov, ki drug drugemu pomagajo in ki imajo stike tudi čez poletje ali pa se celo domenijo za skupen dopust; prijateljev, ki se želijo povezati, in družin, ki v tem času utrjujejo svoje družinske vezi ... To so te prave radosti, zaradi katerih vsako leto znova radi pustimo za seboj tisto ustanovo, v kateri preživimo skoraj celo leto, in se odpravimo na zelo zaslužen oddih. Ustanovo, v kateri se trudimo, mučimo in potimo, in zaradi katere smo pod pritiskom ter venomer pod stresom. Saj vsi vemo, da je to šola, mar ne?

In zato se tudi jaz veselim počitnic, na katerih bomo spletli še več prijateljskih vezi in morda celo še kaj več. Počitnic, kjer se bomo povezali in spet pripravili na prihajajoče leto, polno obveznosti in novih izzivov.

Foto: arhiv Minicity

V Minicityju je vedno živahno in barvito!

Minicity Ljubljana bo zrasel še pred poletjem

dr. Uroš Grilc

V Minicityju bosta odslej novi televizijski studio in motorično-didaktično igralo za utrjevanje znanja o varnosti v prometu.

Otroško kreativno mesto Minicity Ljubljana bo z junijem letos še večje, s tem pa bodo ljubljanski otroci in njihovi starši, pa tudi ostali obiskovalci prestolnice, posegali po novih didaktičnih in zabavnih vsebinah za otroke do 12. leta. S skupno več kot 1600 kvadratnimi metri površin v Hali A v BTC Cityju bo Minicity z junijem največji tovrstni otroški center v Sloveniji in bližnji okolici. V njem so med drugim že danes majhna pekarna, banka, trgovina, policijska postaja, mlekarna in še 30 drugih tematskih kotičkov, kjer se otroci z igro učijo poklicev in različnih uporabnih znanj. Z junijem bo mesto bogatejše za hišo telekomunikacij, novi veliki ustvarjalni park, kotiček za počitek in branje ter za nove prostore za drugačno in poučno praznovanje rojstnega dne otroka do 12. leta.

Največja pridobitev je gotovo veliko interaktivno motorično-didaktično igralo, namenjeno učenju o varnosti v prometu, ki bo sprejelo kar 50 otrok sočasno. Otroci z gibanjem in plezanjem rešujejo praktične izzive, povezane z varnostjo v prometu, igralo pa dopolnjuje tudi cestni poligon.

Obenem so te dni v malem mestu Minicity odprli nov televizijski studio, ki je nastal v sodelovanju z RTV Slovenija. Otroci lahko v njem ustvarjajo različne oddaje, kot voditelji TV-Dnevnika pa si lahko svoj posnetek pošljejo na elektronski naslov. Televizijski studio ima poleg različnih scenskih elementov tudi pravo kamero in prikazovalnik besedila.

Pravi rekviziti in pomanjšane poslovalnice resničnih ustanov in podjetij – po tem se Minicity odlikuje med drugimi tematskimi parki. Vse dejavnosti potekajo pod budnim očesom usposobljenih animatorjev, program pa je zasnovan v sodelovanju s pedagogi in psihologi.

Otroško igrišče v Šmartinskem parku ponuja poleti zabavne igre z vodo.

Nova inovativna otroška igrišča

dr. Tanja Pihlar, foto: Dunja Wedam

Znova so prišli topli dnevi, ko večino prostega časa preživimo na prostem in otroški živžav napolni otroška igrišča. Dandanes imajo sodobna mestna igrišča pomembno vlogo pri preživljanju prostega časa otrok, saj niso več namenjena le igranju in gibanju, ampak spodbujajo tudi domišljijo, ustvarjalnost, izkustveno učenje in omogočajo druženje s sovrstniki.

V Ljubljani je kar 224 javnih otroških igrišč, za katere skrbi mestna občina. Deset jih sodi v prvo kategorijo – to so najbolj obiskana igrišča, na katera prihajajo otroci iz vsega mesta in drugih krajev, ostalo so manjša igrišča, kamor zahajajo predvsem okoliški prebivalci. Vsako leto občina uredi nekaj novih igrišč in obnovi več starejših z dotrajanimi igrali. Med najnovejšimi mestnimi pridobitvami sta veliki otroški igrišči v Šmartinskem parku in družinskem parku Muste, ki so ju uredili povsem na novo; novo podobo je dobilo tudi igrišče ob gradu Kodeljevo. Igrišči v Šmartinskem parku in parku Kodeljevo so zasnovali v Ljubljanskem urbanističnem zavodu, igrišče v parku Muste pa je uredilo podjetje Superius. Vsa omenjena igrišča so opremljena s kakovostnimi in inovativnimi igrali priznanih proizvajalcev. Skupno jim je tudi, da so vsa vključujoča, se pravi, da so primerna za otroke vseh starostnih skupin in dostopna tudi gibalno oviranim otrokom. Poglejmo, kaj ponujajo!

Šmartinski park

Novo prostorno otroško igrišče so leta 2016 uredili v velikem zelenem parku, ki leži na Šmartinski cesti ob Žalah. Igrišče z inovativnimi igrali privablja tako Ljubljančane kot tudi obiskovalce z različnih koncev Slovenije. Na razgibanem terenu so za otroke na voljo raznovrstna igrala – različne gugalnice, ogromne plezalne mreže, vrtiljaki (med njimi je tudi vrtiljak, prilagojen gibalno oviranim otrokom), tobogani na brežini ipd. Privlačen je tudi velikanski tobogan, na katerega se je mogoče povzpeti po veliki plezalni mreži, ki ima tudi kocko, v katero se otroci lahko skrijejo. Za najmlajše pa je nedvomno najbolj zanimivo vodno igrišče, ki je prvo tovrstno igrišče v Sloveniji. Na njem je zlasti ob vročih dnevih prava gneča, ko se kar tare otrok, ki zadovoljno skačejo in čofotajo po vodi, ki jo je mogoče načrpati s črpalkami, se igrajo v mivki in z vodnim mlinčkom.

V sredini igrišča je krožna steza, po kateri otroci lahko tečejo, kolesarijo, se rolajo, kotalkajo in vozijo s skirojem ali poganjalčkom. Na celotnem igrišču je na novo zasajenih veliko dreves in grmovja, ki bodo sčasoma nudili prijetno senco ob vročih dnevih. Zelo dobrodošli so tudi pitniki s pitno vodo. Igrišče je tudi opremljeno z napisi za slepe in slabovidne.

Ob našem obisku je bilo na njem polno otrok, ki so se brezskrbno igrali na različnih igralih. Oče dveh predšolskih otrok je dejal, da se mu zdi otroško igrišče super in da prihajajo zlasti v poletnih mesecih: »Pridemo enkrat na teden, otroka se rada gugata, plezata po mrežah in igrata na vodnem igrišču.« »Glej, kaj si upam,« in »To pa je pajkova mreža,« so se oglašali otroci, ki so se vzpenjali po veliki mreži.

Najnovejše otroško igrišče je Kodeljevo: igrala za različne starosti otrok in tudi za gibalno ovirane.

Park Muste: igrišče za mlado in staro.

Park Kodeljevo

Lani poleti se je pričela temeljita prenova otroškega igrišča ob gradu Kodeljevo v nekdanjem grajskem parku z visokimi starimi drevesi. Dotrajana igrala so nadomestili z novimi, ki so jih razporedili po starostnih skupinah. Podobno kot na igrišču v Šmartinskem parku bo tudi tukaj otrokom poleti na voljo manjše vodno igrišče s črpalko, s katero je mogoče natočiti vodo, tako da poganja vodni mlinček. V zadnjem delu igrišča so igrala za večje otroke, ki lahko preizkušajo svoje spretnosti na velikem lesenem stolpu s toboganom, se gugajo in skačejo na veliki trojni gugalnici z avtomobilskimi gumami ter plezajo po kovinskih drogih z zvonci. Igrišče je prilagojeno tudi otrokom z oviranostmi, za katere so postavili posebna igrala; zanje so prilagodili tudi naklone poti in jih utrdili ter tako zagotovili dostopnost igral zanje. Postavili bodo tudi označevalne table za slepe in slabovidne. Na novo so urejene tudi poti okoli igrišča, postavljenih je veliko novih klopi ob celem igrišču.

Urška Kranjc, glavna projektantka igrišč v Šmartinskem parku in parku Kodeljevo, je povedala, da so igrala v obeh igriščih zelo kakovostna; proizvajalci zelo skrbno načrtujejo takšna igrala in črpajo znanje z različnih področij: zasnovana so tako, da spodbujajo razvoj gibalnih, kognitivnih in drugih sposobnosti. »Igrala, ki so namenjena samo zelo majhnim otrokom, so zanje zanimiva zelo kratek čas, saj se njihove sposobnosti hitro razvijajo. Zato je izbor igral tak, da predstavlja izziv za vse, tudi starejše otroke. Vsa igrala so oblikovana tako, da jih lahko uporabljajo otroci, ko so dovolj spretni oziroma dovolj stari. Višji tobogani imajo na primer visoko prvo prečko, tako da se nanje ne morejo povzpeti manjši otroci; ti bodo toliko bolj veseli, ko bodo to zmogli.«

Park Muste

Nedavno je bilo odprto novo otroško igrišče v novem družinskem parku Muste, ki leži med Novimi Fužinami in Štepanjskim naseljem in so ga uredili v prvem sklopu urejanja celotnega parka, ki bo pokrival kar enajst hektarov in bo povezoval Moste s Štepanjskim naseljem.

Na raznovrstnih igralih – gugalnicah, vrtiljakih, kombiniranih igralih s tobogani in plezalnimi mrežami – se lahko igrajo mlajši in starejši otroci. Za otroke z gibalnimi oviranostmi so postavili posebno igralo z didaktičnimi pripomočki in utrjeno podlago in tako omogočili dostop tudi z invalidskim vozičkom. Vsa igrala so iz naravnih materialov in so bila izdelana na Finskem. Ob robu igrišča so postavili tudi sedem klopi z mizami. Poleg tega so v prvi fazi uredili tudi nov mestni sadovnjak na severni strani parka, v katerem je zasajenih 64 sadnih dreves starih sort, katerih plodove bodo lahko obirali obiskovalci. Zasadili so tudi nov drevored in več kot 600 grmovnic ter vzdolž družinskega parka uredili parkirišče za gibalno ovirane osebe.

Novi park je postal priljubljeno zbirališče vseh generacij, tudi otroško igrišče je vsak dan polno. Starši in starejši radi posedajo na klopeh, medtem ko se otroci igrajo; veliko je tudi mamic z vozički. Mitja, oče dveh predšolskih otrok, je povedal, da se mu zdi »nov park super, pogrešamo pa več klopi in pitnike«. Miha iz soseske nam je zaupal, da se rad igra na vseh igralih: »Najbolj mi je všeč tulec, na katerem se lahko spuščam.« Babica, ki z vnučkom prihaja sem vsak dan, pa je dejala, da je »igrišče resnično krasno, želim pa si ograjo okoli igrišča, ker so majhni otroci zelo nepredvidljivi, igrišče pa na eni strani meji na cesto, na drugi pa za živo mejo teče deroča reka«.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Z ropotom bencinskega motorja z 2,5 konjske moči je plašil svoje predhodnike - vprežene živali - in pešce. To je bil nemški Benz, prvi avtomobil, ki ga je v Ljubljano pripeljal baron Anton Codelli. Katere pa so avtomobilske znamke slovenske industrije?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 10. julija na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Nagrajenec bo za pravilen odgovor prejel dve brezplačni grajski vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz številke 3/2018

Utrjena in dejavna čebela kranjska sivka (Apis mellifera carnica) nam pusti – če skrbimo zanjo – da njene pridelke jemljemo za hrano, zdravilo, sladilo in vosek.

Vstopnici za Ljubljanski grad dobi *Voranc Tominšek*. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

Počitnice so tu!

Živa Čebulj

Foto: Nuša Osredkar

Počitnice so čas za oddih, pa tudi čas za aktivnosti, ki nas bogatijo in krepijo!

In skupaj s počitnicami veliko prostega časa. Toda kam z vso energijo mladih glav? Poleti v Ljubljani poteka cela vrsta počitniških delavnic, dogajanj in drugih oblik počitniškega varstva, po katerih je vedno veliko povpraševanje. Pripravljajo jih javni zavodi in nevladne organizacije. Prosta mesta so vsako leto hitro zapolnjena, saj so programi kakovostni in cenovno dostopni spričo podpore Mestne občine Ljubljana. Nekaj jih predstavljamo v nadaljevanju: morda je še kakšno mesto ostalo prosto tudi za vaše nadobudneže.

Mladi zmaji pripravljajo poletne zmajske pobege (recimo v Gardaland ali na Bled), adrenalina in zabave polne tabore (od potapljaških do umetniških), poletne šole in festivale. **www.mladizmaji.si/2018/05/26/poletna-avantura**

Za tiste, ki knjige ne morejo odložiti niti poleti, **Mestna knjižnica Ljubljana** pripravlja počitniško bralsko tekmovanje: pridruži se Poletavcem ali NajPoletavcem. **www.mklj.si/branje/poletavci www.mklj.si/najpoletavci**

Zanimive počitniške dejavnosti se odvijajo tudi na **Ljubljanskem gradu** – toda tam so samo najhitrejši dobili mesto. Če pa se vseeno sprehodite na grad, boste morda srečali prijazno lisico, ki zadnje mesece živi tam in se kdaj komu pusti tudi fotografirati. Prava graščakinja!

Na **kopališčih Kodeljevo in Kolezija** bodo od konca junija do konca avgusta potekali plavalni tečaji, in to dopoldanski za otroke nad 5 let ter celodnevni za otroke nad 7 let. Na programu bodo tudi športne aktivnosti na suhem. **www.sport-ljubljana.si**

Za ustvarjalne otroke v Pionirskem domu pripravljajo umetniške tedenske delavnice: natančnejši urnik je na **www.pionirski-dom.si/novice/poletne-pocitniske-sole-2018**.

MGLC in Ustvarjalni center Švicarija pripravljata tedenske celodnevne delavnice: dopoldnevi bodo potekali v kreativnem, popoldnevi pa v rekreativnem vzdušju. Večdnevne gibalne in plesne delavnice pa se bodo odvile pod okriljem **66. Ljubljana festivala** (**www.ljubljanafestival.si/za-otroke/program-za-otroke**).

Jaz, prostovoljec!

Ivana Naceva

Foto: arhiv Slovenske filantropije

»Ne iz radovednosti kot včasih, ampak z željo, da nekomu dam voljo za boljši jutri.«

Volja za boljši jutri

Julie Martinovic, Manca Gosenca in Nives Ž. Androjna so prostovoljke pri Slovenski filantropiji. Julie se je s prostovoljstvom srečala že v otroštvu: »Že v osnovni šoli sem se z mamo, ki je v tem času opravljala prostovoljno delo v takratnem azilnem domu, udeleževala raznih delavnic. Spomnim se, da sem radovedno čakala tisti dan v tednu, ko sva z mamo odhajali tja, da lahko slišim drug jezik, opazujem drugo kulturo in način življenja ljudi, ki so prišli od drugod. Vedno mi je bilo zanimivo opazovati otroke svojih let, jih spoznavati, se z njimi igrati in ugotavljati, kako zelo smo si podobni in različni.« Sedaj je že študentka in kot sama pravi, je prostovoljka iz drugačnih razlogov kot včasih: »Ne iz radovednosti kot včasih, ampak z željo, da nekomu dam voljo za boljši jutri.« In ravno solidarnost do sočloveka, ustvarjanje pravične družbe in pozitivnih sprememb so tisti razlogi, ki večino mladih vodijo k odločitvi za prostovoljstvo. Manca je dodala: »Mislim, da s prostovoljstvom lahko veliko vrnemo skupnosti in pripomoremo k pozitivnim spremembam, predvsem pa gre za nekaj, kar je nekako prav in koristno, na koncu pa povsem nenačrtovano odneseš vsaj toliko, kolikor si dal, pa naj bodo to nova znanja, izkušnje, poznanstva, ali pa preprosto občutek, da si naredil nekaj dobrega.« Ines se strinja: »Prostovoljstvo mi pomeni veliko, saj mi daje občutek notranjega zadovoljstva, omogoča mi spoznavanje novih ljudi, postajam odgovornejša in strpnejša. Vse bolj se zavedam, da je pomembno biti aktiven član družbe in da je treba k takšnemu delovanju spodbuditi čim več ljudi.«

Energijo sem vložil v delo z mladimi

SMC Rakovnik vsako poletje organizira oratorij za otroke in mlade, vodijo pa ga animatorji prostovoljci, ki so srednješolci in študentje. Vid Ključevšek nam je zaupal, da si je že od nekdaj želel postati animator (prostovoljec) na oratoriju. »Kot udeleženec sem se več let udeleževal tega programa. Znan sem bil po tem, da je bilo z mano še posebej veliko dela, saj sem imel preveč energije in ogromno odbitih idej. Potem pa sem postal animator. Spremenilo se je vse in hkrati nič. Še vedno sem tam ves julij, še vedno pripravljen na vse,« je povedal Vid. Prostovoljske aktivnosti so mu pomagale, da se ne počuti kot breme ostalim, ampak tisti, ki animira – poganja dogajanje naprej. »Tako vodim delavnice, igram v dramski igri in motiviram otroke pri popoldanski veliki igri. Med animatorji imam najboljše prijatelje in sem zelo vesel, da lahko tako velik del počitnic koristno preživim,« je dodal.

Čamac me je rešil

Jonu Žagarju se je pred nekaj meseci ponudila priložnost opravljati prostovoljno delo v Četrtnem mladinskem centru Zalog pri Mladih zmajih, po domače v Čamcu. Pravi, da je bil njegov krog ljudi izredno majhen, preden je začel s prostovoljstvom. »Ne da bi bilo s tem kaj narobe, a se mi zdi, da smo ljudje izrecno socialna bitja. Drug drugega

MLADI LEVI 2018

Vabilo prostovoljcem

V srce festivala Mladi levi vabimo ljudi najrazličnejših profilov, izkušenj in starosti, ki si kot prostovoljci želijo sodelovati pri pripravi in organizaciji 21. mednarodnega festivala Mladi levi 2018. Festival bo potekal med 24. avgustom in 1. septembrom, ko se bodo zvrstile številne mednarodne in slovenske predstave, koncerti, zabave, za vse prostovoljce in umetnike pa še tradicionalni festivalski piknik. Vabimo vas, da se nam pridružite in da skupaj ustvarimo zabaven in nepozaben festival! Vsi zainteresirani nam pišite na info@bunker.si ali nas pokličite na 051 269 906.

izpopolnjujemo in si delimo najrazličnejše življenjske vsebine, ki živijo z nami in se manifestirajo, kot nekakšna metaforična zrcala, med katerimi moramo sami manevrirati za zdrav duh in telo. A ko si nekaj časa le sam s sabo, je težko iz svoje kože. Ni ti do družbe, ni ti do prijateljev, ostajaš sam. Pravzaprav se ti zdi, da je tako najboljše. Priznam, tudi sam sem bil ujet v tej spirali samote. Čamac me je rešil. Dobra družba, dobro delo, dobri prijatelji so me napolnili z novim življenjem. Zdaj vsak drugi dan prihajam v Čamac, zadovoljen in z mislimi pri stvari – skupaj s tamkajšnjimi mladimi ustvarjam boljši jutri,« je povedal Jon.

Boj za strpnejšo družbo

Marsikdo sodeluje kot prostovoljec na različnih dogodkih ali festivalih, ker želi več izvedeti o kaki temi, pridobiti izkušnje z določenega področja in se družiti s podobno mislečimi. Tako vsako leto v juniju v Ljubljani poteka Parada ponosa, ki prispeva k vzpostavitvi nediskriminatorne in vključujoče družbe do vseh posameznikov, ne glede na njihov spol, spolno usmerjenost, spolno identiteto ali katero koli drugo osebno okoliščino. Vprašali smo Katjo Štefanec in Ivo van Hoek, zakaj sta prostovoljki pri Paradi ponosa. Katja pravi: »Ena izmed najpomembnejših pridobitev zame so bila nova poznanstva, saj še nikoli do sedaj nisem spoznala toliko oseb, ki so danes moji prijatelji, vzorniki, zavezniki in so name tako pozitivno vplivali. Druga pomembna stvar je bila moja osebnostna rast, saj sem prek prostovoljstva razvila samozavest, svoj pogled na svet, življenjske cilje, sposobnosti in del svoje identitete. Zdi se mi, da razlogi za to pozitivno izkušnjo niso samo v meni in moji želji po spremembi, ampak tudi v ekipi, ki sestavlja društvo. Ravno zato, ker se tako dobro razumem z njimi in ker čutim, da v meni vidijo potencial, ki ga še sama ne, z veseljem sodelujem pri aktivnostih in projektih. Danes mi je kar smešno, da sem kot otrok razmišljala o prostovoljstvu kot o brezplačnem delu, saj mislim, da sem od njega dobila veliko več, kot sem dala.« Iva pravi, da se je v zadnjih letih bolj povezala z lastno identiteto, prišla do nekaj pomembnih uvidov glede tega, kako daleč smo prišli na področju doseganja enakih pravic, in še zlasti glede tega, kako dolga pot je še pred nami. »Prostovoljstvo zame pomeni, da lahko prispevam h gibanju, ki je zame sicer že dlje časa pomembno, a se nisem prej aktivneje vključila, poleg tega pa me možnost prispevanja Paradi ponosa navdaja z veliko navdušenja in energijo. Čutim, da sem del nečesa velikega in pomembnega, ta občutek pa je neprecenljiv,« je dodala.

Če drži pregovor, da svet stoji na mladih, potem ima naš svet svetlo prihodnost. Mladi so tisti, ki so aktivni, strpni, vidijo preko zarisanih okvirjev in so pripravljeni svoj čas in energijo usmeriti tja, kjer je potrebna, s tem pa svet postopoma spreminjajo na bolje.

MESEČNI NAPOVEDNIK *mladi na sceni*

Festival Parada ponosa 2018

15.–23. 6., različne lokacije

Društvo Parada ponosa v juniju organizira festival Parada ponosa. V festivalskem tednu se bo na različnih lokacijah zvrstilo veliko dogodkov. Festivalski teden se bo končal s paradnim dnem 23. 6., ko se bo ob 18.00 povorka sprehodila po mestu. Zaključek festivala bo na Novem trgu s političnim programom in koncerti.

www.ljubljanapride.org

Delavnice za mlade na festivalu Živa književnost

Letos bo 25. literarno-glasbeni festival Živa književnost potekal med 8. in 15. junijem pred Galerijo Škuc na Starem trgu 21. Vabljeni na delavnice za mlade, ki so del spremljevalnega programa O'živela knjiga.

www.skuc.org

Zatiranje v Gromki: zaključna produkcija TAGZ 2018

28. 6., Klub Gromka, Ljubljana

Na junijskem Zatiranju v Gromki bodo predstavili zaključno produkcijo 90-urnega usposabljanja za mlade in mladinske delavce v metodi gledališča zatiranih Transformatorjeve akademije gledališča zatiranih.

facebook.com/KUD-Transformator

Afterparty: 10 let

30. 6. od 12.00 do 22.00, Pritličje

Ob 10-letnici oddaje Afterparty na Radiu Študent prirejajo 10-urni koncertni prerez, na katerem bo nastopilo 10 izbranih bendov, ki so v tem času gostovali v oddaji.

www.radiostudent.si

Izmenjevalnica v centru Ljubljane

7. 7. 2018 od 10.00 do 16.00

Paviljon na Kongresnem trgu / Hostel Tresor, Čopova 38, Ljubljana (v primeru dežja)

Vabljeni na dogodek blagovne menjave – prinesi hrano, izdelke za higieno in čistila, izmenjaj za rabljena vintage oblačila in predmete.

facebook.com/izmenjevalnica

POČITNIŠKI PROGRAM IN DELAVNICE

Mladinsko središče Vič

Od 26. junija do 31. avgusta 2018 v Mladinskem središču Vič poteka brezplačen vsakodnevni počitniški program. Objavljen bo na spletni strani **www.msvic.si** in Facebookovi strani Mladinskega središča Vič.

Super truper Simbioza poletne počitnice

Simbioza Genesis, socialno podjetje, Dunajska 22

V juniju in juliju se lahko družite:

26.–29. 6.: Igrivi teden: cirkuške veščine – gledališka improvizacija – obiski kulturnih ustanov – ples in petje – likovne ustvarjalnice

2.–6. 7.: Modri teden: računalniške delavnice – obiski znanstvenih ustanov – fitnes možgančkov

9.–13. 7.: Razgibani teden: športne aktivnosti – dan v naravi – urbani dan – ekološke ustvarjalnice

www.simbioza.eu

Počitniško-poletne delavnice na MISSS-u

26. 6.–13. 7. od 9.00 do 14.00

Delavnice potekajo med poletnimi počitnicami in trajajo pet ur. Sestavljene so iz različnih aktivnosti (delavnice učenja socialnih veščin, bralne, funkcionalne, karierne, medkulturne, pogovorne, športnorekreacijske, ustvarjalne aktivnosti itd.).

Poletna avantura z Mladimi zmaji

25. 6.–31. 8. 2018

Mladi zmaji v času poletnega oddiha vabijo mlade (10–29 let) na poletno počitniško avanturo. Poleg dogajanja v dnevnih centrih so za vas pripravili enodnevne zmajske pobege v Gardaland, Izolo, na Bled in Istralandijo, pa adrenalina, vode in zabave poln potapljaški, dekliški in MEPI tabor. Z novim znanjem vas izzivajo na dveh poletnih radijskih in plesni šoli.

www.mladizmaji.si.

Več dogodkov in informacij za mlade najdeš na www.lmit.org

Dvorana in stadion Stožice

Največji projekt v Ljubljani po Trgu revolucije

Jedrt Jež, foto: Dunja Wedam

»Z rednimi tekmovanji za naslove državnih prvakov s številnimi derbiji in razprodanimi tribunami, drugič pa tudi z na pol zasedenimi ali skoraj praznimi tribunami je slovenski in jugoslovanski šport postavila na mednarodni športni zemljevid. Pa ne le šport, v 'hali' so gostovale plesne prireditve, popevka, cirkusi, proslave; ko so gledališčniki MGL in operetniki prenavljali svoje prostore, jih je gostila kdo drug kot 'hala'. Pa rekreacija v mali ali veliki dvorani, kjer so bile dobro obiskane večerne ure drsanja z 'zimskim bifejem', po drsanju pa je v nedrju 'hale' vabila Stopoteka, ob četrtkih na primer z rock večeri Dragana Buliča. Dopoldne pa 'kavica' s časopisom v 'letnem bifeju' – 'hala' je bila enostavno več kot le dvorana.«

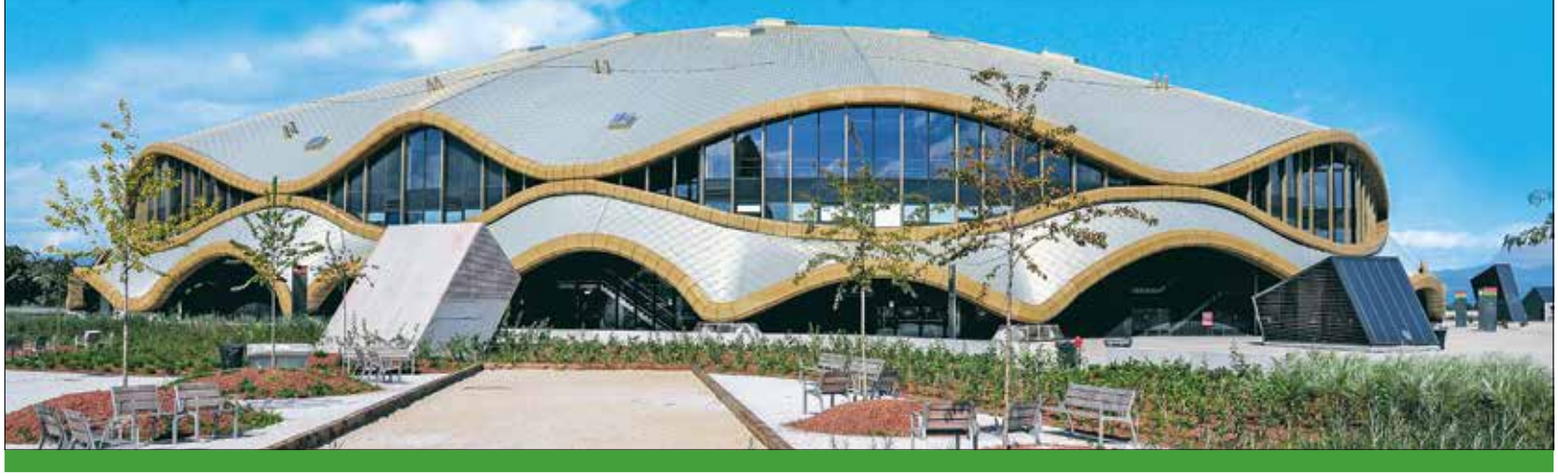

Hitro branje: namenoma sem izpustila letnice. Krajši odlomek iz knjige *Hala Tivoli – 50 let* Tomaža Pavlina pričuje, da je hala veljala za eno največjih dvoran. Nekoč. Toda, kar je bila nekoč slavna hala, so danes morda Stožice. Seveda so se časi spremenili. Toda, kar je bilo priljubljeno v času slavne hale, se danes nemara zrcali v programu dvorane in stadiona Stožice. Vprašajte skoraj četrt milijona obiskovalcev, ki so lani prišli v dvorano ali na stadion.

Spektakli in nagrade

Večnamensko dvorano Stožice so odprli avgusta 2010 s košarkarsko tekmo med reprezentancama Slovenije in Španije. Prva kulturna prireditev v novi dvorani je bila 7. oktobra 2010, dvorano je napolnil operni pevec Jose Carreras. Da je dvorana res večnamenska, so dokazale uspešno izvedene prireditve z najrazličnejšimi zahtevami – tako glasbene kot športne. EuroBasket 2013, mladinsko svetovno prvenstvo v judu, motoristični spektakel Masters of Dirt – pa 2 Cellos, Depeche Mode, Riblja Čorba, prijateljske in kvalifikacijske tekme za svetovno prvenstvo v nogometu 2018, novi Cirque du Soleil, Nick Cave, Magnifico, Pankrti, Maša in medved na ledu; to so samo nekateri izmed široke palete dogodkov, ki jih zna gostiti ta dvorana. Dvorana Stožice se razprostira na 14.164 m² in ima 12 480 sedišč na treh nivojih školjkasto oblikovane dvorane.

Zunanja dnevna soba

Nam najbližja, programsko primerljiva je Arena Zagreb s 15 200 sedišči, ki lahko, odvisno od dogodka, sprejme tudi več kot 20 000 obiskovalcev. Zgrajena je bila dve leti pred Stožicami. Za Areno Zagreb velja, da je postala novi arhitekturni simbol Zagreba. Zasebno-javno partnerstvo je prav tako skupni imenovalec naše in zagrebške dvorane in stadiona. Obe gostita vrhunske domače in tuje glasbenike ter postajata redni postaji na njihovih svetovnih turnejah.

Arhitekta Jurij Sadar in Boštjan Vuga sta lani za časnik Delo pojasnila: »Prvotna ideja je bila, da se ta objekt zgradi ob pomembnem športnem dogodku, kot se je to delalo še v nekdanji Jugoslaviji. Da se prijaviš na recimo evropsko prvenstvo v atletiki, in to potem pomeni ogrodje, ki postavi tudi rok, finančne omejitve, mednarodne obveze in kredite.« Dodala sta, da so »športni park sprva opisovali kot novo mestno merilo, hibrid športa, prireditev, nakupovanja in prostega časa kot element identifikacije nove mestne oblasti. Ki se potem v končni realizaciji lahko tudi sfiži, saj se ne izvede do konca, zaradi različnih, ne političnih, ampak v tem primeru ekonomskih dejavnikov.« Zanimivo pri tem je tudi, da zgodba o razvoju projekta sovpada z obletnico arhitekturnega biroja in nenazadnje države. Zgodba Slovenije zadnjih dvajsetih let. Toda park Stožice živi in okoliški prebivalci so ga vzeli za svojega. Okoli dvorane in stadiona se zbirajo mlajši, družine, pa naj gre za športno udejstvovanje ali zgolj druženje. Stožice, ko ni dogodkov, so za okoliške prebivalce postale zunanja dnevna soba.

Potencial za nov razmislek

»Stožice so dober primer, kako lahko veliki projekti zastanejo, obenem pa tudi primer, na katerem lahko raziščemo potencial takega zastoja. Nedokončanost omogoča nov razmislek,« je za Dnevnik zapisala Ana Kučan, krajinska arhitekta in profesorica, ki je oblikovala krajinsko podobo Stožic. Morda bo prvotna ideja o hibridnem projektu, ki povezuje šport, trgovine, druženje, kar je bilo pred desetimi leti novum, zaživela ob novem lastniku. Vsekakor bi bil zanimiv hibrid med vrhunskim športom, športnimi dejavnostmi, prostim časom, kulturo in delovnimi prostori v neki drugačni obliki. Do takrat pa nam, sosedom, nudi zavetje in sprehode, srečevanja in obisk mnogih dogodkov, kjer dvorana in stadion vedno znova osupneta.

Napovednik dogodkov

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
	ČS JARŠE		
Srečevalnica KO RK Zelena jama	Različne delavnice – program je objavljen na **www.ljubljana.ozrk.si/sl/SRECEVALNICA.**	Četrtek, 21. 6. in 5. 7., od 10. do 12. ure	Zelena jama, Perčeva 22
Otroška prireditev »Palačinkijada«	Otroška prireditev »Palačinkijada« je namenjena druženju otrok in staršev Šmartna ob Savi. Vstopnine ni, se pa zbirajo prostovoljni prispevki za delovanje Društva prijateljev mladine Šmartno ob Savi.	Sobota, 16. 6., ob 17. uri	Šmartno ob Savi, na igrišču Škrjanček
	ČS SOSTRO		
Letni koncert	Tradicionalni letni koncert Mešanega pevskega zbora »Zora« – Janče.	Sobota, 16. 6., ob 19. uri	Sedež ČS Sostro (Zadružni dom Zadvor), Cesta II. grupe odredov 43, dvorana
	ČS RUDNIK		
Otroške barjanske žabarije 2018	Brezplačna prireditev Turističnega društva Barje je namenjena vsem radovednim otrokom, ki so željni spoznavanja barjanskih živali ter se radi udeležijo številnih družabnih igric. Na prireditvi bo poskrbljeno za sladke dobrote. Lepo vabljeni.	Sobota, 16. 6., od 9. do 13. ure	Sejmišče Barje, Ižanska cesta 303
	ČS TRNOVO		
Oskrba vrta v poletnem času	Brezplačne vrtnarske delavnice se lahko udeležite vsi, ki želite pridobiti nova znanja, hkrati pa slišati in izmenjati izkušnje z drugimi vrtičkarji in ljubitelji samooskrbe. **www.ljubljana.si.**	Sreda, 20. 6., ob 18. uri	Učni zelenjavni vrt na vrtičkarskem območju Rakova jelša
	ČS DRAVLJE		
Pilates	Trening vključuje vaje za moč, raztezanje in dihanje. Vadba je primerna tudi za rehabilitacijo po poškodbah. **ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino.	Vsak ponedeljek od 20. do 21. ure Vsak torek in četrtek od 19.30 do 20.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
Aerobika	Odlična skupinska vadba za krepitev celotnega telesa in pridobivanje telesne vzdržljivosti. Za odrasle in mladino.	Vsako sredo od 20. do 21. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
Vadba ABEO	Vadba temelji na premagovanju lastne telesne teže ter s pomočjo rekvizitov. Vadba je zasnovana ciljno, smiselno ter pestro. **ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino.	Vsak ponedeljek in sredo od 19. do 20. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
Tek z nasmehom	**ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino. Zbor je pred sedežem ČS Dravlje.	Vsak ponedeljek, torek in sredo od 17. do 18. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44
Badminton	**ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino.	Vsak ponedeljek in sredo od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
Namizni tenis (aktivni)	**ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino.	Vsak torek in četrtek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
Namizni tenis (super aktivni seniorji)	**ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za seniorje.	Vsak ponedeljek od 17. do 21. ure Vsak torek od 11. do 13. ure Vsako sredo od 16.00 do 19.45 Vsak četrtek od 10. do 12. ure Vsak petek od 9. do 11. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
Tai ji quan	Učinkovita kitajska veščina za krepitev in varovanje zdravja. **ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.** Za odrasle in mladino.	Vsak ponedeljek od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 17.00 do 18.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, ob ponedeljkih mala in ob četrtkih velika dvorana
Qi gong	Celovit sistem položajev in gibov, dihanja in meditacije za boljše zdravje in osebnostni razvoj. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	Vsako sredo od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 18.30 do 19.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, ob sredaha mala in ob četrtkih velika dvorana
Žaba skače	Zabavna vadba za otroke od 4. do 6. leta starosti. **ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.**	Vsako sredo od 16.30 do 17.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
	ČS BEŽIGRAD		
Impro delavnice	Pridruži se na brezplačnih delavnicah improvizacijskega gledališča!	Vsako sredo od 18. do 20. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
Športne delavnice Z igro v šport	Športne delavnice za velike in male, kjer se bomo spoznavali, krepili socialne veščine in skupnostnega duha.	Vsak petek od 17. do 18. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73, igrišče Zelenc
14+ je zakon!	Si starejši od 14 let in ne veš, kam bi se dal v petek zvečer? Mladi zmaji Bežigrad smo tu za druženje in tvoje ideje.	Vsak petek od 18. do 21. ure ter v soboto, 16. 6. in 30. 6., od 18. do 21. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
Pulj pred prvo svetovno vojno	Gostujoča razstava, ki jo je pripravila Nadia Bužleta iz Gradske knjižnice i čitaonice Pula, je nastala ob 100-letnici prve svetovne vojne (1914–1918). Povzema najpomembnejše trenutke enega najperspektivnejših obdobij v zgodovini Pulja.	do 30. 6.	Slovanska knjižnica, Einspielerjeva 1, preddverje
Knjižnica REČI	Knjižnica REČI je neprofitna izposojevalnica najrazličnejših predmetov za prosti čas, ki deluje po vzoru knjižnične izposoje. Souporaba prinaša številne koristi. (Jošt Derlink: 040 458 409)	Vsak ponedeljek in sredo od 16. do 19. ure	Belokranjska 6
Prostorož	Joga in joga za mamice (Jošt Derlink: 040 458 409).	Vsak ponedeljek in sredo od 19. do 20. ure	Belokranjska 6
Tečaj in vadba Tai chi in Quigong	Starodavna kitajska borilna veščina je izjemno učinkovita veščina doseganja notranjega ravnotežja, ki se še posebej obnese v današnjem hitrem tempu kot blagodejna oblika telesno nezahtevne protistresne vadbe. (Igor: 041 430 650)	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.30 Vsak četrtek od 18.00 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana

v ČS MOL junij 2018

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
Medgeneracijsko društvo Tromostovje – delavnice, prostovoljstvo	Smo mlado društvo, ki združuje mlajšo, srednjo in starejšo generacijo skozi program Skupine starih ljudi za samopomoč. Dejavnost društva je namenjena vsem zainteresiranim, ne glede na članstvo. Ana: 040 291 523, Mojca: 031 641 726.	Vsako sredo od 17. do 19. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 1
Ustvarjalne (praktične) delavnice – Šola zdravja	Namen »Šole zdravja« je, da posameznikom podamo osnovne podatke, kako doseči čim boljše življenje, zato organiziramo različna predavanja in praktične delavnice. (Olga: 031 853 258)	Vsak ponedeljek od 9. do 11. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
DU Savsko naselje in DU Bežigrad	Fizioterapija in telovadba. Naučili se boste osnov vaj iz fizioterapije, ki jih lahko uporabljate tudi doma. (Joža: 041 856 802)	Vsak četrtek od 8. do 10. ure	Belokranjska 6, mala dvorana
DU Boris Kidrič	Vabilo novim članom folklorne skupine »Pušelc«, pridružite se nam, veselo bo. (Marija: 031 864 377)	Vsako sredo od 14.30 do 18.00	Belokranjska 6, mala dvorana
Društvo Tolmun	Revitalizacija – namenjena starejšim občanom, da se ponovno telesno pripravijo na nove izzive. (Igor: 041 430 650)	Vsak torek od 9.30 do 11.00	Belokranjska 6, mala dvorana
Telovadba za starejše	Vabilo vsem starejšim na telovadbo in razgibavanje. (Katarina: 041 213 812)	Vsak torek od 9. do 10. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba
Festival sodobne odrske umetnosti Kalejdoskop	Festival sodobne odrske umetnosti Kalejdoskop bo v produkciji KD Qulenium v juniju na prizoriščih v Kranju in Ljubljani ponovno ponudil možnost vpogleda v enkratno ustvarjalno moč sodobnega plesa. V petek, 15. 6., ob 18.30: Gledališka predstava Izgubljeni glasek V soboto, 16. 6., ob 18.00: Sejalec sanj iz Indije / predstavitev gostovanja v Indiji	Petek, 15. 6., ob 18.30 in sobota, 16. 6., ob 18. uri	Pionirski dom, Vilharjeva cesta 11, atrij (15. 6.) Festivalna dvorana, Vilharjeva cesta 11 (16. 6.)
Gledališka produkcija skupine Pionirskega doma, Tri sestre	Izbira scen in monologov predstave po predlogi A. P. Čehova »Tri sestre«, v kateri se bodo igralci, pod vodstvom pedagoginje Vesne Anđelković, poglobili v literarno obdobje – realizem, v objektivnost in golo prikazovanje resnice.	Ponedeljek, 19. 6., ob 19. uri	Komenskega 9
	ČS ŠIŠKA		
Dnevi ČS Šiška 2018	Bogat program v sodelovanju z odborom za šport ČS Šiška, različnimi društvi ter organizacijami bo naknadno objavljen na spletni strani ČS Šiška www.cssiska.si.	28. 5.–7. 6.	Območje ČS Šiška
Telovadba	Vaje za razgibavanje – organizira KORK Ljubo Šercer.	Vsak ponedeljek ob 9. uri	Sedež ČS Šiška, Kebetova 1
Bralna srečanja	Združuje nas veselje do branja, poezije in dobrih zgodb. V svojo družbo vabimo vse, ki radi berete in želite svoja doživetja in mnenje o prebrani knjigi deliti z drugimi. Knjige za branje in pogovor izbiramo skupaj na srečanjih. Organizatorka in moderatorka srečanj je Nataša Finžgar.	Vsak tretji petek od 19. do 21. ure	Jesenkova 1
Likovno ustvarjanje	Mentorsko vodi ak. slikarka Zdenka Žido. Informacije na telefon 051 393 740. DU Na jami.	Vsak torek od 10. do 13. ure Vsako sredo od 9. do 11. ure	Jesenkova 1
Plesna skupina	Družabni plesi boljši plesalci – v izvedbi DU Koseze.	Vsak ponedeljek in četrtek ob 9. uri in ob 17. uri	Trg komandanta Staneta 8
Plesna skupina	Družabni plesi začetniki - v izvedbi DU Koseze.	Vsak ponedeljek ob 19. uri	Trg komandanta Staneta 8
Telovadba	Vaje za razgibavanje – organizira KORK Komandant Stane.	Vsak petek od 9. do 11. ure	Trg Komandanta Staneta 8
Pevske vaje	Pevske vaje – organizira DU Komandant Stane za svoje člane. Več informacij na tel: 051 436 550.	Vsak ponedeljek od 9. do 12. ure	Trg Komandanta Staneta 8
Delavnica – urjenje spomina	Da bi naši možgani ostali aktivni in ohranjali naš spomin v dobri kondiciji, jih moramo ves čas uriti. – Izvajamo namenske vaje; rutinsko aktivnost izvedemo na malo drugačen način. Organizator delavnice DRUŠTVO SENIOR/ KOVAČIČ DONKA, univ. dipl. socialna delavka, tel: 064 199 095, **Društvo senior.drustvo365@gmail.com.** Vabljeni k udeležbi, delavnica je brezplačna.	Vsako sredo od 9. do 11. ure	Trg Komandanta Staneta 8
	ČS CENTER		
Srečevalnica	Brezplačna srečanja in delavnica ročnih del – pletenje, kvačkanje, klekljanje.	Vsak torek ob 16. uri	Rozmanova 12, mala sejna soba
Čaj ob petih	Ustvarjalne delavnice, druženje ob čaju, nordijska hoja, sprehodi.	Vsak torek ob 15.30	Štefanova 11, sejna soba
Ustvarjalne delavnice	Ustvarjalne delavnice, ročna dela, barvanje mandal in pobarvank.	Vsak torek od 12. do 14. ure	Zarnikova 3, pisarna društva, soba 5
Joga za starejše	Redne tedenske vaje Joga za spodbujanje in krepitev zdravega načina življenja. (Skupina je polna!)	Vsak torek od 9.30 do 11.00	Zarnikova 3, pritličje, dvorana
Odprta ULCA	Odprta ULCA je namenjena preživljanju prostega časa, po koncu šole, druženju s sovrstniki v cool uličnem vzdušju in možnost vključevanja v program Centra ULCA.	Vsak delovnik od 13. do 16. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
ULIČNA ŠOLA: GOR HIP HOP ŠOLA*	Najcenejši breakdance in hip hop tečaji v Ljubljani z izkušenimi trenerji. Primerni so za vse starostne skupine in zahtevnostne stopnje. **na www.drustvogor.org/sola.**	Vsak ponedeljek ob 16.30 (začetniki do 8 let) in ob 17.30 (začetniki 8–14 let) Vsak torek ob 19. uri (odrasli) Vsako sredo ob 16.30 uri (začetniki/ nadaljevalci)	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Hatha joga	Vadba za začetnike in dolgoletne ljubitelje joge. Prijave na mladinskicenterulca@gmail.com (v primeru zapolnitve mest imajo prednost mladi do 29 let).	Vsak ponedeljek od 10. do 11. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Rezana žoga	Namizni tenis za vse in vsakogar! Loparje in žogice dobiš pri nas.	Vsak torek od 13. do 15. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Dobro sem	Dvanajst delavnic za boljše počutje za mlade v starosti 18+.	Vsak torek od 15.15 do 17.15	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
Šola točka preloma	Posamično poučevanje gospodarskih predmetov (osnove financ, računovodstvo, ekonomika ...) visokošolske zahtevnosti, ki se izvaja v obliki individualnega pouka, mentorstva, vaj, urjenja, delavnic in inštrukcij.	Vsako sredo od 13.30 do 14.30	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Breakdance za socialno ogrožene	Mladinski center ULCA predstavlja: BREAK DANCE TEČAJE za socialno ogrožene mlade ter za mlade z motnjo pozornosti in hiperaktivnostjo. Tečaje bo vodil Blaž Kranjc iz društva Gor. Vadnina in članarina za socialno ogroženo mladino je brezplačna. Potrebno je priložiti le potrdilo o prejemanju denarne socialne pomoči.	Vsako sredo od 19.00 do 20.30	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Kirtan, glasbena meditacija	Glasbeno doživetje z izvajalci starodavnih vedskih manter za prebuditev ekstatičnih čustev. Z zvokom mridange, karatal, harmonija in glasom osvobojenih duš lahko okusimo nektar sproščujoče mantre.	Vsak četrtek od 16. do 17. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
	ČS POSAVJE		
Moje Kleče, moje Savlje	Značilnosti, zanimivosti in zgodovino Kleč in Savelj bo predstavil Marko Klemen, soavtor knjige »Moje Kleče, moje Savlje«.	Petek, 15. 6., ob 19. uri	Bratovševa ploščad 30, Ljubljana – v večnamenski veliki dvorani
Bio varstvo vrtnin pred škodljivci in boleznimi	Brezplačne vrtnarske delavnice se lahko udeležite vsi, ki želite pridobiti nova znanja, hkrati pa slišati in izmenjati izkušnje z drugimi vrtičkarji in ljubitelji samooskrbe. **www.ljubljana.si.**	Petek, 15. 6., ob 17. uri	Gain vzorčni bio vrt na Ježici (nasproti blokovskega naselja Glinškova pl.)
Ples z Vrtnico Druženje ob plesu 50+	Vadba osnovnih korakov standardnih in latinskoameriških plesov in skupinske plese.	Vsako sredo od 20.15 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Druženje ob plesu 50+	Plešemo standardne in latinskoameriške plese z Društvom Vrtnica.	Vsak petek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Pilates	Pilates s Športnim društvom Ježca – poudarek na dihanju pri vsaki izvedbi vadbe, ki krepi mišice in ozavešča vadečega glede celotnega telesa. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	Vsak torek od 20. do 21. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Migajmo za zdravje	Vadba je namenjena vsem generacijam.	Vsak ponedeljek ob 19. uri in ob 20. uri Vsako sredo ob 18. uri in ob 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Splošne telesne vaje	Splošne telesne vaje so namenjene vsem generacijam.	Vsak torek ob 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Aerobika in pilates	Aerobika in pilates, namenjena vsem generacijam.	Vsak četrtek ob 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Vadba za seniorke in seniorje	Vadba za seniorke in seniorje je namenjena starejši generaciji.	Vsak torek in četrtek od 7.45 do 9.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Ustvarjanje z uličnimi zmaji	Namenjeno otrokom in mladini.	Vsako sredo od 16. do 18. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
Kino med bloki	Projekcija filma Bela in Sebastijan na fasado bloka.	Petek, 22. 6., ob 21. uri	Bratovševa ploščad
Aktiviranje čaker Energijska delavnica za boljše počutje in zdravje	Program na delavnici: ● Pomen sistema čaker in posamezne čakre. ● Najbolj pogoste zdravstvene težave in bolezni ter vzroki za disharmonijo, vezano na določeno čakro. ● Vaje za aktiviranje čaker (mantra, meditacija z vizualiziranjem barv, zdravilna masaža. Namenjeno polnoletnim osebam. Delavnico bomo izvedli kot partner Zavoda Cene Štupar v okviru projekta TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA.	Četrtek, 21. 6., ob 17. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Tradicionalno kulturno Posavsko štehvanje	Štehvanje je tekmovanje neporočenih fantov na kmečkih konjih, ki v polnem teku razbijajo bariglo, lesen sod, nasajen na kol, na višini dveh metrov.	Sobota, 23. 6., ob 16. uri	Selanova 14, pred diskontom Metlika
	ČS ČRNUČE		
KUD Svoboda koncert Oktetek	Koncert KUD Svoboda – sekcija Oktetek.	Sobota, 16. 6., ob 18. uri	Sedež ČS Črnuče, Dunajska cesta 367

Foto: Meliha Dizdarevič

Gain učni bio vrt

Nov najsodobnejši vrtec v Kašlju z oddelkom za otroke z avtizmom

dr. Tanja Pihlar

Foto: arhiv Energetike Ljubljana

Nov vrtec v Kašlju je poseben po arhitekturi in novih programih.

9. maja, na praznik mesta Ljubljane, so v Zgornjem Kašlju odprli novo enoto Vrtca Pedenjped – Pedenjcarstvo.

V novi enoti vrtca je osem oddelkov za otroke v starosti ena do šest let: sedem rednih in en specializirani oddelek za otroke z avtizmom. Z novo pridobitvijo enote vrtca Pedenjped skupaj sprejmejo 800 otrok.

Odprto in povezovalno okolje

Vrtec, ki so ga začeli graditi lani avgusta, je iz lesa ter energetsko varčen; po arhitekturni zasnovi sodi med najsodobnejše. Zasnovan je v krožni obliki in ima velik atrij, zasajen z drevesi, v katerem se otroci lahko igrajo, se učijo in družijo. Posamezni prostori so pahljačasto razporejeni okoli njega – poleg svetlih in prostornih igralnic, opremljenih z lesenim pohištvom in lesenimi igračami, so v zgradbi tudi večnamenski prostor, opremljen kot telovadnica, upravni in servisni prostori ter zaklonišče. Arhitekti Maja Ivanič, Anja Planišček, Andraž Intihar ter krajinska arhitektka Urša Habič, ki so zasnovali vrtec in njegovo okolico, so zapisali: »Ena od pomembnih značilnosti krožne zasnove je transparentnost dogajanja v vrtcu. Zasnovan je kot odprto in povezovalno okolje: vsi prostori, vključno s servisnimi, so enakovredni, vidni in dostopni otrokom, staršem in zaposlenim v vrtcu. Vse dejavnosti so del vzgojnega procesa in otroke spodbujajo k celovitemu razumevanju življenja.« Okoli vrtca je urejeno tudi prostorno igrišče s tipskimi igrali.

Foto: Miha Fras

Ob otvoritvi sta zbrane nagovorila ravnateljica vrtca Marjana Zupanič in župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković.

Oddelek za otroke z avtizmom

Posebnost vrtca je tudi, da kot prvi v javni mreži vrtcev ponuja specializirani program za otroke z avtizmom. V Sloveniji živi okoli 20 000 oseb z avtizmom, ki je zelo raznolika razvojna motnja in traja vse življenje. Za otroke bodo skrbeli specialna pedagoginja, pedagoginja in pomočnik vzgojitelja. Pedagoginja Saša Markelj je povedala, da bo v oddelek vključenih največ šest otrok različnih starosti z avtizmom, ki imajo normalne intelektualne sposobnosti in težave na področju komunikacije, vedenja, socialnih veščin ipd.

»Z otroki z avtizmom bomo delali po individualiziranem programu. Cilj programa je, da jih opremimo z veščinami na področjih, kjer imajo težave – na področju komunikacije, socialne interakcije ipd. Enkrat ali večkrat na teden se bodo tudi vključevali v igro z otroki v rednih oddelkih. Cilj je tudi doseči, da se bodo vključevali v redne oddelke predšolske vzgoje, oziroma jim pomagati, da se bodo pozneje lažje vključevali v osnovnošolsko izobraževanje.« Prednost specializiranega oddelka je tudi v tem, da bosta otroke spremljala dva specialna pedagoga prek celotne dnevne rutine, in ne le eno do dve uri tedensko, kot je to v rednih oddelkih.

Od kod priteče moja

Brigita Jamnik, JP Vodovod-Kanalizacija

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljana in okolice, ki oskrbuje okrog 327.000 prebivalcev, se napaja iz dveh virov podzemne vode: peščeno-prodnih vodonosnikov Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja. Podzemna voda se črpa v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest. Manjši vodovodni sistemi v Velikem in Malem Lipoglavu, Velikem in Malem Trebeljevem z okolico ter Ravnem Brdu in Šmarni gori se prav tako napajajo iz podzemnih vodnih virov, le da vodnjaki zajemajo vodo v dolomitnih vodonosnikih.

Foto: arhiv JP VO-KA

Reka Sava napaja vodonosne plasti Ljubljanskega polja.

V centralnem vodovodnem sistemu se nekateri deli mesta in primestna naselja s pitno vodo stalno oskrbujejo zgolj iz ene vodarne, drugi pa se oskrbujejo iz dveh ali več vodarn, odvisno od porabe pitne vode in tlačnih razmer. Tako nastajajo različna oskrbovalna območja. To so zemljepisno določena območja, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz enega ali več vodnih virov in znotraj katerih so vrednosti preskušanih parametrov v pitni vodi približno enake. Štiri vodarne centralnega vodovodnega sistema oskrbujejo štiri samostojna oskrbovalna območja (Kleče, Šentvid, Brest in Jarški prod), na štiri oskrbovalna območja pa doteka voda iz več vodarn, zato jih imenujemo mešana (Kleče-Brest, Hrastje-Jarški prod, Kleče-Hrastje-Jarški prod, Kleče-Hrastje-Brest). V manjših vodovodnih sistemih se vrednosti parametrov pitne vode ne spreminjajo, tako da vsak sistem predstavlja svoje lastno oskrbovalno območje.

> “ Voda je naša skupna odgovornost.

Aplikacija Od kod priteče pitna voda

Vprašanj o pitni vodi je nešteto. Odgovor na eno najpogostejših, ki nam jih o vodovodnih sistemih zastavljajo

Foto: Aleš Smrekar

Površje Ljubljanskega polja kaže sledi nekdanjih rokavov reke Save.

pitna voda?

uporabniki pitne vode v Mestni občini Ljubljana, lahko najdete kar s pomočjo spletne aplikacije z imenom **Od kod priteče voda?** Najdete jo na spletni strani **www.vo-ka.si**. Vabljeni, da jo preskusite. Aplikacija pa nam pove tudi, ali živimo na **vodovarstvenem območju**. Iščete lahko po poštnem naslovu ali po številki parcele.

Večina strnjenih naselij Ljubljane spada v varovana območja, ki so zaščitena s predpisi, zato je, če živite ali delate v Ljubljani, zelo verjetno, da se nahajate na vodovarstvenem območju. Ste presenečeni? Vodovarstvena območja ščitijo vodne vire pred onesnaženjem, torej niso nujno težko dostopna, neposeljena območja daleč v gorah, kamor človeška noga ne stopi pogosto. Nasprotno, na njih živimo, delamo, gradimo, se vozimo ali sprehajamo, vrtičkamo ali kmetujemo. Čim bližje smo vodnim zajetjem, tem strožje omejitve in prepovedi rabe prostora veljajo in tem pozornejši moramo biti, da naša ravnanja ne ogrožajo okolja. Vabimo vas, da s pomočjo iskalnika ugotovite, kje v Ljubljani in okolici je vodovarstveno območje in kateri vodovarstveni režim tam velja. Ko boste pridobili informacijo, na katerem vodovarstvenem območju živite ali delate, pa le prilagodite svoje ravnanje. Saj veste, voda je naša skupna odgovornost.

Odgovorno z vodo

Odgovorno ravnanje z vodo ni zgolj varčevanje z njo. Odgovorno ravnanje pomeni, da doma razumno uporabljamo nevarne snovi, kot so pralna in pomivalna sredstva ter čistila pa tudi sredstva za osebno nego. Odgovorno ravnamo, če kanalizacije ne uporabljamo kot smetnjaka in če modro uporabljamo rastlinska hranila in rastlinska zaščitna sredstva na vrtovih in kmetijskih zemljiščih, še odgovorneje pa, če za okolje nevarnih pesticidov sploh ne uporabljamo. Odgovorni smo, če skrbimo za zmanjševanje količine odpadkov, predvsem pa, če omejujemo svoje lastno potrošništvo, saj za proizvodnjo vseh potrošniških dobrin potrebujemo vodo. Odgovorno pa z vodo ravnamo tudi, kadar jo pijemo iz pipe.

Za več informacij bomo veseli vašega klica na brezplačno modro številko: 080 8652.

Foto: arhiv JP VO-KA

Bližina območja zajetja

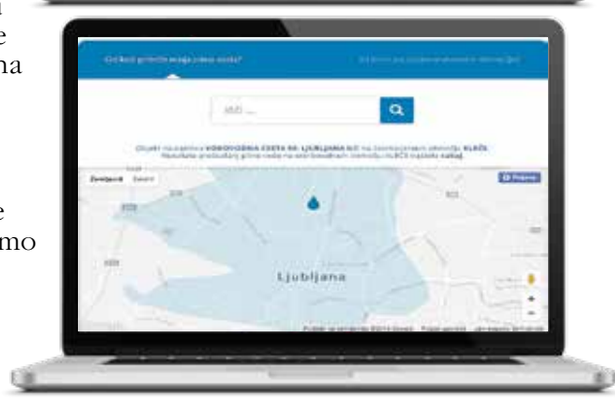

Foto: Edi Šelhaus, hrani MNZS

Pri vodnjaku na tržnici v Ljubljani okrog 1970

Ljubljanski vestnik

Edini slovenski gospel zbor bo letos upihnil 10 svečk in vabi na koncert

Živa Čebulj

A cappella gospel zbor Bee Geesus s svojo energičnostjo in nalezljivo dobro voljo skozi pesem posreduje sporočilo – klic po osebni svobodi ter upanje vsem zatiranim, kar je tudi izvirno sporočilo gospel glasbe. Deseto obletnico delovanja bodo obeležili s koncertom v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Skupina dijakov II. gimnazije v Mariboru, takrat še pod imenom Afrozborček in pod vodstvom profesorja filozofije Gorazda Andrejča, je pred več kot desetletjem začela skupaj prepevati. Iz rojstnega mesta se je zbor preselil v Ljubljano. Želja po ustvarjanju je rasla, in ko je leta 2007 taktirko prevzel Matej Virtič, je zaživel zbor Bee Geesus. Trenutno ga aktivno sooblikuje okoli 40 pevcev z vseh koncev Slovenije in tujine.

Člani zbora pletejo vokale v ubran urbani zvok. Izvajajo predvsem črnsko duhovno glasbo, za katero je značilna energična izvedba z močno harmonijo in čvrstim ritmom. Posebnost zbora sta pristna energija in izključno vokalna izvedba. Ob rednih koncertih doma in na tujem zbor nastopa ob različnih priložnostih, pogosto tudi na medijsko odmevnih dogodkih.

Vrhunec koncertne sezone zbora Bee Geesus je letni koncert Gospel Fever. Slavnostni koncert ob 10. obletnici bo **24. junija ob 19.30 v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.**

www.beegeesus.si

Delo gasilske mladine PGD Ljubljana-Trnovo malo drugače

Ana Ravnik

Gasilska mladina Prostovoljnega gasilskega društva Ljubljana-Trnovo je tudi aprila trdno poprijela za delo, tokrat malo drugače: ob dnevu Zemlje so posebno skrb namenili okolju. Po ekološko obarvanem predavanju o pravilnem ločevanju odpadkov in pregledu našega orodnega vozila za nevarne snovi so se najmlajši člani odločili, da tudi sami poprimejo za orodje in uredijo ožjo okolico gasilskega doma. Starejši člani so jim pripravili korita na dvorišču, pionirji pa so vanje posadili iglaste grmovnice in različne pokrivne trajnice. Z novimi sadikami bršljink so osvežili korita na okenskih policah ter posejali semena buč in medonosnih cvetlic, ki bodo v bodoče razveseljevale čebele.

Tudi letos so se pionirji pod vodstvom mentorjev lotili pravilnega odstranjevanja invazivnega japonskega dresnika, ki kazi del parkirišča za domom. Njegovo rast sicer uspešno omejujemo, nikakor pa ga ne moremo izkoreniniti, zato že razmišljamo o kompleksnejšem načinu odstranjevanja. Ob koncu obsežne akcije so pionirji skupaj z ostalimi člani pobrali še smeti po širši okolici društva, pomili okna, uredili kompostnik in pograbili zelenico, na kateri se bo **15. 6. 2018** odvijala gasilska veselica. Trnovski mladini je ponovno uspelo! Naš dom in okolica sta lepo urejena in pripravljena za gasilske vaje in druge aktivnosti, ki jih v poletnih mesecih nikoli ne zmanjka. Če ste vedoželjni, imate veliko srce, čut za sočloveka in naravo ter kanček želje po adrenalinu, vas vabimo k vpisu. Pozanimajte se na **info@gasilcitrnovo.si** ali na 059 059 112. Z gasilskim pozdravom »Na pomoč!«

Novoposajeni zeleni okras gasilskega doma z nadobudnimi vrtnarji

Krvodajalske akcije v juniju 2018

***Nevenka Lekše**, predsednica RKS – OZ Ljubljana*

Ljubljansko območno združenje Rdečega križa Slovenije vse krvodajalce in krvodajalke prijazno vabi na junijske **krvodajalske akcije**, ki bodo potekale **ob petkih, 15., 22. in 29. junija, od 7. do 15. ure** na Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana. Pred odhodom na krvodajalsko akcijo preverite stanje zaloge krvi na ZTM Ljubljana preko povezave: **www.ztm.si/krvodajalstvo/zaloge/** .
Hvala, ker darujete kri za življenje.

Vse, ki si želite postati krvodajalci, vabimo, da se vpišete v bazo krvodajalcev preko povezave: **www.rks.si/sl/Prijava_na_krvodajalsko_akcijo/**, da vas bomo lahko preko sms obvestila povabili na redne in izredne krvodajalske akcije.

Darovanje organov in tkiv po smrti

Z odločitvijo za darovanje organov in tkiv po svoji smrti lahko rešimo mnogo življenj, zato moramo o tem humanem dejanju po smrti razmišljati še v času življenja in v krogu najbližjih. Za to se lahko odloči tudi mladoletna oseba, po dopolnjenem 15. letu starosti.

Pristopno izjavo za darovanje organov in tkiv izpolnite pri pooblaščeni osebi na RKS – Območno združenje Ljubljana, Tržaška 132, ali nam pišite na kaplja@rdecikrizljubljana.si

Izpolnjeno pristopno izjavo nato posredujemo Sloveniji Transplant, ki naredi zapis na vašo kartico zdravstvenega zavarovanja. Zaznamek vidi samo pooblaščeni zdravnik.

Mednarodni dan joge

V soboto, 16. 6., veleposlaništvo Indije prireja dogodek ob mednarodnem dnevu joge v parku Tivoli (Pasja raven) od 9.30 do 12.30. Po uradnem protokolu jogijskih vaj se bodo obiskovalci lahko udeležili brezplačnih predavanj, delavnic različnih smeri joge in meditacije ter na stojnicah poklepetali s strokovnjaki joge in ajurvede. Ljubitelji joge dobrodošli, podloge za vadbo prinesite s seboj. V primeru dežja bo prireditev potekala v veliki dvorani ŠD Tabor.

www.indianembassy.si

Za lepšo Ljubljano – študentje iz Lyona

Jože Strajnar

Turistično društvo Dravlje že leta redno sodeluje v spomladanskih akcijah Za čisto Ljubljano. Vsako leto se vsaj dvakrat odpravimo z vrečami za smeti po naši okolici in vsakič poberemo kupe nemarno odvrženih odpadkov.

Letos so nam pomagali francoski študentje z Inštituta za okoljske tehnologije v Lyonu. V Sloveniji so bili na enotedenskem študijskem izletu in so spoznavali okoljske prakse pri nas.

Ob taki udeležbi naše akcije kljub slabemu vremenu seveda nismo mogli kar odpovedati. Ta stari bi rekli: »Adijo,

se vidimo naslednji četrtek,« mladi pa so se takoj pridružili našim skupinam – no, bilo jih je vsaj dvakrat toliko kot nas – in kljub dežju so pridno pobrali veliko količino smeti. Sporazumevali smo se v angleščini, pa tudi z gibi in mimiko, kakor pač kdo obvlada tuje jezike. Študentje so povedali, da so kljub temu presenečeni nad urejenostjo in čistočo našega mesta. Da je bolj čisto kot v Lyonu. Mladina, *merci* za kompliment!

Na koncu smo jim razdelili majice z napisom »Ljubljana je lepo mesto« – kako prav so prišle, da so se premočeni študentje lahko preoblekli v suho!

Ljubljana je gostila cvet mladih evropskih naravoslovcev

Aljoša Seljak

Na 16. evropski naravoslovni olimpijadi, ki je v začetku maja prvič potekala v Ljubljani, je slovenska ekipa prejela zlato medaljo in osvojila skupno tretje mesto. Zmagala je češka ekipa, drugo mesto pa je zasedla ekipa Estonije.

Slovenska ekipa, ki so jo sestavljali Gašper Košir in Tevž Lotrič z Gimnazije Kranj ter Luka Hadl z Gimnazije Novo mesto, je prejela zlato medaljo in v konkurenci 52 ekip zasedla odlično tretje mesto. Druga slovenska ekipa, ki so jo sestavljali Ana Meta Dolinar, Gregor Gajič in Vladimir Smrkolj z Gimnazije Bežigrad, pa je osvojila srebrno medaljo in dosegla skupno 20. mesto. Skupno je bilo podeljenih šest zlatih, 19 srebrnih in 27 bronastih odličij.

Tema letošnje evropske naravoslovne olimpijade je bilo vino. Prvi tekmovalni dan je bil posvečen barvam. V kemijskem delu so tekmovalci analizirali listna barvila. S posebno tehniko in z ustreznimi topili so ločili barvila, ki so v listju. Pri fizikalni nalogi so merili prepustnost svetlobe v

Spori: problem ali priložnost?

Aleksander Jakobčič, Društvo mediatorjev Slovenije

Spori so in bodo v medčloveških odnosih vedno prisotni, bodisi na medosebni ali mednarodni ravni. Na to težko vplivamo, medtem ko na način, kako se s spori soočamo in jih rešujemo, lahko. Prav mediacija sodi med postopke mirnega reševanja sporov, ki ima tudi družbeno pozitivne in dolgoročne posledice. Pomembnost tega priznava tudi Organizacija združenih narodov. Slabo upravljan konflikt ima, še posebno v mednarodnih odnosih, težke in travmatične posledice. Podobno je tudi v medosebnih, gospodarskih in drugih sporih, saj lahko ustrezno ravnanje ob konfliktu vpletenim osebam prihrani mnogo stresa in časa, ki naj ga rajši namenijo svojim bližnjim ali svojim konjičkom. Konflikta se ne smemo bati – moramo pa se ga lotiti preudarno, kar bi bilo v 21. stoletju že skrajno primerno.

Tako nam je uspelo civilizirano zgladiti spor mednarodno-gospodarske narave, kjer se je med pravne argumente vpletla tudi čustvena dimenzija. To je bil spor v pogodbenem razmerju med podjetjem Prevoznik in podjetjem Kupec (kupec blaga od podjetja Prodajalec, za katerega je po pogodbi s Kupcem tovor prevažal Prevoznik). Pogodbeni stranki v sporu sta bila samo Prevoznik in Kupec, ki sta imela spor glede pogodbenega določila, ki se je nanašalo na prevoz tovora in dobavo blaga. Naj omenim, da je primer potekal v jurisdikciji Anglije in Walesa. Pravna narava spora je bila dokaj jasna; pravzaprav je bilo to vprašanje v sklopu sodne prakse že razrešeno. Problem je nastopil, ko je določena stran problematizirala skoraj vse sestavine pogodbe – celo predmet izmenjave (consideration) – in izvenpogodbene zaveze, ki naj bi jih, glede na trditve Prevoznika, dalo podjetje Kupec (promissory estoppel). Skratka, na sodišču bi se lahko kljub dokaj jasni pravni rešitvi zaradi vzporednih postopkov pravdali več let.

Zaradi narave poslovanja (podjetje Kupec ni moglo dovolj hitro najti drugega prevoznika, ki bi ustrezal vsem zahtevam narave poslovanja) je bilo treba hitro in učinkovito razrešiti spor. Na mediaciji je bilo jasno, da stranki nočeta uporabiti sodne rešitve spora, vseeno pa nobena stran, vključno z odvetniki in pravno službo, ni popuščala (podjetje Kupec je imelo dobre pravne argumente, težje je bilo ugotoviti interes Prevoznika). Toda ena od značilnosti mediacije je, da lahko stranke poleg pravne argumentacije predstavijo tudi argumente, ki niso pravne narave in se tičejo bodisi strokovnega vidika spora ali določenih osebnih ali poslovnih interesov. Vsekakor je to za mediatorja zahtevnejše in terja temeljito pripravo – včasih se je lažje držati izključno pravnih argumentov. Tako je bilo tudi v omenjenem primeru. Na določeni točki sem se odločil za ločene sestanke, kjer se stranki ločeno sestaneta z mediatorjem in kjer strogo velja načelo zaupnosti, razen če stranka ne nasprotuje razkritju določenih informacij, ki so zaupane na ločenem sestanku. Skratka, podjetje Prevoznik je opravilo dodatno dejavnost (zaradi nepredvidenih okoliščin – nevihte) v okviru pogodbeno dogovorjene dejavnosti, ki so jo bili tako ali drugače zavezani opravljati. Za to so zahtevali dodatno plačilo. Na sodišču, sodeč po pravni praksi, jim ne bi uspelo. Toda pri opravljanju dodatne dejavnosti se je lažje poškodoval vodja delavske ekipe, obenem pa je imelo podjetje Prevoznik občutek, da Kupec z njimi ravna nespoštljivo, celo vzvišeno. Vsekakor sem to lahko ob branju e-pošte tudi razumel.

Prisoten je bil torej velik čustveni dejavnik (podjetje je bilo ustanovljeno kot družinsko, tako da so imeli zaposleni močan občutek pripadnosti). Če temu čustvenemu dejavniku spora dodamo še pravne argumente, razne strokovne interpretacije in kopico komunikacijskih šumov ter nerazumevanj, se to odraža v zapletenem konfliktnem stanju, ki bremeni vse vpletene. A ko je podjetje Kupec pri mediaciji izkazalo zaskrbljenost nad nesrečo in je bilo celo pripravljeno pomagati pri okrevanju ponesrečenca (s plačanimi toplicami), smo se veliko lažje lotili še pravnega dela spora. Štiridnevna mediacija se je izkazala kot učinkovito sredstvo reševanja spora, saj podjetji še vedno poslovno sodelujeta. Zato je mediacija eden bolj civiliziranih pristopov z dolgoročno rešitvijo in vsekakor način reševanja sporov za prihodnost.

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi meščani, pravne osebe, civilna družba in ostali, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku.
V mediacijah, v katerih so udeležene fizične osebe, se opravita prvi dve uri mediacije v MCL-ju z enim mediatorjem brezplačno, brezplačni so tudi uvodni razgovori.

MEDIACIJSKI CENTER LJUBLJANA
Adamič-Lundrovo nabrežje 2/I, soba 142
mediacija@ljubljana.si
tel.: 01/ 306 10 74

Foto: Daniel Novakovič

Slovenska ekipa naravoslovcev z mentorji

različnih vzorcih vina. Na osnovi vnaprej pripravljenega diagrama, ki je bil narejen za vse slovenske regije, so morali ugotoviti, v katero regijo sodi določeno vino.

V okviru drugega tekmovalnega dneva so proučevali lastnosti tekočin. Predsednik naravoslovne olimpijade Michael A. Cotter se je pošalil, da nikoli več ne bo spil kozarca vina, ne da bi ob tem pomislil na dijake, ki so po štiri ure dnevno preučevali njegove kemijske, biološke in fizikalne lastnosti, in dodal: »Hvala, Ljubljana, hvala, Slovenija, to je bila najboljša olimpijada doslej.«

●

Boste doživeli 100 let?

Tina Remic

V DEOS centrih starejših imamo štiri stanovalce, ki so starejši od sto let. Med njimi je tudi doktorica medicine Zdenka Ivančič, ki bo letos septembra dočakala 104 leta. Po poklicu je bila pediatrinja. Kljub zahtevnemu poklicu in pogostim naduram je po ločitvi sama skrbela za tri otroke. Ni ji bilo vedno posuto z rožicami, a je vseskozi ohranila vedrost in veliko volje do življenja. Povprašali smo jo, kaj je skrivnost dolgega življenja in lepe starosti.

Po njenih besedah je to zmernost: človek mora v življenju zmerno jesti, se zmerno gibati pa tudi zmerno piti alkohol. Glede prehrane svetuje juhe, prikuhe, veliko kuhane ali surove zelenjave ter sadja. Svetuje tudi vsakodnevno zmerno gibanje, ki je v starosti še toliko bolj pomembno za ohranjanje psiho-fizičnih sposobnosti, ter da si kljub vsej naglici najdemo čas za dovolj spanja.

Skratka, modrost življenja je v zmernosti v vseh ozirih. Nekaj podobnega so svetovali že stari Rimljani, ki so svoje ključne življenjske modrosti vklesali v dva vogelna kamna. Prvi nam svetuje: »Aurea mediocritas« oziroma pravi, da je »zmernost zlata«. Drugi nas podobno opozarja: »*Nil nimis*« oziroma »Ničesar preveč«.

Učni zelenjavni vrt na Rakovi jelši

Maruška Markovčič, Odsek za razvoj podeželja, Mestna občina Ljubljana

V Mestni občini Ljubljana smo si postavili cilj, da izkoristimo možne površine občine za pridelavo hrane in lokalno samooskrbo. Eno izmed pomembnih področij lokalne samooskrbe je tudi razvoj mreže vrtičkov. Pomen vrtičkov je za prebivalce Ljubljane vedno večji, saj se vedno bolj zavedamo pomena lokalno pridelane hrane. Občinske urbane vrtičke najdemo na šestih lokacijah, in sicer na Ježici, v Dravljah, v Štepanjskem naselju, ob Vojkovi cesti, ob cesti Iga Grudna in na Rakovi jelši. Zavedamo se, da so poleg urejenih vrtičkov pomembni tudi usposobljeni vrtičkarji za pridelavo zelenjave, zato jih spodbujamo k ekološki pridelavi hrane.

Da bi bili naši vrtičkarji ustrezno usposobljeni, smo vzpostavili tudi dva učna vrtova. Prvi je Gain vzorčni bio vrt na Ježici, drugi pa Učni zelenjavni vrt na Rakovi jelši. Prav na slednjem se izvajajo vsakotedenska predavanja in delavnice, na katerih se vrtičkarji izobražujejo o načinu pridelovanja različnih vrst sezonske zelenjave, kompostiranja in biokmetovanja.

V sodelovanju z vrtcem Viški gaj, enota Zarja, smo izvedli delavnico z otroki, starimi od 3 do 4 let, kjer so se spoznavali s semeni bazilike, šetraja, peteršilja, timijana in majarona. Začimbnice so otroci posamezno posejali vsak v svoj lonček, potem pa so zanje tudi skrbeli, jih zalivali, opazovali in se skupaj z vzgojiteljicami pogovarjali, kaj vse rastline potrebujejo za rast in razvoj. Prve delavnice so se odvijale v prostorih vrtca. Sedaj, ko so rastline že prerastle lonček, smo na Učnem zelenjavnem vrtu Rakova jelša otrokom odstopili eno gredico, na katero bodo lahko posadili svoje začimbnice in zanje tudi skrbeli. Tako želimo otrokom približati pridelavo zelenjave na vrtu in jim omogočiti pristen stik z naravo.

Tudi junija bo veliko dela in novih predavanj na Učnem zelenjavnem vrtu Rakova jelša. Predavanja bodo vsako sredo ob 18. uri, kjer vam bomo skušali pomagati na poti do obilnega pridelka in zadovoljstva ob oskrbi vašega vrtička. Učni zelenjavni vrt se nahaja pri pergoli ob sprehajalni poti ob vrtičkarskem območju Rakova jelša. Predavanja so namenjena vsem meščanom in so brezplačna.

Foto: Meliha Dizdarević

Otroci vrtca Viški gaj bodo vrtičkarji, tudi ko odrastejo!

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

dr. Brigita Jamnik, VO-KA, in
Nataša Jazbinšek Sršen, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

O skladnosti pitne vode iz ljubljanskih pitnikov v maju 2018

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, peščeno prodnih vodonosnikov Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod–Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji. V preglednici je prikazan del rezultatov preskušanj pitne vode iz ljubljanskih pitnikov v maju 2018.

Del rezultatov preskušanj nadzora pitne vode ljubljanskih pitnikov

					Skupno št. mikroorganizmov		
		Temp.	Escherichia coli	Koliformne bakterije	pri 22 °C	pri 36 °C	
	Mejna vrednost:	/	0	0	brez neobičajnih sprememb	100	
Naziv pitnika	Datum vzorčenja						Ocena
Kongresni trg – fontana	3. 05. 2018	12,3 °C	0/100 mL	0/100 mL	2/mL	<2/mL	SKLADEN
Navje – igrišče	3. 05. 2018	15,5 °C	0/100 mL	0/100 mL	4/mL	<2/mL	SKLADEN
Stari trg	3. 05. 2018	12,4 °C	0/100 mL	0/100 mL	16/mL	<2/mL	SKLADEN
Stritarjeva ulica	3. 05. 2018	14,1 °C	0/100 mL	0/100 mL	2/mL	<2/mL	SKLADEN
Golovec	4. 05. 2018	13,2 °C	0/100 mL	0/100 mL	54/mL	5/mL	SKLADEN
Krekov trg – kenguru	4. 05. 2018	20,3 °C	0/100 mL	0/100 mL	23/mL	5/mL	SKLADEN
Ljubljanski grad – parkirišče	4. 05. 2018	16,6 °C	0/100 mL	0/100 mL	52/mL	13/mL	SKLADEN
Pogačarjev trg	4. 05. 2018	13,4 °C	0/100 mL	0/100 mL	<2/mL	<2/mL	SKLADEN

Preostale javno dostopne informacije uporabniki prejmejo na voka@vo-ka.si ali na spletni strani www.vo-ka.si/informacije/kaksno-vodo-pijemo.

Kakovost podzemne vode v aprilu 2018

( ) - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda, za krom (skupno) pa po Pravilniku o pitni vodi

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode v marcu 2018 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

April 2018

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	50
Kleče VIIIa	4. 4. 2018	0,005	0,006	< 2	11	1,3
Kleče XIII	4. 4. 2018	0,004	0,006	< 2	19	1,7
Šentvid IIa	4. 4. 2018	0,009	0,008	< 2	20	1,6
Jarški prod III	4. 4. 2018	0,002	< 0,004	< 2	12	2
Hrastje Ia	4. 4. 2018	0,038	0,041	< 2	23	15
Brest IIa	4. 4. 2018	0,011	0,011	< 2	8,9	1,1

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2018 MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

Zrak v Ljubljani v marcu 2018

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo od začetka januarja do konca marca zabeležili 19 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.
V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka veljajo naslednji normativi:

SO_2 (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO_2 (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM_{10} (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM_{10} je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Zrak v Ljubljani marca 2018

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO_2	NO_2	NO_x	PM_{10}
Veljavnih podatkov *	100 %	100 %	100 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	3	141	499	130
Maksimalna dnevna koncentracija	1	100	246	106
Minimalna dnevna koncentracija	0	33	58	18
Srednja (mesečna) koncentracija	0	62	125	42
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	8

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³. Podatki o meritvah BTX zaradi okvare merilnika niso dosegljivi.
** stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.*

Ta mesec ne zamudite!

KONGRESNI TRG
do 21. 6.

Junij v Ljubljani
Brezplačna doživetja vrhunskih umetniških stvaritev s področij plesa, gledališča in glasbe.

GALERIJA KRESIJA
do 29. 6.

Miran Kreš: GT613, likovna razstava
Razstava del, nastalih z novo tehniko »anagliptičnega slikanja«.

KONGRESNI TRG
13. 6. ob 21. uri

Državni ansambel Ruski kozaki
Imago Sloveniae vabi na svečano otvoritev 30. mednarodnega festivala Poletje v stari Ljubljani. Ob odprtju jubilejnega festivala se z državnim ansamblom Ruski kozaki vrača na oder slikovitost kozaškega izročila.

MUZEJI IN GALERIJE
16. 6. od 18. do 24. ure

Poletna muzejska noč
Edina noč v letu, ko muzeji in galerije odpro svoja vrata in ponudijo pestro paleto brezplačnih dogodkov za vse generacije!

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE
od 17. 6. 2018 do 6. 1. 2019, odprtje 16. 6. ob 19.48

(R)evolucija muzeja 1948–2018
Sedemdeset let Muzeja novejše zgodovine Slovenije

Na razstavi bodo predstavili štiri obdobja muzeja in predmete, ki poosebljajo nacionalno zgodovino 20. stoletja.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA
od 18. 6.

Ivan Cankar
Osrednji razstavni projekt ob stoletnici Ivana Cankarja sta sočasni razstavi v Cankarjevem domu in Mestnem muzeju Ljubljana. Prva se osredotoča na Cankarjevo delo v kontekstu evropskih in svetovnih literarnih tokov, druga pa na pisateljevo življenjsko pot.

KNJIGARNE V CENTRU MESTA
15. 6.

Noč knjigarn
Vabljeni v knjigarne, ki bodo delovni čas podaljšale do 22. ure in s številnimi dogodki vabile v svet branja. Ob nakupu knjige vam eno podarijo.

GALERIJA KRESIJA
19. 6.–24. 7., Zgodovinski atrij Mestne hiše

Dragica Čadež Lapajne: Tihožitje, kiparska razstava
Celotna postavitev je angažirano tihožitje, tokrat napolnjeno z osebnimi kritičnimi pogledi na sodobno potrošniško družbo, kjer se nam pospešeno izmikajo osnovne človeške vrednote.

STEKLENI ATRIJ MESTNE HIŠE
19. 6.–26. 7.

Nuša Lapajne: Prostorski sistemi, kiparska razstava
Slika Nuše Lapajne že zdavnaj ni več zgolj klasična, pogosto je fragmentarna, presejana bodisi med najdene predmete, bodisi v keramiko ali preoblikovana v prostorske situacije.

CANKARJEV DOM
19. 6. ob 20. uri, Gallusova dvorana

Carmen Manet: Vidim te
Evrovizijski zbor 2017, Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije, dirigent: Primož Kerštanj

MINI TEATER
20. 6.–26. 8.

Mini poletje
Festival Mini poletje vabi na vikend delavnice za otroke ter na osrednji del v zadnjem tednu avgusta.

KINO ŠIŠKA
21. 6. od 16. ure dalje

Punk In Drublic Festival
Smetana svetovnih punk rock zasedb (NOFX, Mad Caddies, The Bronx, Bad Cop / Bad Cop in The Mor(R)ons) na trgu pred Kinom Šiška.

NARODNA GALERIJA
21. 6. 2018–11. 2. 2019

Ivana Kobilca. Slikarija je vendar nekaj lepega
Ob stoletnici ustanovitve bo v Narodni galeriji predstavljeno življenje in delo Ivane Kobilca, ene najbolj znanih slovenskih umetnic vseh časov. Na prvi pregledni razstavi v zadnjih 40 letih bo na ogled okoli 130 njenih del iz vseh obdobij in raznolikih žanrov.

KINO ŠIŠKA
22. 6. od 15.30 dalje

Šiška Open 2018
Druga izdaja brezplačnega kulturnega in športnega dogajanja, ki ga bosta sklenila finale prve dijaške lige bendov Špil liga in koncert Prismojenih profesorjev bluesa.

GLEDALIŠČE GLEJ
22. 6. ob 20. uri

Starci
Premiera projekta Tina Grabnarja in Hane Vodeb. S filmskimi posnetki in dokumentarnim gledališčem bosta na oder pripeljala krhkost osebnih zgodb in minljivost življenja.

STARA MESTNA ELEKTRARNA
22., 23. in 24. 6. ob 20. uri

Matija Ferlin: Staging a Play: Antigona, plesna predstava
V solo predstavi se je ob izboru Antigone koreograf in plesalec odločil za pristop popolne scenske redukcije in svoj izvajalski instrument – telo, gib in govor – izpostavil nizu situacij na robu izvedbenih zmožnosti.

MINI TEATER
26. 6., Križevniška ulica

Dan križevniškega soseda
Povabljeni v eno najlepših ljubljanskih ulic, ko bodo svoja vrata odprli vsi, ki v njej ustvarjajo.

CANKARJEV DOM
27.–30. 6.

59. Jazz festival Ljubljana

FESTIVAL LJUBLJANA
28. 6.–3. 9., različna prizorišča

66. Ljubljana festival
Vabljeni na kulturne dogodke, kjer bodo tudi letos nastopili priznani ustvarjalci in vam ponudili izjemna doživetja.

MGLC IN USTVARJALNI CENTER ŠVICARIJA
Ob torkih, četrtkih in nedeljah

Poletje v Tivoliju
V Gradu Tivoli in Ustvarjalnem centru Švicarija boste lahko uživali v kantavtorski glasbi in glasbenih večerih sodobne glasbe, v umetniških dogodkih in vodstvih po razstavah *Davida Lyncha, Ogenj na odru* in *Švicarija: skupnost, umetnost in narava* ter filmskem ciklu *Filmi v gozdu*.

LJUBLJANSKI GRAD
do 18. 11., Kazemate

Zmaj vseh zmajev, tematska razstava
Ob osrednjem dogodku zmajevega leta na Ljubljanskem gradu vabljeni tudi na številne spremljevalne dogodke: vodene oglede za otroke in odrasle, razstavo ilustracij Lile Prap *Zmaji?!*, gledališko predstavo *Zmajelovščina* in pravljice o zmajih z Anjo Štefan.

SNG DRAMA LJUBLJANA
3. 7. ob 21. uri, Križanke

Faust
Režija: Tomaž Pandur

Znamenito Goethejevo delo se po uspešnih mednarodnih gostovanjih vrača v ljubljanske Križanke.

POTUJOČI KINODVOR
do 30. junija

Kinodvorišče
Kinodvorov letni kino v atriju Slovenskih železnic, kjer letos razvajajo ljubitelje glasbe in filma.

FILM POD ZVEZDAMI
od 5. 7. do 28. 7., Grajsko dvorišče

Kinodvor in Ljubljanski grad vabita na tradicionalni Film pod zvezdami z uspešnicami pretekle kinematografske sezone in izbranimi predpremierami.